

*Pielikums
Talsu novada pašvaldības domes lēmumam Nr. __
"Par Talsu novada pašvaldības līdzdalības izvērtējumu
un vispārējo stratēģisko mērķu 2023.-2027. gadam noteikšanu
SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības "PIEJŪRA"""*

CIVITTA



TALSU UN TUKUMA NOVADU PAŠVALDĪBU LĪDZDALĪBAS IZVĒRTĒJUMS KAPITĀLSABIEDRĪBĀ SIA "ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS SABIEDRĪBA "PIEJŪRA""

Izvērtējuma autors: SIA "CIVITTA LATVIJA"

Datums: 22.08.2023.

SAĪSINĀJUMI

AAR	Atkritumu apsaimniekošanas reģions
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
KP	Konkurences padome
LASUA	Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija
LTRK	Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
NACE	Saimniecisko darbību statistiskā klasifikācija
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PAAR	Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģions
PSIA	Pašvaldības Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SPRK	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
VPIL	Valsts pārvaldes iekārtas likums
ZAAO	Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija

SATURS

1. IEVADS.....	5
1.1. Kapitālsabiedrības pamatdarbības veids	8
1.2. Kapitālsabiedrības sniegtie papildu pakalpojumi	9
1.3. Kapitālsabiedrības pakalpojumu saņēmēju loks	9
1.4. Preces / pakalpojuma saņēmēju ieguvums un tā novērtējums saglabājot / izbeidzot pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā	12
1.5. Informācija par esošajiem un potenciālajiem kapitāldaļu turētājiem kapitālsabiedrībās	13
2. EKONOMISKAIS IZVĒRTĒJUMS	14
3. FINANŠU UN LIETDERĪBAS IZVĒRTĒJUMS	24
4. IETEKMES UZ KONKURENCI IZVĒRTĒJUMS	27
5. JURIDISKAIS IZVĒRTĒJUMS.....	36
6. KOMPETENTO INSTITŪCIJU KONKURENCES AIZSARDZĪBAS JOMĀ UN KOMERSANTUS PĀRSTĀVOŠO BIEDRĪBU VAI NODIBINĀJUMU VIEDOKĻI	41
7. SECINĀJUMI	43
8. IETEIKUMI	44
PIELIKUMS NR. 1.	46
Biedrība "LATVIJAS TIRDZNIECĪBAS UN RŪPNIECĪBAS KAMERA"	46
PIELIKUMS NR. 2.	49
Biedrība "LATVIJAS ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA"	49
PIELIKUMS NR. 3.	53
Konkurences padome	53

1. IEVADS

SIA "ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS SABIEDRĪBA "PIEJŪRA"" (turpmāk – Kapitālsabiedrība) kapitāldaļu turētāji ir trīs pašvaldības – Talsu novada pašvaldība (54.54969 %), Tukuma novada pašvaldība (45.25557 %) un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība (0.19475 %)¹. Kapitālsabiedrība tika dibināta 2001. gadā, šobrīd tās darbības mērķis atbilstoši 2020.-2023. gada stratēģijai ir īstenot atkritumu apsaimniekošanas sistēmas Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk – PAAR) pilnveidošanu, iekļaujot arī atkritumu apsaimniekošanas investīciju projektu īstenošanu un izveidotās infrastruktūras apsaimniekošanu². Pirms administratīvi teritoriālās reformas 2021. gadā³ Kapitālsabiedrības kapitāldaļu turētāji bija deviņas pašvaldības⁴:

- Jūrmalas pilsētas dome (364 daļas);
- Kandavas novada dome (65 daļas);
- Rojas novada dome (28 daļas);
- Talsu novada dome (235 daļas);
- Tukuma novada dome (32 daļas);
- Dundagas novada dome (32 daļas);
- Engures novada dome (51 daļas);
- Jaunpils novada dome (18 daļas);
- Mērsraga novada dome (12 daļas).

Uz 2022. gada 31. decembri Kapitālsabiedrības pamatkapitāls ir 1 308 354 EUR un apgrozījums par 2022. gadu sasniedza 5 251 340 EUR, bet tā darbojās ar zaudējumiem 38 078 EUR apmērā, kas, galvenokārt, veidojās paaugstināto elektrības un degvielas cenu kāpumu Krievijas izraisītās karadarbības Ukrainā dēļ⁵.

TABULA 1. KAPITĀLSABIEDRĪBAS EKONOMISKIE RĀDĪTĀJI 2020.-2022. GADU PERIODĀ

RĀDĪTĀJS	2020	2021	2022
Apgrozījums, EUR	4 088 333	4 752 085	5 251 340
Peļņa, EUR	331 244	411 930	-38 078
Likviditātes rādītājs	0,86	0,49	0,56
Finansiālā rentabilitāte	12,81	14,94	-1,66
Ekonomiskā rentabilitāte	2,68	3,66	-0,36

¹ Latvijas Republikas uzņēmumu reģistrs (2023). SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "PIEJŪRA"". Pieejams: <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003525848>

² SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (2021). SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" vidēja termiņa darbības stratēģija 2021.–2023. gadam. Pieejams: <https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2021/10/SIA-Atkritumu-apsaimniekosanas-sabiedribas-Piejura-vidēja-termiņa-darbības-stratēģija-2021-2023.-gadam.pdf>

³ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Izdots 2020. gada 22. jūnijā. Skatīts 2023. gada 15. maijā. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654>

⁴ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (2020). SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" 2020. gada pārskats. Pieejams: <https://piejuraatkritumi.lv/wp-content/uploads/2021/05/Gada-p%C4%81rskats-2020.pdf>

⁵ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (2022). SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" 2022. gada pārskats

2021. un 2020. gadā Kapitālsabiedrība bija darbojusies ar peļņu, attiecīgi 411 930 EUR un 331 244 EUR apmērā. Arī Kapitālsabiedrības rentabilitātes rādītāji ir samazinājušies saistībā ar 2022. gada zaudējumiem, kur 2022. gadā finansiālā rentabilitāte tika novērtēta –1,66, ekonomiskā rentabilitāte –0,36.

2022. gadā Kapitālsabiedrības ieņēmumu avoti bija:

- nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošana Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās – 50 % no visiem ieņēmumiem;
- atkritumu apglabāšana – 24,4 % no visiem ieņēmumiem;
- pārējo atkritumu, kas nav sadzīves atkritumi, apsaimniekošana – 18,2 % no visiem ieņēmumiem;
- ieņēmumi no atšķiroto atkritumu pārdošanas – 6 % no visiem ieņēmumiem;
- pārējie ieņēmumi – 1,4 % no visiem ieņēmumiem.

Kapitālsabiedrības izdevumus veido dažādas ar atkritumu jomu saistītas izmaksas, kas 2022. gadā bija 4 780 668 EUR apmērā, no kurām lielākās bija⁶:

- dabas resursu nodoklis – 28 % no visiem izdevumiem;
- personāla izmaksas – 27 % no visiem izdevumiem;
- ar degvielu saistītie izdevumi – 11 % no visiem izdevumiem;
- un citi izdevumi, tai skaitā tehniskās apskates un remonta izdevumi traktoriem, ražošanas pamatlīdzekļu nolietojums, elektrības izdevumi un citi.

Kapitālsabiedrības kopējās likviditātes rādītājs 2022. gadā bija 0,33, kas ir nedaudz pieaudzis salīdzinājumā ar rādītāju 2021. gadā (0,29), taču samazinājies, salīdzinot ar rādītāju 2020. gadā (0,67)⁷. Tomēr kopumā likviditātes rādītāji ir zemi, kas liecina, ka nākotnē nepieciešamības gadījumā Kapitālsabiedrība var nebūt spējīga segt savas īstermiņa saistības.

2022. gadā Kapitālsabiedrības vidējais darbinieku skaits bija 94. Kapitālsabiedrības darbinieku struktūra 2022. gadā bija:

- Administrācija – 16 nodarbinātie;
- Poligons "Janvāri" – 19 nodarbinātie;
- Pārkraušanas – šķirošanas stacija Jūrmalas valstspilsētā – 16 nodarbinātie;
- Pārkraušanas – šķirošanas stacija Tukuma pilsētā – 22 nodarbinātie;
- Pārkraušanas – šķirošanas stacija Rojas pagastā – 1 nodarbinātais;
- Pārkraušanas stacija Kandavas pilsētā – 2 nodarbinātie;
- Sadzīves atkritumu savākšana – 31 nodarbinātais.

Kapitālsabiedrības vīzija un stratēģiskais mērķis – būt PAAR līderi atkritumu apsaimniekošanā, sniedzot ilgtspējīgus atkritumu savākšanas, reģenerācijas un apglabāšanas pakalpojumus PAAR atkritumu radītājiem. Kapitālsabiedrība ir noteikusi septiņus nefinanšu mērķus Stratēģijā 2021.–2023. gadam:

- atkritumu radītāji ir nodrošināti ar kvalitatīvu, savlaicīgi sniegtu, vides aizsardzības prasībām atbilstošu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu;
- ir nodrošināta pilna spektra ar atkritumu apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu sniegšana;
- tiek ievērotas normatīvo aktu prasības, tajā skaitā ES noteiktie mērķi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas sistēmas darbības efektivitāti un kvalitāti;
- tiek īstenoti valsts, reģionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu;
- Kapitālsabiedrība strādā, izmantojot ilgtspējīgus risinājumus un labākās pieejamās tehnoloģijas visos atkritumu apsaimniekošanas posmos;

⁶ Turpat

⁷ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (2022). SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" 2022. gada pārskats

- tiek veicināta atkritumu radītāju un citu iesaistīto pušu vides apziņas paaugstināšana un izpratnes veidošana par atkritumu apsaimniekošanas radīto ietekmi uz vidi un šīs ietekmes samazināšanas iespējām;
- Kapitālsabiedrības reputācija tiek nodrošināta ar atklātu un caurskatāmu iekšējo un ārējo komunikāciju.

Izvirzītie finanšu mērķi Stratēģijā 2021.–2023. gadam ir noteikti:

- stabili finanšu darbību raksturojošie rādītāji, uzņēmums darbojas rentabli, ievērojot sabiedriskā pakalpojuma nozarē noteiktos rādītājus;
- nodrošināta konkurētspējīga, atkritumu radītājiem pieejama pakalpojumu cena visiem uzņēmuma sniegtajiem atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumiem.

Kopš 2014. gada 28. oktobra Kapitālsabiedrība ir reģistrēta SPRK Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma atkritumu poligonos sniedzēju reģistrā, nodrošinot atkritumu apglabāšanu sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonā “Janvāri” Laidzes pagastā, Talsu novadā⁸. Kapitālsabiedrība apsaimnieko vienu no 10 sadzīves atkritumu poligoniem Latvijā, nodrošinot, ka atkritumu apsaimniekotāji no PAAR nešķirotos sadzīves atkritumus ved uz šo poligonu. Kapitālsabiedrībai ir izsniegtas A un B kategorijas atļaujas piesārņojošu darbību veikšanai.

- A kategorija attiecas uz poligona “Janvāri” darbību, tā izdota 2014. gada 25. jūlijā un ir derīga uz visu attiecīgās iekārtās darbības laiku.
- B kategorijas atļauja attiecas uz:
 - pārkraušanas šķirošanas stacija Jūrmalas valstspilsētā, tā ir izdota 2014. gada 25. jūlijā un ir derīga uz visu attiecīgās iekārtās darbības laiku;
 - pārkraušanas šķirošanas stacija Talsu novada Rojas pagastā, tā ir izdota 2023. gada 8. martā un ir derīga uz visu attiecīgās iekārtās darbības laiku;
 - pārkraušanas šķirošanas stacija Tukuma novada Tukuma pilsētā, tā ir izdota 2014. gada 30. decembrī un ir derīga uz visu attiecīgās iekārtās darbības laiku; un
 - pārkraušanas stacija Tukuma novada Kandavas pilsētā, tā ir izdota 2023. gada 13. martā un ir derīga uz visu attiecīgās iekārtās darbības laiku⁹.
- Kapitālsabiedrībai ir izsniegta atkritumu apsaimniekošanas atļauja, tā ir izdota 2017. gada 29. septembrī un ir derīga līdz 2027. gada 28. septembrim¹⁰.

2022. gadā Kapitālsabiedrība uzsāka nozīmīgu ES fondu projektu Nr. 5.2.1.2/21/I/002 “Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā “Janvāri”, kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi”, ar kopējo finansējumu 10 469 162,00 EUR apmērā, no kā 5 702 182,50 EUR ir KF finansējums un 1 006 267,50 ir nacionālais privātais finansējums. Projekta mērķis ir attīstīt bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādi, veicināt atkritumu kā resursa izmantošanu, tā rezultātā samazinot apglabāto atkritumu apjomu, palielinot atkritumu pārstrādes īpatsvaru, kā arī nodrošinās atkritumos esošu resursu atgriešanu tautsaimniecības apritē. Projekta ieviešanas rezultātā, Kapitālsabiedrībai būs atbilstoši tehnoloģiskie risinājumi, lai pārstrādātu bioloģiski noārdāmos atkritumus, kā rezultātā tiks iegūti tādi resursi, kā komposts, kā arī biogāze, kas rodas bioloģisko noārdāmo atkritumu noārdīšanās procesā. Projektu ir

⁸ Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (2023). Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma atkritumu poligonos sniedzēju reģistrs. Pieejams: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMDJhZTc4YjEtNWZkOS00YTNTLTg4ZmEtNWRkODlkZmU1ODE2IiwidCI6ImU0MGNhOTA5LTg3YmEtNGQ2NS05MTIILTU1YjVIMGRlODUwNSIsImMiOiJh9>

⁹ Valsts vides dienests (2023). A un B atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai. Pieejams: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/a-un-b-atlaujas/>

¹⁰ Valsts vides dienests (2023). Izsniegtās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas. Pieejams: <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/izsniegtas-atkritumu-apsaimniekosanas-atlaujas/>

plānots īstenot līdz 2023. gada beigām¹¹. Uz izvērtējuma veikšanas brīdi projekta ietvaros Kapitālsabiedrība ir veikusi publisku iepirkumu un ir uzsākta projekta īstenošana¹².

Šobrīd Kapitālsabiedrībai ir aktīva tiesvedība saistībā ar pārkāpumiem atkritumu apsaimniekošanas noteikumos un radot kaitējumu dabai un Latvijas saimnieciskajām interesēm, un izvairoties no dabas resursu nodokļa nomaksas¹³. Izvērtējuma veikšanas laikā Kapitālsabiedrība ir iesniegusi apelācijas sūdzību.

1.1. KAPITĀLSABIEDRĪBAS PAMATDARBĪBAS VEIDS

Atbilstoši statūtiem Kapitālsabiedrības pamatdarbības veidi ir:

- Atkritumu apstrāde un izvietošana (izņemot bīstamos atkritumus) (NACE 38.21);
- Atkritumu savākšana (izņemot bīstamos atkritumus) (NACE 38.11);
- Šķiroto materiālu pārstrāde (38.32).

Kapitālsabiedrības pamatdarbību var iedalīt trīs virzienos:

1. Poligona "Janvāri" apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība nodrošina sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" apsaimniekošanu, kā ietvaros ietilpst atkritumu apglabāšana, nešķiroto sadzīves atkritumu sagatavošana pārstrādei, dalīti savākto otrreizējo izejvielu sagatavošana pārstrādei, liela izmēra atkritumu un būvniecības atkritumu apstrāde, kā arī atkritumu reģenerācija un pārstrāde, tai skaitā bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrāde ar kompostēšanas metodi.

2. Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

Papildu poligona apsaimniekošanai Kapitālsabiedrība nodrošina ar atkritumu savākšanu un nogādāšanu poligonā saistītus uzdevumus:

- Organizē un veic šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanu visā PAAR, tai skaitā atkritumu savākšanu un pārkraušanu;
- Apsaimnieko trīs atkritumu šķirošanas – pārkraušanas stacijas Jūrmalas valstspilsētā, Tukuma pilsētā un Rojas pagastā, un pārkraušanas staciju Kandavas pilsētā (turpmāk – stacijas), un organizē atkritumu pārvadājumus uz poligonu "Janvāri". Veic dalīti savākto atkritumu sagatavošanu reģenerācijai un pārstrādei. Pārstrādei derīgie materiāli tiek nogādāti pārstrādes uzņēmumiem. Stacijā Jūrmalas valstspilsētā papildus tiek veikta arī nešķiroto atkritumu reģenerācija.

3. Nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Kopš 2018. gada Kapitālsabiedrība veic nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, pirms ATR nešķirotos sadzīves atkritumu savākšanu Kapitālsabiedrība nodrošināja arī Dundagas, Mērsraga un Rojas novados (tagad Talsu novads), kā arī Engures, Jaunpils un Kandavas novados (tagad Tukuma novads). Lēmums par nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma

¹¹ ES fondi (2022). Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā "Janvāri", kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi. Pieejams: <https://www.esfondi.lv/es-fondu-projektu-mekletajs/project?number=5.2.1.2%2F21%2FI%2F002>

¹² Elektronisko iepirkumu sistēma (2022). Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā "Janvāri", kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi" (SAM 13.1.3. ietvaros). Pieejams: <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/78625>

¹³ Latvijas Republikas Kurzemes rajona tiesas 2023. gada 28. februāra spriedums lietā nr. 118160006620.

nodrošināšanas nodošanu Kapitālsabiedrībai Talsu¹⁴ un Tukuma¹⁵ novadu pašvaldībās tika pieņemts, balstoties uz to, ka pakalpojums ir stratēģiski svarīgs un iepriekšējā komersanta, kas bija privātā tirgus sektora pārstāvis, darbībā tika konstatēti vairāki trūkumi, ko identificēja gan pašvaldību iedzīvotāji, gan pašvaldību pārstāvji. Līgums par pakalpojuma nodrošināšanu Talsu novadā tika slēgts 2018. gada 31. janvārī ar nosacījumu, ka stāsies spēkā ar 2018. gada martu, un līguma darbības termiņš ir septiņi gadi, pēc administratīvi teritoriālās reformas 2021. gadā Talsu novada pašvaldība kā Rojas, Mērsraga un Dundagas novadu pašvaldību saistību pārņēmēja 2022. gada 28. februārī slēdza vienošanos ar Kapitālsabiedrību par grozījumiem līgumā, tostarp atzīstot iepriekš minēto pašvaldību līgumus par spēku zaudējušiem. Tukuma novadā līgums tika noslēgts 2017. gada 1. jūnijā, taču pēc administratīvi teritoriālās reformas 2021. gadā tas tika pārslēgts 2022. gada 25. februārī, līguma darbības termiņš ir līdz 2024. gada 1. jūnijam (turpmāk – līgumi par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu).

Līguma ietvaros Kapitālsabiedrībai ir jānodrošina nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanu un izvešanu atbilstoši Talsu un Tukuma novadu pašvaldību saistošajiem noteikumiem par atkritumu apsaimniekošanu, jānodrošina atkritumu dalītās vākšanas sistēmas uzturēšanu un pilnveidošanu, jānodrošina lielgabari, būvniecības un celtniecības, ražošanas, bioloģisko un zaļo atkritumu savākšanu iedzīvotājiem pēc atsevišķas vienošanās, jāinformē un jāizglīto iedzīvotājus par aktualitātēm atkritumu apsaimniekošanas jomā.

1.2. KAPITĀLSABIEDRĪBAS SNIEGTIE PAPILDU PAKALPOJUMI

Kapitālsabiedrības sniegtie papildu pakalpojumi ir:

- Transporta pakalpojumi, tai skaitā konteineru noma (atkritumvedēja pakalpojumi, traktortehnikas izmantošana, transporta (kīpera) pakalpojumi);
- Kravu svēršana;
- Nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija.

Kopumā ieņēmumi no papildu pakalpojumiem ir mazi, veidojot 0,6 % no visiem ieņēmumiem.

Tāpat Kapitālsabiedrība veic izglītojošu darbu PAAR, informējot sabiedrību par nepieciešamību šķirot atkritumus, kā to pareizi darīt, kā arī organizējot pasākumus un konkursus, lai veicinātu iedzīvotāju prasmes un vēlmi šķirot atkritumus¹⁶.

1.3. KAPITĀLSABIEDRĪBAS PAKALPOJUMU SAŅĒMĒJU LOKS

PAMATDARBĪBA

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Saistībā ar Kapitālsabiedrības apsaimniekoto poligonu “Janvāri”, pakalpojuma saņēmēju loks ir PAAR ietilpstošo Pašvaldību izvēlētie atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēji, proti, Kapitālsabiedrība, kas apkalpo Tukuma un Talsu novadu pašvaldības, un SIA “Clean R”, kas apkalpo Jūrmalas valstspilsētas pašvaldību (SIA “Clean R” savāktos nešķirotos sadzīves atkritumus un šķirotos

¹⁴ Talsu novada pašvaldība (2017). Par atkritumu apsaimniekošanas jomā Talsu novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu nozīmīguma izvērtēšanu un atkritumu apsaimniekošanu Talsu novadā, 35.lpp. Pieejams: <http://www.talsi.server2.alt.lv/uploads/filedir/TND%20sezu%20protokoli/2017/Septembris/tnd14092017lemumi.pdf>

¹⁵ Tukuma novada pašvaldība (2017). Par Tukuma novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu atkritumu apsaimniekošanas jomā nozīmīguma izvērtēšanu un atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā, 12. lpp. Pieejams: <https://www.tukums.lv/lv/media/181/download>

¹⁶ SIA “AAS “Piejūra””. Sabiedrības izglītošana. Pieejams: <https://piejuraatkritumi.lv/informacija/sabiedribas-izglitosana/>

iepakošanas atkritumus nodod stacijā, kas atrodas Jūrmalas valstspilsētā, kuru apsaimnieko Kapitālsabiedrība), kā arī citas fiziskas un juridiskas personas, kas izmanto poligona sniegtos pakalpojumus, piemēram, poligonā nododot būvniecības atkritumus, lieltgabarieta atkritumus vai citus atkritumus, ko nav iespējams nodot kā sadzīves atkritumus.

Saistībā ar atkritumu reģenerāciju galvenais ieguvējs no šāda pakalpojuma ir gan iedzīvotāji, gan valsts kopumā, jo reģenerācija ļauj samazināt apglabāto atkritumu apjomu un veicina atkritumu otrreizēju pārstrādi. Tas uzlabo vides stāvokli, kas ir ieguvums ne tikai PAAR iedzīvotājiem, bet arī sabiedrībai kopumā, savukārt attiecībā pret valsti – reģenerācijas darbību nodrošināšana sekmē ES noteikto mērķu sasniegšanu atkritumu jomā, kas skar apglabāto un pārstrādāto atkritumu apjomus¹⁷.

Tāpat arī speciālo atkritumu apsaimniekošana sniedz iespēju vienkopus apsaimniekot tos atkritumus, kas nav sadzīves atkritumi, piemēram, būvniecības atkritumus. Vienlaikus šāda apsaimniekošana nerada negatīvu ietekmi uz vidi, kā gadījumā, ja tas netiktu veikts. Līdz ar to šajā gadījumā ieguvēji ir gan PAAR iedzīvotāji, gan sabiedrība kopumā, jo Kapitālsabiedrība atkritumus apsaimnieko atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu, lai aizsargātu vidi, cilvēku dzīvību un veselību.

Kapitālsabiedrības noslēgto līgumu skaits par atļauju nodot atkritumus poligonā "Janvāri" 2022. gada beigās bija vairāk nekā 80 līgumi. Lielākie klienti ir SIA "Konteineru serviss", SIA "Krauzers", SIA "Talsu namsaimnieks".

Galvenais pakalpojuma saņēmēju ieguvums ir iespēja nodot atkritumus tālākai pārstrādei, tādā veidā mazinot vides piesārņojumu, gadījumā, ja tie tiktu izmesti dabā. Līdz ar to kopumā lielākie ieguvēji ir iedzīvotāji gan PAAR, gan visā Latvijā, jo tiek nodrošināta papildu iespēja nodot atkritumus, lai nodrošinātu tālāku to šķirošanas, realizēšanas vai noglabāšanas funkciju, kas kopumā veicina vides tīrību un apglabājamo atkritumu apjoma samazināšanos.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

- Šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana.

Šķiroto atkritumu savākšanas laukumi un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti ir nozīmīgi infrastruktūras objekti, lai veicinātu iedzīvotāju iespējas šķirot atkritumus, tādā veidā mazinot arī savas izmaksas par saviem nešķirotajiem sadzīves atkritumiem. Kopumā PAAR ir pieejami pieci atkritumu savākšanas laukumi, no kuriem četrus apsaimnieko tikai Kapitālsabiedrība (Talsu pilsētā, Rojas pagastā, Tukuma pilsētā un Kandavā) un vienu apsaimnieko gan Kapitālsabiedrība, gan SIA "Clean R" (Jūrmalas valstspilsētā), un vairāk kā 500 sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti PAAR, aptuveni 71 % no tiem apsaimnieko Kapitālsabiedrība, 28 % SIA "Clean R" un 1 % SIA "Eco Baltia vide"¹⁸. Tāpat pieejamību Jūrmalas valstspilsētas teritorijā šķiroto atkritumu savākšanas laukumam un dalītās savākšanas punktiem nodrošina SIA "Clean R", savukārt tekstila materiālu nodošanas iespējas tiek nodrošinātas sadarbībā ar AS "AJ Power Recycling" un SIA "3R"^{19,20}, kā arī Latvijas Zaļais punkts un SIA "Eco Baltia"²¹. Līdz ar to galvenie ieguvēji ir gan PAAR iedzīvotāji, gan viesi, kas uzturas PAAR, jo tie var atbrīvoties no atkritumiem atbilstoši to veidam, izmantojot sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktus. Papildus jāpiemin, ka Kapitālsabiedrībai ir izveidojusies veiksmīga sadarbība ar SIA "Clean R", apsaimniekojot sadzīves atkritumu

¹⁷ Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam". <https://likumi.lv/ta/id/320476>

¹⁸ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Valsts vides dienests, Latvijas vides aizsardzības fonds (2023). Šķirošanas punktu karte. Pieejams: <https://skiroviegli.lv/#/>

¹⁹ Talsu novads (2022). Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra” paplašina tekstila šķirošanas iespējas. Pieejams: <https://www.talsunovads.lv/lv/jaunums/atkritumu-apsaimniekosanas-sabiedriba-piejura-paplasina-tekstila-skirosanas-iespejas>

²⁰ Tukuma novads (2022). Paplašinātas tekstila šķirošanas iespējas. Pieejams: <https://www.tukums.lv/lv/jaunums/paplasinatas-tekstila-skirosanas-iespejas>

²¹ Eco Baltia Vide (2022). Piejūras reģionos paplašinās tekstila šķirošanas iespējas. Pieejams: <https://www.ecobaltiavide.lv/blog/piejuras-regionos-paplasinas-tekstila-skirosanas-iespejas/>

dalītās vākšanas punktus Jūrmalas valstspilsētas teritorijā. Ņemot vērā, ka SIA "Clean R" materiāltehniskā bāze nebija piemērota (esošie atkritumu konteineri nebija piemēroti SIA "Clean R" transportlīdzekļiem)²², Kapitālsabiedrība un SIA "Clean R" vienojās, ka atsevišķus publiskos konteinerus apsaimniekos Kapitālsabiedrība, kuras rīcībā ir piemērota materiāltehniskā bāze, attiecīgi, lai netiktu bojāta tehnika vai konteineri un taupītu resursus jaunu konteineru iegādē.

- Trīs atkritumu šķirošanas – pārkraušanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas apsaimniekošana.

Saistībā ar staciju apsaimniekošanu viens no būtiskākajiem pakalpojuma ieguvējiem ir sadzīves atkritumu apsaimniekotāji PAAR (Kapitālsabiedrība un SIA "Clean R"), kuriem tiek sniegta iespēja nodot savāktos atkritumus stacijās bez nepieciešamības tos vest uz poligonu, tādā veidā mazinot specializēto transporta līdzekļu nolietojumu un neradot papildu izmaksas. Papildus jāņem vērā fakts, ka stacijas atrodas vienā teritorijā ar šķirošanas laukumiem, līdz ar to daļēji ieguvēji ir arī PAAR iedzīvotāji, jo pakalpojums tiek nodrošināts pēc iespējas efektīvi, kopumā visu infrastruktūru nodrošinot vienuviet, tādā veidā neveidojot papildu izmaksas saistībā ar atkritumu pārvadāšanu.

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība nodrošina nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās kopš 2018. gada saskaņā ar noslēgto līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu. Kopējais noslēgto līgumu skaits 2022. gada beigās par nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu gan ar fiziskām personām, gan ar juridiskām personām bija vairāk kā 15 tūkstoši, no kuriem aptuveni 44 % ir Talsu novadā un 56 % Tukuma novadā esošie iedzīvotāji vai komersanti. Kapitālsabiedrība arī nodrošina pakalpojumu tiem Talsu un Tukuma novadu pašvaldību iedzīvotājiem, kuriem nav noslēgts līgums par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu – par maksu sniedzot iespēju iegādāties atkritumu maisus, tai skaitā nodrošinot to izvešanu²³. Šis pakalpojums vairāk aktuāls ir tiem iedzīvotājiem, kas attiecīgajā dzīvesvietā uzturas tikai sezonāli un atkritumus ir nepieciešams izvest retāk. Līdz ar to nozīmīgākie ieguvēji, Kapitālsabiedrībai nodrošinot šo pakalpojumu, ir gan Talsu un Tukuma novadu pašvaldību iedzīvotāji, gan komersanti, kuri saņem konkrēto pakalpojumu, un tiek organizēta un nodrošināta sabiedriskā kārtība un tīrība pašvaldībās.

PAPILDU PAKALPOJUMI

Transporta pakalpojumi

Transporta pakalpojumus izmanto fiziskas un juridiskas personas. Šie pakalpojumi pamatā tiek sniegti Tukuma pilsētas teritorijā, savukārt, sniedzot pakalpojumus ārpus Tukuma pilsētas robežām, tiek piemērota papildu maksa. Galvenie labuma saņēmēji ir Tukuma pilsētas fiziskās un juridiskās personas, kas nepieciešamības gadījumā var izmantot transporta pakalpojumus.

Kravu svēršana

Kravu svēršanas pakalpojumus izmanto kravu pārvadātāji, kuriem nepieciešams noskaidrot kravas svaru, lai varētu ar smago kravas transportu piedalīties satiksmē. Pakalpojums tiek sniegts pārkraušanas – šķirošanas stacijās Tukuma pilsētā (Dienvidu iela 1), Jūrmalas valstspilsētā (Ventpils šoseja 61), Talsu novadā (Rojas pagastā) un poligonā "Janvāri" Talsu un Tukuma novadā (Laidzes pagastā). Pakalpojuma nodrošināšana tika uzsākta pēc kravu pārvadātāju, kas atrodas Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijās, pieprasījuma, līdz ar to tā ir arī galvenā labuma saņēmēju grupa. Tādā veidā tiek sekmēta sertificētu svaru pieejamība kravu pārvadātājiem Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijā.

Nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija

Konteineru dezinfekcijas pakalpojuma saņēmēji ir fiziskas un juridiskas personas, kurām Kapitālsabiedrība nodrošina nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās. Galvenie labuma saņēmēji ir fiziskas un juridiskas personas Talsu un Tukuma novadu

²² Pēc Kapitālsabiedrības sniegtās informācijas

²³ SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (2023). Marķētie maiši. Pieejams: <https://piejuraatkritumi.lv/pakalpojumi/sadzives-atkritumu-apsaimniekosana/marketie-maisi/>

pašvaldībās, kuriem, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta iespēja dezinficēt savus atkritumu konteinerus, tādā veidā veicinot sanitāro tīrību, kas ir svarīgi sabiedrības veselības nolūkos.

1.4. PRECES / PAKALPOJUMA SAŅĒMĒJU IEGUVUMS UN TĀ NOVĒRTĒJUMS SAGLABĀJOT / IZBEIDZOT PAŠVALDĪBAS LĪDZDALĪBU KAPITĀLSABIEDRĪBĀ

PAMATDARBĪBA

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība apsaimnieko poligonu “Janvāri”, kas ir stratēģiski svarīgs objekts kopējā valsts sadzīves atkritumu apsaimniekošanas politikas attīstībā un ir viens no 10 poligoniem Latvijā. Šobrīd Kapitālsabiedrība, apsaimniekojot poligonu “Janvāri”, apkalpo PAAR ietilpstošo pašvaldību atkritumu apsaimniekotājus, tādā veidā kopumā apsaimniekojot aptuveni 8 % no visa atkritumu apjoma, kas tiek ieviests Latvijas poligonos²⁴.

2021. gada 22. janvārī stājās spēkā Ministru kabineta rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam" (turpmāk – atkritumu apsaimniekošanas plāns), kurā noteikts optimizēt AAR skaitu no 10 uz 5, paredzot, ka poligons “Janvāri” būs galvenais poligons jaunizveidotajā Ziemeļkurzemes AAR, otrs plānotā jaunā AAR poligons “Pentūļi” Ventspils novadā Vārves pagastā ir ar mazāku apjomu, kā rezultātā tiek plānota tā restrukturizācija. Līdz ar to Pašvaldības līdzdalība ir nozīmīga, lai poligona “Janvāri” darbība tiktu turpināta, nodrošinot pakalpojuma nepārtrauktību arī jaunā AAR robežās, ņemot vērā Kapitālsabiedrības uzkrātās zināšanas, pieredzi un materiāltehnisko bāzi, apsaimniekojot šādu infrastruktūras objektu. Būtisks iedzīvotāju ieguvums ir sabiedrības veselība un vide, jo tālākās darbības, piemēram, reģenerācija, apglabāšana, tiek veiktas atbilstoši normatīvu par atkritumu apsaimniekošanu prasībām, tādējādi nodrošinot pēc iespējas kvalitatīvāku un drošāku atkritumu apsaimniekošanu. Gadījumā, ja Talsu un Tukuma pašvaldību līdzdalība Kapitālsabiedrībā tiktu pārtraukta, varētu veidoties situācija, ka poligona darbība netiek nodrošināta pilnvērtīgi, potenciāli veidojoties situācijai, ka netiek nodrošināta atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, kas varētu rezultēties ne tikai ar valsts plānu neizpildi atkritumu apsaimniekošanas plānā, bet arī kopējās sanitārās tīrības, veselības un vides drošības riskiem visā PAAR. Ņemot vērā, ka Kapitālsabiedrība spēj nodrošināt atkritumu apsaimniekošanu kompleksi, tai ir nepieciešamie cilvēkresursi un materiāltehniskā bāze, kā arī izpratne un zināšanas par normatīvo aktu ievērošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā, tai ir priekšrocības salīdzinājumā ar privātā sektora tirgus pārstāvjiem, lai pilnvērtīgi varētu nodrošināt visas poligona funkcijas.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

Šobrīd Kapitālsabiedrība nodrošina vairākus pakalpojumus, kuri iedzīvotājiem publiskās vietās ir bez maksas, tai skaitā, iedzīvotājiem ir iespējams bez maksas dalīto atkritumu savākšanas laukumos un punktos nelielos apjomos nodot vairāku veidu atkritumus, piemēram, papīru, metālu, elektroniku, kas veicina iedzīvotāju iespējas šķirot atkritumus, kā arī samazina viņu maksu par nešķirotu sadzīves atkritumu pakalpojumu. Tāpat arī par maksu nododamie atkritumi veicina PAAR iedzīvotāju iespējas nodot tādus atkritumus, kas tiks attiecīgi reģenerēti vai apglabāti atbilstoši normatīvajam regulējumam. Līdz ar to pakalpojuma saņēmēju galvenais ieguvums, saglabājot pašvaldību līdzdalību Kapitālsabiedrībā, ir pieeja tādai infrastruktūrai, kas nodrošina iespējas šķirot pēc iespējas dažādāka veida atkritumus ne tikai savā dzīvesvietā, bet arī pārējā publiskajā telpā, kopumā mazinot apglabājamo atkritumu apjomu. Gadījumā, ja Talsu un Tukuma pašvaldību līdzdalība Kapitālsabiedrībā tiktu pārtraukta, risks varētu būt attiecībā uz nepieciešamās infrastruktūras nodrošinājumu un pakalpojuma nepārtrauktību, rodoties situācijai, ka nav

²⁴ SPKR (2021). Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma atkritumu poligonos sniedzēju reģistrs. Pieejams: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMDJhZTc4YjEtNWZkOS00YTnkLTg4ZmEtNWRkODlkZmU1ODE2liwidCI6ImU0MGNhOTA5LTg3YmEtNGQ2NS05MTIILTU1YjVIMGRlODUwNSIsImMiOiJh>

citu tirgus dalībnieku, kas būtu gatavi tādā apjomā un laikā nodrošinot pilnīgu infrastruktūras apsaimniekošanu.

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība nodrošina atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kopumā sekmējot vides tīrību un kārtību pašvaldībās. Galvenais ieguvums pakalpojuma Talsu un Tukuma novadu iedzīvotājiem, Talsu un Tukuma pašvaldībām saglabājot līdzdalību Kapitālsabiedrībā, ir pakalpojuma nodrošināšanas nepārtrauktība un Kapitālsabiedrības ilgstoša pieredze atkritumu apsaimniekošanas jomā Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, ņemot vērā iedzīvotāju blīvumu un pieejamību teritorijām, kopējais maršruta garums 2022. gadā bija 197 533 km. Līdzdalības pārtraukšanas gadījumā galvenais risks būtu saistīts ar pakalpojuma nenodrošināšanu vai būtiskiem tā pārtraukumiem, kas savukārt negatīvi ietekmētu sanitāro tīrību un vides kvalitāti abās pašvaldībās.

PAPILDU PAKALPOJUMI

Nodrošinot papildu pakalpojumus, kā transporta pakalpojumi, tai skaitā konteineru nomu, kravu svēršanu un nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekciju, Kapitālsabiedrība nodrošina fiziskām un juridiskām personām plašāku pieejamību šāda veida pakalpojumiem un lielākas izvēles iespējas atrast sev vajadzīgo pakalpojumu. Galvenais pakalpojumu saņēmēju ieguvums ir tos saņemt attiecīgi tuvāk savai dzīvesvietai. Savukārt, ja Talsu un Tukuma pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā izbeigtu, būtisku ietekmi uz pakalpojumu sniegšanu tas neatstātu, jo jau šobrīd tie tiek sniegti kā atsevišķi pakalpojumi, kas tiek nodrošināti izmantojot tos Kapitālsabiedrības esošos resursus, kas primāri paredzēti pamatdarbības nodrošināšanai.

1.5. INFORMĀCIJA PAR ESOŠAJIEM UN POTENCIĀLAJIEM KAPITĀLDAĻU TURĒTĀJIEM KAPITĀLSABIEDRĪBĀS

Esošie Kapitālsabiedrības kapitāldaļu turētāji ir:

- Talsu novada pašvaldība – 54.54969 % apmērā;
- Tukuma novada pašvaldība – 45.25557 % apmērā;
- Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība – 0.19475 % apmērā.

Uz izvērtējuma veikšanas brīdi kapitāldaļu turētāju sastāvu nav plānots mainīt.

2. EKONOMISKAIS IZVĒRTĒJUMS

Piedāvājuma un pieprasījuma analīze

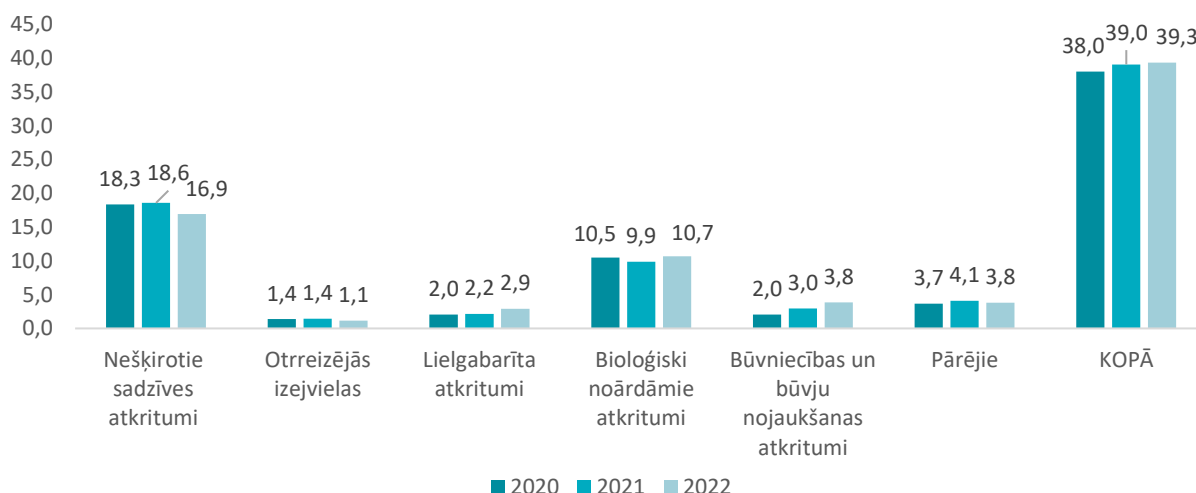
PAMATDARBĪBA

Poligona "Janvāri" apsaimniekošana

Poligonā "Janvāri" tiek nodrošināta atkritumu apsaimniekošana 8 % no visa atkritumu apjoma, kas tiek ievests Latvijas poligonos. Lai arī no šobrīd 10 esošajiem AAR poligoniem PAAR ir viens no mazākajiem, vērtējot pēc iedzīvotāju blīvuma, kas ir ap 60 cilvēkiem uz km², taču PAAR teritorijā ietilpst pieprasītākie tūrisma galamērķi, kas nozīmē papildu slodzi atkritumu apjomu apsaimniekošanai vasaras sezonā²⁵.

Kopumā apsaimniekoto atkritumu apjoms pēdējo trīs gadu laikā ir nedaudz pieaudzis (par 0,3 tūkst. tonnas), 2022. gadā sasniedzot 39,3 tūkst. tonnas. Tāpat pieaugoša tendence ir savākto atkritumu apjomam, kas tiek tieši nodoti poligonā "Janvāri", pēdējo trīs gadu laikā apjoms ir audzis par aptuveni 0,6 tūkst. tonnām. Ir mazinājies nešķirotu sadzīves atkritumu apjoms – no 18,3 tūkst. tonnām 2020. gadā līdz 16,9 tūkst. tonnām 2022. gadā, un nedaudz pieaudzis (par 0,8 tūkst. tonnām) bioloģiski noārdāmo atkritumu apjoms, lieltgabarīta atkritumu daudzums un būvniecības, un būvju nojaukšanas atkritumu daudzums (attēls 1.).

ATTĒLS 1. APSAIMNIEKOTO ATKRITUMU APJOMS POLIGONĀ "JANVĀRI", 2020–2022 GADU PERIODĀ, TŪKST. TONNAS



Avots: Kapitālsabiedrības sniegtā informācija

Atkritumu apsaimniekošanas plānā tiek prognozēts, ka līdz 2035. gadam radīto atkritumu daudzums, salīdzinot ar 2020. gadu, piecu reģionu modelī Ziemeļkurzemes AAR palielināsies par 12 %²⁶. Līdz ar to poligona "Janvāri" darbība ir nozīmīga, lai nodrošinātu pieaugošā atkritumu apjoma efektīvu apsaimniekošanu, reģenerāciju, pārstrādi vai apglabāšanu. Papildus poligonā "Janvāri" tiek savākta biogāze, kas šobrīd tiek sadedzināta lāpā.

Nodrošinot poligona "Janvāri" apsaimniekošanu, Kapitālsabiedrības rīcība liecina, ka tā lietderīgi rīkojas ar publiskas personas resursiem, jo tiek uzlabota poligona infrastruktūra, izmantojot pieejamos ES fondu finanšu līdzekļus, lai nodrošinātu, ka sniegtais pakalpojums ir atbilstošs atkritumu apsaimniekošanas plāniem un ar to saistītajiem normatīvajiem aktiem, lai tādā veidā tiktu sasniegti gan Latvijas valsts, gan ES

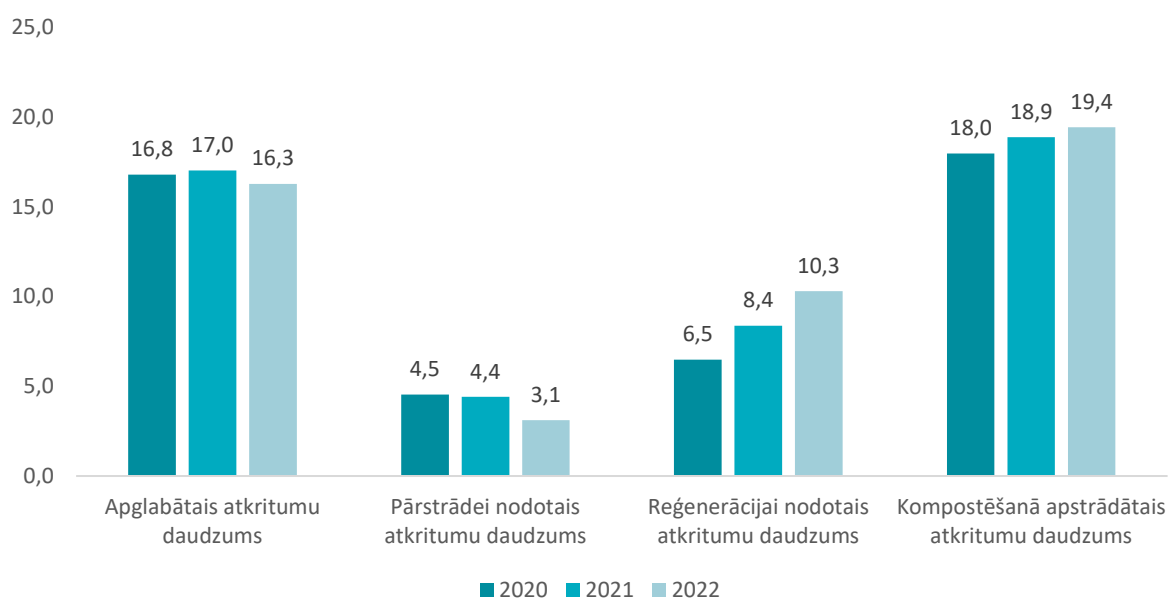
²⁵ Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476>

²⁶ Turpat.

uzstādītie mērķi atkritumu apsaimniekošanas jomā, kas noteikti atkritumu apsaimniekošanas plānā, tai skaitā līdz 2035. gadam samazināt apglabāto sadzīves atkritumu īpatsvaru līdz 10 %, līdz 2023. gada beigām nodrošināt bioloģisko atkritumu pārstrādi to rašanās vietā vai savākšanu un nodošanu pārstrādei.

Savākto atkritumu reģenerācijas un pārstrādes nodrošināšana ir nepieciešama, lai mazinātu apglabāto atkritumu apjomu un veicinātu atkritumu otrreizējo izmantošanu atbilstoši atkritumu apsaimniekošanas plānam. Kapitālsabiedrība pēdējo trīs gadu laikā ir būtiski palielinājusi reģenerēto atkritumu daudzumu – no 6,5 tūkst. tonnām (2020. gadā) līdz 10,3 tūkst. tonnām (2022. gadā), tāpat pieaudzis kompostēšanā apstrādātais atkritumu daudzums, savukārt, apglabāto atkritumu apjoms ir mazliet samazinājies (attēls 2.). Tāpat nozīmīgs papildinājums efektīvākai atkritumu apsaimniekošanai, kas veicinās bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādi, būs ES fondu finansētā projekta “Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā “Janvāri”, kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi” ietvaros izveidotā infrastruktūra. Tā ļaus Kapitālsabiedrībai samazināt apglabājamo atkritumu apjomu, pārstrādājot bioloģiski noārdāmos atkritumus, kā rezultātā tiks iegūts komposts un kā blakus produkts – biogāze, kas tiks izmantota siltumenerģijas un elektroenerģijas ražošanai²⁷.

ATTĒLS 2. ATKRITUMU SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS RĀDĪTĀJI, 2020.–2022. GADU PERIODĀ, TŪKST. TONNAS



Avots: Kapitālsabiedrības sniegtā informācija

Vērtējot pēdējo trīs gadu tendences par Kapitālsabiedrības darbību poligona apsaimniekošanā, var secināt, ka kopumā tendence ir pozitīva attiecībā uz Kapitālsabiedrības efektīvu atkritumu apsaimniekošanu un vides tīrību, ņemot vērā to, ka samazinās apglabāto atkritumu daudzums, kā arī nešķiroto atkritumu apjoms, turpretī pieaug bioloģiski noārdāmo atkritumu, reģenerācijai nododamo atkritumu, kā arī kompostēšanā apstrādāto atkritumu daudzums.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

- Šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana.

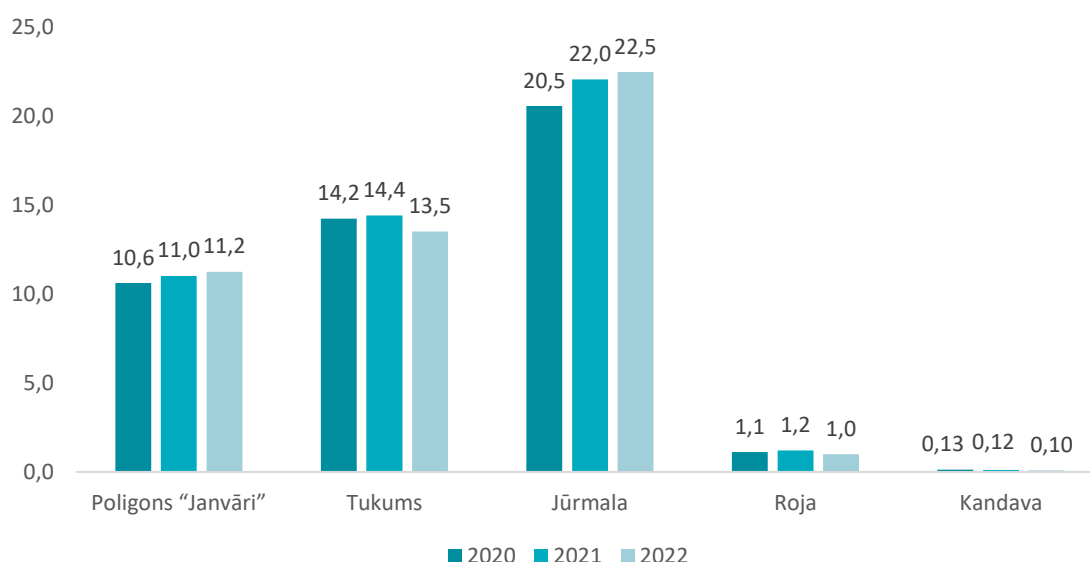
²⁷ SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra”” (2023). SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra”” uzsākusi realizēt bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes rūpnīcas izveidi. Pieejams: <https://piejuraatkritumi.lv/par-mums/projekti/>

Kapitālsabiedrība nodrošina pietiekamu pieejamību dalīto atkritumu vākšanas vietām. PAAR ir vismazākais iedzīvotāju skaits uz vienu dalītās atkritumu savākšanas vietu, kas ir 153 iedzīvotāji, Latvijā vidēji tie ir 369 iedzīvotāji²⁸. Līdz ar to Kapitālsabiedrība piešķir uzmanību atkritumu savākšanas loģistikai, lai tā pēc iespējas būtu lietderīgāka gan no laika resursu, gan no finanšu resursu viedokļa. Pieeja gan laukumiem, gan punktiem nodrošina lielāku iedzīvotāju interesi un iespējas šķirot atkritumus, tāpat iedzīvotāju aktivitāti veicina tas, ka lielu daļu atkritumu veidu ir iespējams nodot bez maksas. Iedzīvotāju aktivitāte, savukārt, veicina apglabāto atkritumu daudzuma samazināšanos, kas pēdējo trīs gadu laikā poligonā "Janvāri" ir samazinājies par aptuveni 0,5 tūkst. tonnām. Pieeja dalītās savākšanas punktiem ir nozīmīga arī Talsu un Tukuma novadu apmeklētājiem, īpaši piejūras teritorijā un vasaras sezonā, lai nodrošinātu sanitāro un vides tīrību un kārtību.

- Trīs atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas apsaimniekošana.

Staciju darbība nodrošina efektīvu atkritumu savākšanu, ņemot vērā PAAR teritorijas lielumu un sniedzot iespēju atkritumu savācējiem atkritumus nodot stacijā nevis vest uz poligonu "Janvāri". Pēdējo trīs gadu laikā savākto atkritumu apjoms ir samazinājies Tukuma, Rojas un Kandavas stacijās, bet pieaudzis Jūrmalas stacijā (attēls 3). Jūrmalas stacijā ir arī lielākais savākto atkritumu apjoms, kas ir aptuveni 47 % no visiem savāktajiem atkritumiem, un pēdējo trīs gadu laikā tas ir pieaudzis par aptuveni 2 tūkst. tonnām.

ATTĒLS 3. SAVĀKTO ATKRITUMU APJOMS STACIJĀS UN POLIGONĀ "JANVĀRI", 2020.–2022. GADU PERIODĀ, TŪKST. TONNAS



Avots: Kapitālsabiedrības sniegtā informācija

PAPILDU PAKALPOJUMI

Saistībā ar papildu pakalpojumiem pieprasījums pēc tiem ir dažāds. Pēdējo trīs gadu laikā ir nedaudz samazinājies pieprasījums pēc nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcijas pakalpojuma (2020. gadā ieņēmumu apjoms par pakalpojumu bija aptuveni 890 EUR apjomā, un 2022. gadā 580 EUR apjomā), tāpat samazinājies ieņēmumu apjoms par kravu svēršanas pakalpojumu (2020. gadā ieņēmumu apjoms bija aptuveni 320 EUR, un 2022. gadā 290 EUR). Salīdzinot ar 2020. gadu, par 23 % ir pieauguši ieņēmumi par transporta pakalpojumiem (2020. gadā ieņēmumu apjoms bija aptuveni 26 tūkstoši EUR, un 2022. gadā 34 tūkstoši EUR)²⁹. Līdz ar to, lai arī ieņēmumi par papildu pakalpojumiem veido pavisam nelielu daļu no

²⁸ Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476>

²⁹ Pēc Kapitālsabiedrības sniegtās informācijas izvērtējuma veikšanas laikā

visiem ieņēmumiem, pieprasījums pēc nodrošinātajiem pakalpojumiem ir ar nelielu, bet augošu tendenci, ko Kapitālsabiedrība spēj apmierināt esošo resursu ietvarā, neveicot papildu ieguldījumus.

Pakalpojuma tirgus definēšana

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana ir stratēģiski svarīgs pakalpojums, kura regulējumu nosaka Latvijas normatīvie akti³⁰. Kapitālsabiedrība pakalpojumu nodrošina visā PAAR, līdz ar to līdzvērtīgu citu pakalpojuma sniedzēju reģionā nav un, ņemot vērā normatīvo regulējumu atkritumu apsaimniekošanas jomā, šādu pakalpojumu nebūtu iespējams iepirkt no citiem tirgus dalībniekiem, jo to rīcībā nav atbilstošas infrastruktūras un tehnoloģiskie risinājumi atkritumu apglabāšanai. ES fondu projekta Nr. 5.2.1.2/21/I/002 “Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā “Janvāri”, kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi” ietvaros tiks izveidotas bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtas un iegādāts iekārtu ekspluatācijai nepieciešamais papildu aprīkojums, atbilstoši Ministru Kabineta noteikumu Nr. 588 23.2. apakšpunktam tiem ir jāpaliek Kapitālsabiedrības īpašumā vismaz piecus gadus pēc pēdējā saņemtā maksājuma un atbilstoši 23.3. apakšpunktam pēc projekta īstenošanas tiem vismaz piecus gadus ir jāpaliek Latvijas Republikas teritorijā³¹.

Savukārt, vērtējot Kapitālsabiedrības poligona pakalpojuma funkcijas saistībā ar citu poligonu darbību, var secināt, ka atsevišķas funkcijas ir iespējams nodot privātā tirgus sektoram, piemēram, SIA “Getliņi EKO” gadījumā, kad atkritumu šķirošanas funkciju nodrošina privātā sektora tirgus dalībnieks.

Pārējās Kapitālsabiedrības funkcijas, kā atkritumu savākšana un pārvadāšana, atkritumu reģenerācija, tai skaitā pārstrāde, speciālo atkritumu grupu apsaimniekošana, ir neatraujama atkritumu apsaimniekošanas daļa, kas, ņemot vērā Kapitālsabiedrības infrastruktūru, ir svarīgas, lai pilnvērtīgi nodrošinātu Kapitālsabiedrības sniegtos pakalpojumus un veiktu pilnvērtīgu atkritumu apsaimniekošanu PAAR. Tāpat Kapitālsabiedrība savu funkciju nodrošināšanai jau iesaista citus tirgus dalībniekus, piemēram, tālākai atkritumu pārstrādei atsevišķus atkritumu veidus nodod citiem tirgus dalībniekiem. 2022. gadā savāktie un atšķīrotie atkritumu veidi bija stikls (1 835 tonnas), kartons (1 008 tonnas), jauktais iepakojums (1 836 tonnas).

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

- Šķīroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana.

PAAR reģionā lielāko daļu šķirošanas laukumu un dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanu nodrošina Kapitālsabiedrība, savukārt Jūrmalas valstspilsētas teritorijā vienu šķirošanas laukuma un vairāku dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanu vēl arī nodrošina SIA “Clean R”, ne tikai Kapitālsabiedrība. Lielā mērā pakalpojuma tirgus šajā segmentā ir atkarīgs gan no sadzīves atkritumu apsaimniekotājiem, kas līguma ar pašvaldībām ietvaros nodrošina gan laukumu, gan dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanu, gan no sadarbības ar citiem pakalpojuma sniedzējiem (piemēram, Kapitālsabiedrības sadarbība ar Latvijas Zaļais punkts un AS “AJ Power Recycling”, nodrošinot tekstila materiālu dalītos savākšanas punktus). Kā galvenos šķēršļus, lai šo pakalpojumu iepirktu no jauna tirgus dalībnieka, var identificēt nepieciešamo investīciju apjomu jaunam tirgus dalībniekam, kas nepieciešams, lai nodrošinātu pakalpojuma pieejamību nepieciešamajā apmērā Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kā arī loģistikas izaicinājumus, ņemot vērā arī Talsu un Tukuma novadu pašvaldību lauku teritorijas un iedzīvotāju blīvumu tajās.

- Trīs atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas apsaimniekošana.

³⁰ Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumi Nr. 1032 "Atkritumu poligonu noteikumi". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/242189>

³¹ Ministru kabineta 2016. gada 30. augusta noteikumi Nr. 588 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 5.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Veicināt dažāda veida atkritumu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju" 5.2.1.2. pasākuma "Atkritumu pārstrādes veicināšana" īstenošanas noteikumi". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/284706>

Kapitālsabiedrība ir vienīgā PAAR, kas nodrošina staciju darbību. Kā minēts jau iepriekš, to izmanto arī pārējie tirgus dalībnieki, kas nodrošina sadzīves atkritumu apsaimniekošanu PAAR ietilpstošajās pašvaldībās. Stacijas ir nozīmīgi infrastruktūras objekti, kas ļauj efektīvāk veikt atkritumu apsaimniekošanu. Ņemot vērā, ka PAAR nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošina līdzvērtīgu funkciju, iepirkt šo pakalpojumu no privātā sektora tirgus dalībniekiem nav iespējams, taču, kā minēts iepriekš, pašu šķirošanas funkciju ir iespējams veikt arī citiem tirgus dalībniekiem (poligona “Getliņi” piemērs), līdz ar to Kapitālsabiedrība var vērtēt iespējas atsevišķas funkcijas nodot citiem tirgus dalībniekiem, vērtējot ekonomisko ieguvumu un paturot iespējas uzraudzīt pakalpojuma kvalitāti.

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Pakalpojuma tirgus ir saistīts ar nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, Talsu un Tukuma novadu teritorijas atbilstoši 2022. gada 29. decembra Talsu novada domes lēmumam nr. 629 un Tukuma novada domes 2022. gada 28. decembra lēmumam (protokols nr. 21,1 §) ir noteiktas kā viena atkritumu apsaimniekošanas zona. Kopumā PAAR ir divi pakalpojuma sniedzēji, kas nodrošina nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu (Kapitālsabiedrība un SIA “Clean R” Jūrmalas valstspilsētas administratīvajā teritorijā). Analizējot Latvijas tirgus situāciju nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā, var secināt, ka būtisku ierobežojumu pakalpojumu iepirkt no citiem tirgus dalībniekiem nav, ņemot vērā, ka vairākas pašvaldības organizē publiskos iepirkumus. Vērtējot tieši Talsu un Tukuma novadu pašvaldību situāciju, šobrīd būtiskākais šķērslis pakalpojumu nodrošināt citam tirgus dalībniekam ir administratīvs, tas ir, abas pašvaldības nav veikušas publisko iepirkumu, bet līgumu ar Kapitālsabiedrību slēgušas, pamatojoties abu pašvaldību domju lēmumiem^{32, 33}. Savukārt, kā papildu šķēršļus var identificēt saistībā ar ģeogrāfisko novietojumu un teritoriālo platību, iedzīvotāju blīvumu un piekļuvi pašvaldību teritorijām, ņemot vērā šķembu un grants seguma autoceļus un ielas³⁴ un to izmaiņas dažādos laika apstākļos, kas jaunam tirgus dalībniekam var prasīt papildu investīcijas – iegādāties nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu (atkritumu savākšanas transports) un infrastruktūru (atkritumu konteineri, t.sk. dalītai savākšanai), lai nodrošinātu līdzvērtīgas kvalitātes pakalpojumu par lētāku cenu.

Iespējamie riski, nododot pakalpojuma sniegšanu privātā sektora tirgus dalībniekiem

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Nododot poligona “Janvāri” apsaimniekošanu privātā sektora tirgus dalībniekiem, būtiskākais risks būtu iedzīvotāju drošība, veselība, kā arī vides kvalitāte, jo šobrīd atbilstoši normatīvajam regulējumam šāda veida pakalpojumu visā Latvijā nodrošina uzņēmumi, kas ir pašvaldību kapitālsabiedrības, līdz ar to privātā sektora tirgus dalībnieku vidū nav izveidojušās nepieciešamās zināšanas / prasmes šādu infrastruktūras objektu uzturēšanā un apsaimniekošanā. Riska mazinoša alternatīva būtu piesaistīt privātā sektora pārstāvjus atsevišķu funkciju, piemēram, šķirošanas funkcijas, nodrošināšanā, tomēr, ņemot vērā poligona nozīmīgumu, tā darbība būtu jānodrošina Kapitālsabiedrībai, kuras kapitāldaļu turētāji ir publiskas personas.

Vienlaikus jāņem vērā arī fakts, ka apglabāt drīkst tikai apglabāšanai sagatavotus atkritumus jeb to atkritumu daļu, kas nav pārstrādājama vai citādā veidā atkārtoti izmantojama, līdz ar to ir jāņem vērā risks

³² Talsu novada pašvaldība (2017). Par atkritumu apsaimniekošanas jomā Talsu novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu nozīmīguma izvērtēšanu un atkritumu apsaimniekošanu Talsu novadā, 35.lpp. Pieejams: <http://www.talsi.server2.alt.lv/uploads/filedir/TND%20sezu%20protokoli/2017/Septembris/tnd14092017lemumi.pdf>

³³ Tukuma novada pašvaldība (2017). Par Tukuma novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu atkritumu apsaimniekošanas jomā nozīmīguma izvērtēšanu un atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā, 12. lpp. Pieejams: <https://www.tukums.lv/lv/media/181/download>

³⁴ Tukuma novada pašvaldības autoceļu garums novadā ir 1050 km, no kuriem šķembu un grants seguma ceļi ir 95 %, savukārt ielu garums Tukuma novadā ir 308 km, no kuriem šķembu un grants segumi ir 50 % ielu. (Tukuma novada pašvaldība (2022). Tukuma novada attīstības programma 2022.–2028. gadam, 113.–114.lpp., pieejams: <https://www.tukums.lv/lv/media/26393/download?attachment>); Talsu novadā pašvaldības autoceļu garums kopā ir 968,01 km, no kuriem ar grants segumu ir 93 %. Savukārt ielu garums Talsu novada pašvaldībā ir 200,256 km, no kuriem ar grants segumu 31 % ielu (pēc Talsu novada pašvaldības sniegtajiem datiem).

par nepiemērotu atkritumu apglabāšanu, kas var būtiski ietekmēt atkritumu pieaugumu poligonā un tā rezultātā netiek sasniegti mērķi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

Saistībā ar šķirošanas laukumu un dalīto atkritumu punktu apsaimniekošanu būtiskākais risks, nododot pakalpojuma sniegšanu privātā sektora tirgus dalībniekiem, būtu saistīts ar potenciālu pakalpojuma nodrošināšanas pārtraukšanu, mainoties pakalpojuma sniedzējam, kā arī potenciāliem kvalitātes riskiem. Ņemot vērā, Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritoriālo platību, šķīrotie atkritumi varētu netikt izvesti laicīgi. Tāpat šobrīd Kapitālsabiedrība ir vienīgā, kas sniedz iespēju PAAR nodot tādus atkritumu veidus, piemēram, būvniecības atkritumus, ko citi atkritumu apsaimniekotāji reģionā nepiedāvā, līdz ar to potenciāls risks būtu samazināties iespējām šķīrot pēc iespējas dažādus atkritumu veidus, kam ir ietekme uz apglabājamo atkritumu apjomu, kā arī privātajam pakalpojumu sniedzējam ir jāņem vērā atkritumu savākšanas īpatnības un tam nepieciešamais aprīkojums.

Tāpat jāņem vērā, ka atkritumu apsaimniekošanas joma tiek regulēta, gan no Ministru kabineta puses, piemēram, nosakot bīstamo atkritumu apsaimniekošanas prasības³⁵, gan no Talsu un Tukuma novadu pašvaldību puses, saistošajos noteikumos nosakot konkrētas prasības attiecībā uz sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, līdz ar to jaunam tirgus dalībniekam risks var būt saistīts ar noteikto prasību neizpildi, gadījumā, ja pakalpojuma sniegšana jāuzsāk nekavējoties vai salīdzinoši īsā termiņā. Viena laikus pastāv risks, ka nododot privātajam pakalpojumu sniedzējam, netiek sasniegti mērķi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā, jo kā norādīts EK Agrinās brīdināšanas ziņojumā un OECD novērtējuma ziņojumā – Latvija tiek aicināta veidot politiku, kas palīdz palielināt pašvaldību atbildību par normatīvajos aktos un politikas plānošanas dokumentos noteikto atkritumu dalītās savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un pārstrādes mērķu izpildi³⁶. Tomēr, lai mazinātu abu risku iestāšanos, piemēram, veicot publisku iepirkumu, Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām būtu jānosaka konkrētas prasības attiecībā uz atkritumu dalīto savākšanu, identificējot gan to veidu, gan pieejamību, kas pakalpojuma sniedzējam būtu jānodrošina, tāpat būtu jādod pietiekami ilgs laiks potenciālajiem pakalpojuma sniedzējiem piedāvājumu sagatavošanai, lai iepazītos ar attiecīgajiem nozares regulējumiem.

Saistībā ar staciju pakalpojuma nodrošinājumu, jāņem vērā, ka tie ir nozīmīgi infrastruktūras objekti, kas ir cieši saistīti ar poligona darbību, līdz ar to, pilnībā nododot infrastruktūras apsaimniekošanu privātā sektora tirgus dalībniekiem, varētu rasties gan iedzīvotāju veselības un vides riski, piemēram, nepareizi apsaimniekojot dažādus atkritumu veidus, gan arī kvalitātes riski, laicīgi nenodrošinot pakalpojuma īstenošanu.

Nešķīrotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Riski, kas varētu rasties, nododot pakalpojuma sniegšanu privātā sektora tirgus dalībniekiem, būtu saistīti ar pakalpojuma nepārtrauktības nodrošināšanu, jo jaunajam tirgus dalībniekam būtu jāpielāgo sava darbība, izvietojot attiecīgo infrastruktūru Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijās. Tāpat potenciāls risks varētu būt arī pakalpojuma cenu palielināšana, ņemot vērā teritoriālo platību, kā arī iedzīvotāju blīvumu Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijās, īpaši lauku teritorijās. Jāpiemin, ka no 2013. gada 27. marta līdz 2018. gada 27. martam³⁷ pakalpojumu nodrošināja privātā sektora dalībnieks SIA "Eco Baltia vide", taču netika pildīti visi līguma nosacījumi, piemēram, pašvaldības neguva pārliecību, ka visi savāktie nešķīrotie sadzīves atkritumi tiek nogādāti atbilstošajā poligonā, kā arī iedzīvotājiem, slēdzot līgumus, tika uzrādītas papildu izmaksas, kas netika noteiktas līgumā starp pašvaldību un pakalpojuma sniedzēju. Līdz ar

³⁵ Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. 302 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kuras padara atkritumus bīstamus". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/229148>

³⁶ Saeimas 2023. gada 16. martā pieņemto grozījumu "Atkritumu apsaimniekošanas likums" anotācijā, 4.lpp. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS14.nsf/0/420FB807C8236FD2C225890B0023B6A7?OpenDocument>

³⁷ Iepirkumu uzraudzības birojs (2013). Par sadzīves atkritumu apsaimniekotāja izvēli Talsu, Dundagas, Engures, Jaunpils, Kandavas, Mērsraga, Rojas, Tukuma novados. Pieejams: <https://info.iub.gov.lv/lv/meklet/q/Par%20sadz%C4%ABves%20atkritumu%20apsaimniekot%C4%81ja%20izv%C4%93li/cn/Talsu%20novada%20pa%C5%A1vald%C4%ABba/>

to, ja pakalpojumu nodrošina cits tirgus dalībnieks, būtiski riski ir saistīti ar noslēgtā līguma uzdevumu nepildīšanu vai nekvalitatīvu pakalpojuma sniegšanu, kā arī pašvaldību iespējas ietekmēt privāto pakalpojuma sniedzēju.

Riskus kopumā var mazināt, piemēram, laicīgi izsludinot publisko iepirkumu konkursu, norādot pietiekami ilgu termiņu līdz pakalpojuma sniegšanas brīdim, lai potenciālie dalībnieki varētu laicīgi sagatavoties un rast risinājumus iespējamai pakalpojuma nodrošināšanai pašvaldību teritorijās.

Komerccdarbību veicinoši pasākumi

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Būtiskākais uzlabojums saistībā ar poligona “Janvāri” darbību ir jau minētā bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtas izveide, kas tiek īstenota ES fondu projekta “Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā “Janvāri”, kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi” ietvaros. Iekārta ne tikai samazinās apglabāto atkritumu apjomu, bet rezultātā tiks iegūta biogāze, kas tiks izmantota Kapitālsabiedrības pašpatēriņam, tādējādi samazinot Kapitālsabiedrības izmaksas un potenciāli nākotnē samazinot arī tarifu par nododamajiem atkritumiem poligonā. Vienlaikus šāda pieeja sekmē pēc iespējas videi draudzīgāku atkritumu apsaimniekošanu un lietderīgu resursu izmantošanu.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

Saistībā ar dalīto atkritumu vākšanas punktu apsaimniekošanu nozīmīgs uzlabojums ir palielinātais konteineru skaits piejūras zonā, kur vasaras sezonā atkritumu apjoms būtiski palielinās. Palielinot konteineru skaitu iedzīvotājiem un viesiem, tiek nodrošinātas atkritumu izmešanas iespējas, tādā veidā sekmējot, ka atkritumi netiek izmesti vidē vai nekrājās lielos apjomos, radot nehigiēniskus apstākļus. Tāpat ieguvums ir arī finansiāls, jo netiek palielināts maršruta skaits, bet viena maršruta laikā tiek palielināts savācamo atkritumu apjoms, tādā veidā arī mazinot gan degvielas izmaksas, gan speciālā transporta nolietojumu, un sekmējot racionālu cilvēkresursu un materiālu izmantošanu. Kapitālsabiedrība, lai pēc iespējas efektīvāk nodrošinātu pakalpojumus, veic pilna servisa nomu nepieciešamo transportlīdzekļu nodrošināšanai. Veicot piecu transportlīdzekļu pilna servisa nomu uz trim gadiem par pieciem transportlīdzekļiem, Kapitālsabiedrības izdevumi veido 113 313EUR³⁸.

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Nozīmīgs ieguldījums, uzsākot nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, bija pilnvērtīga klientu apzināšana un maršrutu izstrāde Tukuma un Talsu novadu pašvaldībās. Tika apzināti arī tie klienti, kas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu izmanto tikai vasaras sezonā, piedāvājot alternatīvu risinājumu iegādāties atkritumu konteineru vai atkritumu maisu īri, piemēram, uz gadu, lai neveidotos ikmēneša izmaksas sezonā, kad atkritumi netiek veidoti. Šāda pieeja sekmē uz klientu centrēta pakalpojuma nodrošināšanu. Tāpat šis pakalpojums mazina situāciju, kad publiskajos dalītās atkritumu vākšanas punktos tiek izmesti nešķiroti atkritumi.

Šobrīd, lai iedzīvotāju izmaksas par nešķirotu sadzīves atkritumiem noteiktu pēc iespējas atbilstošākas, tiek potenciāli plānota pāreja no atkritumu savākšanas par apjomu, to mainot uz svaru attiecību, attiecīgi iedzīvotājiem maksājot nevis par konteineru tilpumu, bet saražotā atkritumu apjoma svaru. Tādējādi tas sekmētu iedzīvotāju kā patērētāju interesi pēc iespējas šķirot atkritumus, kas sekmētu mazāku nešķirotu sadzīves atkritumu nodošanu.

Publiskas personas iesaistes komercdarbībā ietekme uz citiem tirgus dalībniekiem un konkurences procesu kopumā

Nozīmīgākā iesaiste, kas ir veidojusi būtisku ietekmi uz citiem tirgus dalībniekiem, ir 2020. gadā veiktais naudas ieguldījums no kapitāldaļu turētāju puses:

³⁸ SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra”” (2022). SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra”” 2022. gada pārskats.

- Talsu novada pašvaldība 533 135,12 EUR apmērā³⁹;
- Tukuma novada pašvaldība 442 288,64 EUR apmērā⁴⁰;
- Jūrmalas pilsētas dome 777 744,27 EUR apmērā;
- Kandavas novada dome 138 882,91 EUR apmērā;
- Engures novada dome 108 969,66 EUR apmērā;
- Dundagas novada dome 68 373,12 EUR apmērā;
- Rojas novada dome 59 826,48 EUR apmērā;
- Jaunpils novada dome 38 459,88 EUR apmērā;
- Mērsraga novada pašvaldība 25 639,92 EUR apmērā.

Vērtējot šāda veida ieguldījumus attiecībā pret citiem tirgus dalībniekiem, privātā sektora dalībniekam līdzvērtīgā situācijā varētu iestāties pat maksātnespēja, taču šajā gadījumā, veicot publiskas personas naudas ieguldījumu, šis process tika novērsts. Tomēr, vērtējot naudas ieguldījumu, jāņem vērā vairāki faktori, piemēram, būtiski ir tas, ka Kapitālsabiedrība apsaimnieko poligona "Janvāri", kas ir stratēģiski svarīgs objekts Latvijā kopumā un poligona darbību attiecīgi nevar nodrošināt privātā sektora tirgus dalībnieki, ņemot vērā normatīvo regulējumu valstī, līdz ar to ir nozīmīgi saglabāt Kapitālsabiedrības spēju nodrošināt šo pakalpojumu. Tāpat privātā sektora tirgus dalībnieki var elastīgāk reaģēt uz finanšu plūsmu izmaiņām, piemēram, attīstot plašāku un dažādāka veida pakalpojumu klāstu, kas Kapitālsabiedrības gadījumā ir ierobežojums, jo darbībai jābūt atbilstošai gan statūtos, gan pašvaldību lēmumos, gan pašvaldību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajam. Līdz ar to, lai arī naudas ieguldījums veido ietekmi uz citiem tirgus dalībniekiem, tomēr tā mērķis nav sekmēt Kapitālsabiedrības pozīciju tirgū attiecībā pret pakalpojumiem, kur Kapitālsabiedrība var konkurēt ar citiem pakalpojuma sniedzējiem, bet gan nodrošināt tās darbību poligona "Janvāri" apsaimniekošanā, lai nodrošinātu šī pakalpojuma nepārtrauktību un īstenošanu.

2022. gadā Talsu novada pašvaldība palielināja Kapitālsabiedrības pamatkapitālu, veicot mantisko ieguldījumu – ieguldot nekustamo īpašumu 55 600 EUR vērtībā poligona "Janvāri" ietvaros, lai Kapitālsabiedrība varētu īstenot ES fondu projektu "Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā "Janvāri", kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi".

Attiecībā uz pārējiem Kapitālsabiedrības nodrošinātajiem pakalpojumiem būtiska ietekme uz citiem tirgus dalībniekiem un konkurenci kopumā netiek veidota, Kapitālsabiedrība pakalpojumus nodrošina līdzīgi kā citi tirgus dalībnieki.

Savukārt, vērtējot, vai Talsu un Tukuma novadu pašvaldību līdzdalība Kapitālsabiedrībā mazina stimulu privātās uzņēmējdarbības attīstībai, var secināt, ka daļēju ietekmi var novērtot tikai vienā no Kapitālsabiedrības funkcijām, kas ir nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Ņemot vērā, ka nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu Kapitālsabiedrība nodrošina, pamatojoties uz līgumu ar Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām pamata, tiek veidota administratīva barjera citiem tirgus dalībniekiem piedāvāt savu darbību konkrētajās atkritumu zonās, kas ir Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijas. Taču attiecībā uz pārējām funkcijām, piemēram, dalīto atkritumu savākšanas punktiem, šādu faktoru nevar novērot, jo jau šobrīd Kapitālsabiedrība veiksmīgi sadarbojas ar citiem tirgus dalībniekiem, piemēram, jau minēto AS "AJ Power Recycling" un Latvijas Zaļais punkts, kā arī SIA "Clean R".

Tāpat savu darbību un konkrētu uzdevumu ietvaros Kapitālsabiedrība iesaista un noskaidro citu pušu viedokļus, piemēram, 2022. gadā ES fondu projekta veiktā iepirkuma ietvaros tika organizēta sabiedriskā apspriešana par Jaunas atkritumu apglabāšanas krātuves izveidi poligonā "Janvāri"⁴¹. Tālākai šķirotu

³⁹ Talsu novada dome (2022). Par SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" pamatkapitāla palielināšanu, 169.lpp. Pieejams: <https://www.talsunovads.lv/lv/media/2792/download?attachment>

⁴⁰ Tukuma novada dome (2020). Par SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" pamatkapitāla palielināšanu, 54.lpp. Pieejams: <https://www.tukums.lv/lv/media/93/download>

⁴¹ Vides pārraudzības valsts birojs (2022). Paziņojums par ietekmes uz vidi novērtējuma uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu. Pieejams: <https://www.vpvpb.gov.lv/lv/jaunums/pazinojums-par-jaunas-atkritumu-apglabasanas-kratuves-izveides-cieto-sadzives-atkritumu-poligona-janvari-laidzes-pagasta-talsu-novada->

atkritumu realizēšanai Kapitālsabiedrība rīko izsoles, kur atkritumu pārstrādātāji var iegādāties atbilstošos atkritumus tālākai to realizācijai. Kapitālsabiedrība aktīvi sadarbojas ar ražotāju atbildības organizācijām, piemēram, kā Latvijas Zaļais punkts, lai attīstītu daudzveidīgu atkritumu apsaimniekošanu un mazinātu apglabājamo atkritumu apjomu. Tāpat Kapitālsabiedrība ir LASUA biedrs un aktīvi iesaistās dažādu ar atkritumu apsaimniekošanu saistītu jautājumu un izaicinājumu risināšanā, lai sasniegtu atkritumu apsaimniekošanas plānā izvirzītos mērķus. Tomēr, veicot komercdarbību, Kapitālsabiedrība varētu aktīvāk konsultēties ar NVO sektora pārstāvētām organizācijām, uz ko norāda LTRK aicinājums par ciešāku sadarbību.

Iespējamo ilgtermiņa seku ietekme uz iedzīvotājiem, ja līdzdalība Kapitālsabiedrībā netiktu turpināta

Ilgtermiņa sekas, kas potenciāli varētu rasties, ja līdzdalība Kapitālsabiedrībā netiktu turpināta, būtu saistītas ar pakalpojuma pārtrauktības, vides apdraudējuma un kvalitātes risku, nenodrošinot poligona "Janvāri" darbību, kas būtiski ietekmētu kopējo atkritumu apsaimniekošanas politiku Latvijā, veidojot situāciju, ka viens no šobrīd 10 poligoniem nespēj nodrošināt nepieciešamo pakalpojumu PAAR un vismaz 8 % no visa atkritumu apjoma, kas tiek ievests Latvijas poligonos, ir jānovirza uz citiem Latvijā esošajiem poligoniem. Tas ietekmētu ne tikai Talsu un Tukuma novadu pašvaldības iedzīvotājus, bet visu PAAR, kā arī citus poligonus, veidojot lielāku atkritumu slodzi tiem, kā arī papildu noslogu cilvēku un materiāltehniskajiem resursiem. Tāpat saistībā ar poligona darbību nozīmīga ir pārējā izveidotā infrastruktūra, piemēram, staciju darbība, kas nodrošina atkritumu nodošanas iespējas, nevedot tās uz poligonu "Janvāri". Arī šajā funkciju segmentā varētu potenciāli veidoties pakalpojuma nodrošināšanas un kvalitātes risks, mazinot iespējas iedzīvotājiem piekļūt infrastruktūras objektiem, kas sniedz iespējas šķirot atkritumus, un nodot tikai tādus atkritumus, ko nav iespējams sašķirot no iedzīvotāja puses. Tāpat jāņem vērā arī finansiālais ieguldījums, kas ir veikts, lai izveidotu atbilstošu infrastruktūru un nepieciešamo materiāltehnisko bāzi, un, gadījumā, ja līdzdalība tiktu pārtraukta, veidotos situācija, ka tā netiek pilnvērtīgi izmantota, ņemot vērā, ka šobrīd tirgū nav citu līdzvērtīgu dalībnieku, kas spētu tādā apjomā nodrošināt visus Kapitālsabiedrības sniegtos pakalpojumus, kas ir viens otru papildinoši.

Attiecībā uz pārējo pakalpojumu nodrošināšanu, kā dalīto atkritumu savākšanas punktu, nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, papildu pakalpojumu nodrošināšanu, būtiskus ilgtermiņa riskus identificēt nevar, tie drīzāk ir īstermiņa, kas ir saistīti ar pakalpojumu pārtrauktības risku, kas veidotos gadījumā, ja mainītos pakalpojuma sniedzējs.

Pašvaldības līdzdalības Kapitālsabiedrībā negatīvā ietekme uz privātā sektora inovācijām, attīstību, kapitālu un cilvēkresursiem

Daļēju negatīvu ietekmi uz privātā sektora tirgus dalībniekiem varētu veidot ES fondu ietvaros apgūtie līdzekļi, ņemot vērā, ka publiskām personām to apguve ir pieejamāka. Papildus 2022. gadā uzsāktajam projektam, Kapitālsabiedrība ir īstenojusi vairākus citus ES fondu finansētus projektus, piemēram, 2015. gadā tika īstenots projekts "Piejūras reģiona atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstība – II kārtā" 3 174 473,44 EUR apmērā. Tomēr jāpiemin, ka visi īstenotie projekti ir saistīti ar poligona "Janvāri" darbību un attīstību, lai kopumā veicinātu atkritumu apstrādi Latvijā, un, ņemot vērā, ka poligona darbībā nav vērojama tipiska tirgus konkurence, attiecīgais ES fondu finansējums nerada negatīvu ietekmi uz citiem tirgus dalībniekiem. Kopumā Kapitālsabiedrība darbojas līdzīgi kā citi uzņēmumi jomā, piemēram, peļņas gadījumā to novirzot tālākā Kapitālsabiedrības attīstībā.

Savukārt, Kapitālsabiedrībai iesaistoties komercdarbībā, nav pamata uzskatīt, ka Kapitālsabiedrība veidotu negatīvu ietekmi absorbējot kapitālu un cilvēkresursus no citiem tirgus dalībniekiem, galvenokārt tā iemesla dēļ, ka Kapitālsabiedrība veiksmīgi sadarbojas ar citiem tirgus dalībniekiem, tai skaitā no privātā sektora, lai PAAR iedzīvotājiem nodrošinātu pēc iespējas daudzveidīgāku un kvalitatīvāku atkritumu apsaimniekošanu. Tāpat Kapitālsabiedrība veicina tirgus attīstību, piemēram, nododot sašķirotos atkritumus tālākai apstrādei citiem tirgus dalībniekiem gan Latvijas teritorijā, gan ārpus tās.

Kapitālsabiedrības finansējuma piesaistes prakse un iespējamais investīciju apjoms kapitālsabiedrībā tuvāko 1–5 gadu laikā

Atbilstoši Kapitālsabiedrības stratēģijai 2021.–2023. gadam nepieciešamo investīciju apjoms tuvāko piecu gadu laikā būtu saistīts gan ar poligona “Janvāri” tālāku attīstību, gan ar atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras attīstību, gan ar atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai infrastruktūras attīstību, gan ar atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras attīstību. Saistībā ar poligona “Janvāri” turpmāko attīstību tiek plānots, ka būtu nepieciešamas investīcijas 3 miljonu EUR apmērā infiltrāta apsaimniekošanas optimizācijai un atkritumu apglabāšanas infrastruktūras uzturēšanai un paplašināšanai. Tāpat investīcijas nepieciešamas atkritumu dalītās vākšanas infrastruktūras tālākai attīstībai, tiek plānota infrastruktūras pieejamības paplašināšana papīra, stikla, plastmasas, metāla, atkritumu savākšanai, kā arī sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošanai, kas kopumā varētu būt 235 000 EUR apmērā. Savukārt atkritumu sagatavošanas pārstrādei un reģenerācijai, un atkritumu sagatavošanas atkārtotai izmantošanai infrastruktūras attīstībai nepieciešamās investīcijas tiek plānotas 525 000 EUR apmērā. Papildus Kapitālsabiedrība plāno arī nepieciešamās investīcijas sabiedrības izglītošanas pasākumu īstenošanā, kas kopumā tiek plānotas 150 000 EUR apjomā.

Saistībā ar Atkritumu apsaimniekošanas plānu tiek plānotas nepieciešamās izmaiņas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru izveidē, plānotais finansējuma apjoms Ziemeļkurzemes reģiona izveidei ir aptuveni 7 655 100 EUR, finansējuma avots ir Kohēzijas fonds 2021.–2027. gadam. Plānotās atbalstāmās darbības poligona “Janvāri” un tam piederošās infrastruktūras teritorijā ir atkritumu pārstrādes jaudu palielināšana, vides izglītības centru izveide, paplašināšana, IT risinājumi atkritumu uzskaitē un monitoringam, nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošana pārstrādei un reģenerācijai, aprites ekonomikas centru izveide, dalīti vāktu atkritumu šķirošanas līniju modernizācija, speciālu iekārtu, aprīkojuma iegāde pārstrādes veicināšanai.

Vērtējot finansējuma piesaisti Kapitālsabiedrības attīstībai, šobrīd būtiska nozīme ir pieejamajam ES fondu atbalstam, kā ietvaros Kapitālsabiedrība īsteno projektu “Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā “Janvāri”, kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi”. Savukārt, vērtējot ieņēmumu avotus par 2022. gadu, pusi (aptuveni 2,6 miljoni EUR) no visiem ieņēmumiem šobrīd veido nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Tarīfs tiek noteikts atbilstoši tirgus situācijai, tas ir, reaģējot uz izmaiņām gan tirgū, gan ekonomikā kopumā. Ieņēmumi par atkritumu apglabāšanu šobrīd veido mazāk kā trešdaļu no visiem Kapitālsabiedrības (aptuveni 1,2 miljoni EUR) ieņēmumiem, tomēr jāņem vērā, ka pēc jaunā atkritumu apsaimniekošanas plāna, poligons “Janvāri” būs galvenais poligons Ziemeļkurzemes AAR, kā rezultātā ieņēmumi šajā pakalpojuma segmentā potenciāli varētu pieaugt. Vērtējot ieņēmumus no atšķirotu atkritumu pārdošanas, tie veido mazāk kā ceturto daļu (aptuveni 0,3 miljoni EUR) no visiem ieņēmumiem.

Atšķirotie atkritumi tiek piedāvāti atkritumu pārstrādātājiem izsoles kārtībā, kurā var piedalīties gan vietējie, gan ārzemju uzņēmumi, tādā veidā iegūstot potenciāli lielāko ieguvumu no atšķirotajiem atkritumiem gan finansiālā ziņā, gan veicinot to tālāku pārstrādi. Tāpat arī nodrošinātie papildpakalpojumi ļauj racionāli izmantot jau esošos Kapitālsabiedrības resursus un gūt papildu ieņēmumus aptuveni 1,4 % apjomā, lai nodrošinātu Kapitālsabiedrības darbību.

3. FINANŠU UN LIETDERĪBAS IZVĒRTĒJUMS

Kapitālsabiedrība savu organizatorisko darbību iedala trīs galvenajās nozarēs:

- ražošanas nozare, kas ir saistīta ar poligona "Janvāri" darbību;
- savākšanas un šķirošanas nozare, kas ir saistīta ar pārkraušanas stacijas un šķirošanas-pārkraušanas staciju darbību, kā arī sadzīves atkritumu savākšanu;
- pārējās jeb citas nozares, kas ir saistīta ar pārējo funkciju, tai skaitā papildu pakalpojumu nodrošināšanu.

Detalizēti dati sadalījumā pa nozarēm un apgrozījumu ir pieejami tikai par 2022. gadu, tomēr, balstoties uz tiem, ir iespējams noteikt esošo pakalpojuma sniegšanas efektivitāti. Par 2021. un 2020. gadu informācija ir pieejama tikai apkopotā veida bez sadalījuma nozarēs.

TABULA 2. KAPITĀLSABIEDRĪBAS FINANŠU RADĪTĀJI 2020. - 2022. GADU PERIODĀ

RĀDĪTĀJS / GADS	2022				2021	2020
	KOPĀ	Ražošanas nozare	Sav.-šķir. nozare	Citas nozares		
Apgrozījums, EUR	5 251 340	2 416 492	1 701 975	1 132 873	4 752 085	4 088 333
Izdevumi, EUR	5 289 418	2 526 700	1 966 635	796 083	4 340 155	3 757 089
Peļņa, EUR	-38 078	-110 209	-264 660	336 790	411 930	331 244
Neto peļņas rentabilitāte, %	-0,7 %	-4,6 %	-15,6 %	29,7 %	8,7 %	8,1 %
Finansiālā rentabilitāte (ROCE)	-1,66 %				14,94 %	12,81 %
Ekonomiskā rentabilitāte (ROA)	-0,36 %				3,66 %	2,68 %
Kopējā likviditāte	0,56				0,49	0,86
Absolūta likviditāte	0,33				0,29	0,67

Avots: Kapitālsabiedrības 2020., 2021, 2022. gada pārskati, Kapitālsabiedrības sniegtā informācija

Kapitālsabiedrības neto peļņas rentabilitāte būtiski samazinājās 2022. gadā, sasniedzot -0,7 %, savukārt 2020. – 2021. gadu periodā tā vidēji bija 8,4 % (Tabula 2). Ņemot vērā to, ka vidējais apgrozījuma pieaugšanas temps 2020. – 2022. gadu periodā palika aptuveni nemainīgs, kopējie izdevumi 2022. gadā pieauga par 22 %, kas ir daudz straujāk nekā 2020. – 2021. gadu periodā. Izdevumu pieaugums ir saistīts ar vairākiem ekonomiskajiem un ģeopolitiskajiem faktoriem, kas norisinājās 2022. gadā – straujā inflācijas kāpums, energoresursu krīze, ko ietekmēja karadarbība Ukrainā. Tomēr, lai arī šobrīd minēto faktoru ietekme uz ekonomisko vidi samazinās, jāņem vērā, ka būtiski nepalielinot ieņēmumus, Kapitālsabiedrībai var būt grūtības darboties ar peļņu arī turpmāk.

Analizējot ROCE, ROA un likviditātes rādītājus 2020. – 2022. gadu periodā, 2022. gadā ir vērojams būtisks samazinājums ROA un ROCE līmenī, kas ir cieši saistīts ar Kapitālsabiedrības zaudējumiem 2022. gadā. Vērtējot ROA rādītāju industrijā kopumā, var secināt, ka 2020. – 2021. gadu periodā tas bija līdzvērtīgs vidējam līmenim pasaulē⁴². Savukārt ROCE 2020.-2021. gadu periodā, salīdzinot ar industrijas rādītājiem

⁴² ReadyRatios (2021). ROA (Return on assets) - breakdown by industry. Pieejams: <https://www.readyratios.com/sec/ratio/roa/>

citur pasaulē, ir bijis salīdzinoši augstāks⁴³. Likviditātes rādītājs analizētajā periodā ir bijis zems, kas norāda uz Kapitālsabiedrības grūtībām segt īstermiņa saistības. Optimāls likviditātes rādītājs ir robežā no 1 līdz 2, tas nozīmē, ka Kapitālsabiedrībai ir pietiekami apgrozāmie līdzekļi, lai segtu īstermiņa maksājumus. Tomēr pārāk liels likviditātes rādītājs var liecināt par to, ka Kapitālsabiedrība savus apgrozāmos līdzekļus neizmanto pietiekami efektīvi, tas ir, tie tiek iesaldēti un tie netiek pilnvērtīgi izmantoti.

Viena no pastāvīgajām izmaksām, kas ietekmē Kapitālsabiedrības darbību un peļņas rādītājus, ir administratīvie izdevumi. Kapitālsabiedrības administratīvie izdevumi ir stabili augstā līmenī – aptuveni 9 % no apgrozījuma visā 2020. – 2022. gadu periodā. Tas varētu būt saistīts ar lielu nodarbināto skaitu administrācijas struktūrvienībā – pēc 2022. gadā rādītājiem administrācijas nodaļā strādāja 15 % no visiem nodarbinātajiem un tika patērēti 17 % no cilvēkstundām, un, salīdzinot ar 2020. gadu, abi rādītāji ir auguši (Tabula 3).

TABULA 3. KAPITĀLSABIEDRĪBAS NODARBINĀTO SKAITS UN STUNDAS SADALĪJUMĀ PA STRUKTŪRVIENTĪBĀM UN NOZARĒM

RĀDĪTĀJS/GADS	2020	2021	2022
Nostrādātās stundas	156990,5	156543,5	155646
..administrācija, %	14 %	16 %	17%
..ražošanas nozare, %	18 %	18 %	19 %
..savākšanas un šķirošanas nozare, %	68 %	66 %	64 %
Darbinieku skaits	117	113	107
..administrācija, %	11 %	16 %	15 %
..ražošanas nozare, %	19 %	16 %	18 %
..savākšanas un šķirošanas nozare, %	70 %	68 %	67 %

Avots: Kapitālsabiedrības sniegtā informācija

2022. gadā savākšanas un šķirošanas nozare, un ražošanas nozare veidoja 80 % no visiem ieņēmumiem, tāpat arī abas nozares ir veidojušas lielāko izdevumu apjomu – savākšanas šķirošanas nozarē izdevumi ir bijuši par 15,6 % augstāki, nekā ieņēmumi, bet ražošanas nozarē par 4,6 % augstāki (Tabula 2). Savukārt darbība citās nozarēs 2022. gadā ir veidojusi peļņu (29,7 % neto peļņas rentabilitāte), bet tā sastāda mazāko ieņēmumu daļu, un nav uzskatāma par primāro darbības virzienu. Negatīva neto peļņas rentabilitāte galvenajos darbības virzienos, kas ir savākšanas un šķirošanas nozare un ražošanas nozare, norāda uz būtiskiem trūkumiem Kapitālsabiedrības darbībā, lai situāciju uzlabotu, Kapitālsabiedrībai ir vai nu jāpaaugstina apgrozījums un ieņēmumu apjoms, vai jāuzlabo Kapitālsabiedrības darbības efektivitāte.

Ražošanas nozare pēc apgrozījuma ir vislielākā – 2022. gadā tā veidoja aptuveni pusi jeb 46 % no visiem ieņēmumiem. Visas ražošanas aktivitātes tiek veiktas poligonā “Janvāri”, kur notiek atkritumu reģenerācija, pārstrāde, apglābšana, kā arī biogāzes ražošana. Līdz ar to izvērtējuma veikšanas ietvaros tika pieņemts, ka visi pamatlīdzekļi, kā arī darbinieki, kuri tiek nodarbināti poligonā “Janvāri”, darbojas tieši ražošanas nozarē. Ražošanas nozarē 2022. gadā tika iztērētas 28 807 cilvēkstundas, un pamatlīdzekļu kopējā summa bija 3 828 817 EUR.

Savākšanas un šķirošanas nozare pēc apgrozījuma ir otrā lielākā – 2022. gadā tā veidoja 32,4 % no visiem ieņēmumiem. Savākšanas un šķirošanas darbības tiek veiktas visā PAAR – vienā pārkraušanas stacijā un trīs šķirošanas-pārkraušanas stacijās, kā arī sadzīves atkritumu savākšanas struktūrvienībā. Līdz ar to

⁴³ Damodaran, A (2022). Return on Equity by Sector (US). Pieejams: https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/dataarchived.html

izvērtējuma veikšanas ietvaros tika pieņemts, ka visi pamatlīdzekļi, kā arī darbinieki, kuri tiek nodarbināti staciju darbības ietvaros un atkritumu savākšanas struktūrvienībā, darbojās tieši savākšanas un šķirošanas nozarē. Savākšanas un šķirošanas nozarē 2022. gadā tika iztērētas 100 125 cilvēkstundas jeb 64 % no stundām visās Kapitālsabiedrības struktūrvienībās, un kopējā pamatlīdzekļu summa bija 4 195 696 EUR.

Tā kā nav iespējams precīzi noteikt, kuri darbinieki un kuri pamatlīdzekļi tiek izmantoti citās nozarēs, šīs nozares netiek vērtētas atsevišķi. Tādēļ sniegtā informācija par finanšu datiem var būt pārspīlēta un radīt negatīvu ainu izvērtējumā. Tomēr ir svarīgi pieminēt, ka citās nozarēs darbi tiek pildīti, balstoties uz ražošanas nozares un savākšanas un šķirošanas nozares pamatlīdzekļiem un darbiniekiem, līdz ar to katrs citās nozarēs nopelnītais eiro palielina efektivitāti un citus indikatorus.

Kā redzams no datiem, ražošanas nozarē ieņēmumi bija piecas reizes augstāki uz vienu cilvēkstundu, nekā savākšanas un šķirošanas nozarē – 83,9 EUR pret 17 EUR. Līdzīgi arī pamatlīdzekļu izmantošanā – 1 EUR pamatlīdzekļos vidēji pelnīja 0,63 EUR ražošanas nozarē, savukārt 0,41 EUR savākšanas un šķirošanas nozarē. Var secināt, ka ražošanas nozare ir daudz kapitālietilpīgāka nekā savākšanas un šķirošanas nozare. Līdz ar to savākšanas un šķirošanas nozarē būtu jāuzlabo efektivitāte, tai skaitā cilvēkresursu izmantošanas efektivitāte.

No minētās informācijas izriet, ka Kapitālsabiedrības finansiālajai ilgtspējai ir vairāki riski. Viens no riskiem ir saistīts ar ierosināto kriminālprocesu un pārsūdzību, gadījumā, ja sākotnēji piemērotais sods tiks apstiprināts, tā apmērs var būt līdzvērtīgs Kapitālsabiedrības gada apgrozījuma apjomam, kas veidos būtisku ietekmi uz Kapitālsabiedrības finansiālo situāciju. Tāpat risks ir saistīts ar nešķiroto atkritumu savākšanas funkciju, gadījumā, ja publiskā iepirkuma rezultātā, Kapitālsabiedrība vairs nenodrošinātu šo funkciju, Kapitālsabiedrība zaudētu būtisku daļu no saviem ieņēmumiem, tāpat tas nozīmētu, ka būtu jāveic citas izmaiņas Kapitālsabiedrības struktūrā, attiecīgi pārvērtējot tās funkcijas, nodarbināto skaitu, izdevumu struktūru un citus aspektus.

4. IETEKMES UZ KONKURENCI IZVĒRTĒJUMS

Konkurences pietiekamība tirgū un identificējamie potenciālie konkurenti

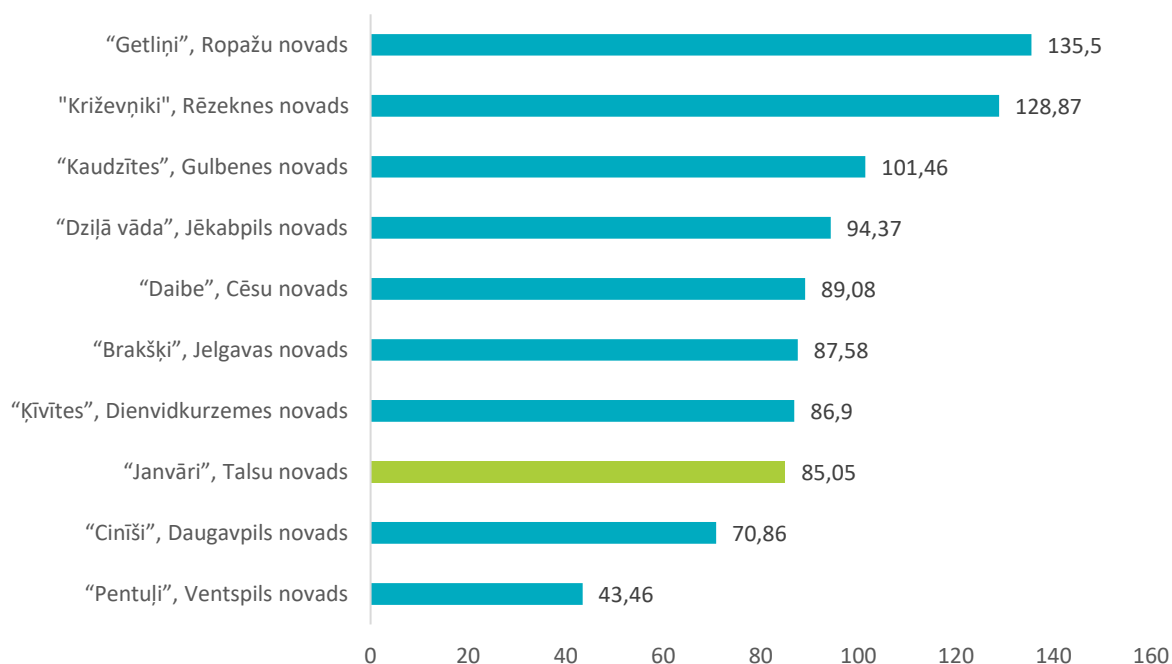
PAMATDARBĪBA

Poligona "Janvāri" apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība ir vienīgā PAAR, kas nodrošina poligona "Janvāri" pakalpojumus un veic šī poligona apsaimniekošanu. Poligona darbība tiek regulēta atbilstoši SPRK 2014. gada 23. oktobra lēmumam Nr. 1/15 "Vispārējās atļaujas, reģistrācijas un informācijas iesniegšanas noteikumi sadzīves atkritumu apglabāšanai atkritumu poligonos". Līdz ar to atkritumu apglabāšanu PAAR veic tikai viens reģistrēts komersants, kas ir Kapitālsabiedrība, un Kapitālsabiedrība šīs darbības ietvaros aptver visu esošā tirgus daļu PAAR. Savukārt, vērtējot citu Latvijā esošo poligonu darbību, var secināt, ka atkritumu šķirošanas funkciju, kas ir sagatavošana pārstrādei, veic citi tirgus dalībnieki, piemēram, poligons SIA "Getliņi EKO" šķirošanas funkciju ir nodevis privātā sektora tirgus dalībniekam SIA "Vides pakalpojuma grupa". Analizējot šķirošanas stacijas funkciju nodrošināšanu visā Latvijas teritorijā, var secināt, ka savu darbību ietvaros to nodrošina arī vairāki privātie atkritumu apsaimniekotāji, piemēram, SIA "Clean R", SIA "Eco Baltia Vide", SIA "Lautus".

Savukārt, vērtējot Kapitālsabiedrības tarifu par sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu, kas ir 83,82 EUR par tonnu, var secināt, ka, lai arī tas ir trešais zemākais tarifs salīdzinājumā ar citiem poligoniem Latvijā, tas tomēr vidēji ir līdzīgs kā lielākai daļai citu poligonu (attēls 4).

ATTĒLS 4. SADZĪVES ATKRITUMU APGLABĀŠANAS PAKALPOJUMA TARIFI LATVIJAS POLIGONOS



Datu avots: Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Tomēr kopumā nav objektīvi salīdzināt cenu vairāku poligonu darbības ietvaros, ņemot vērā, ka to veido dažādi aspekti, piemēram, atkritumu apjoms, kas tiek nogādāts uz poligonu apglabāšanai, poligonā izmantotās iekārtas, tehnoloģijas un tehnikas, šķiroto materiālu kvalitāte, tāpat arī ieņēmumu apjoms, piemēram, no otrreizējās pārstrādes un reģenerācijas materiāliem un vēl citi aspekti.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

- Trīs atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas apsaimniekošana.

PAAR atrodas trīs šķirošanas – pārkraušanas stacijas (Jūrmalas valstspilsētā, Tukuma pilsētā un Rojas pagastā) un viena pārkraušanas stacija Kandavas pilsētā, tās visas apsaimnieko Kapitālsabiedrība. Kā minēts iepriekš, šie ir nozīmīgi infrastruktūras objekti, kuru darbība nodrošina efektīvu atkritumu apsaimniekošanu un ir cieši saistīti ar poligona "Janvāri" darbību, līdz ar to arī ar šo darbību Kapitālsabiedrība aptver visu tirgus daļu PAAR. Vērtējot citu AAR darbību, var secināt, ka prakses atkritumu šķirošanas un pārkraušanas apsaimniekošanā ir dažādas, piemēram, jau minētais poligona SIA "Getliņi" piemērs, ka šķirošanas funkcija ir nodota privātā sektora pārstāvim publiskā iepirkuma veidā. Līdz ar to var secināt, ka kopumā tirgū pastāv arī privātā sektora tirgus dalībnieki, kas nodrošina līdzvērtīgus pakalpojumus, tomēr jāņem vērā, ka SIA "Getliņi" gadījumā jau sākotnēji bija plānots šo funkciju nodot citiem tirgus dalībniekiem, atbilstoši arī veidojot infrastruktūru, tāpat arī apsaimniekoto atkritumu apjoms ir lielāks kā Kapitālsabiedrības, līdz ar to arī privātā sektora tirgus dalībniekam interese un iespējas nodrošināt tāda veida pakalpojumu var būt lielāka, salīdzinot ar Kapitālsabiedrības apjomiem.

- Šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana.

PAAR tiek nodrošināta pieeja pieciem atkritumu savākšanas laukumiem, no kuriem četrus apsaimnieko tikai Kapitālsabiedrība un vienu Jūrmalas valstspilsētā, ko apsaimnieko SIA "Clean R", un vairāk kā 500 sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktiem, kurus nodrošina gan Kapitālsabiedrība (visā PAAR, tai skaitā Jūrmalas valstspilsētā), gan SIA "Clean R"⁴⁴ (tikai Jūrmalas valstspilsētas teritorijas ietvaros), kā arī Kapitālsabiedrība sadarbībā ar AS "AJ Power Recycling" un Latvijas Zaļais punkts, nodrošinot tekstila šķirošanas iespējas. Gan laukumos, gan dalītās savākšanas punktos iedzīvotāji atkritumus nelielos daudzumos var nodot bez maksas, Kapitālsabiedrība par maksu papildus vēl nodrošina iedzīvotājiem nodot tādus atkritumus, piemēram, kā nolietotas riepas, būvniecības atkritumus, liela izmēra atkritumus, logu stiklus un citus, kas detalizētāk apskatīta nākamajā sadaļā "Maksas pakalpojumu nodrošināšana". Kapitālsabiedrības tirgus daļa šī pakalpojuma ietvaros ir 53 %, vērtējot pēc pieņemto atkritumu apjoma stacijās – 43 % no visiem atkritumiem tiek nodoti stacijā "Jūrmala", kur, galvenokārt, pakalpojumu nodrošina SIA "Clean R". Kopumā Latvijā ir vairāk kā 90 atkritumu šķirošanas laukumi un vairāk kā 5 000 dalītās savākšanas punkti⁴⁵. Šo infrastruktūras objektu darbību tirgū nodrošina gan pašvaldību kapitālsabiedrības, piemēram, SIA "Zemgales Eko" Jelgavas pilsētā, SIA "Dobeles komunālie pakalpojumi" Dobeles novadā, SIA "Kuldīgas komunālie pakalpojumi" Kuldīgas novadā, gan privātā sektora pakalpojuma sniedzēji, tai skaitā:

- SIA "Eco Baltia vide" (Liepājas valstspilsēta, Saldus novads, Salaspils pilsēta, Ādažu pagasts);
- SIA "Clean R" (Ķekavas pagasts, Rīgas valstspilsēta, Jūrmalas valstspilsēta);
- SIA "Pilsētvides serviss" (Alūksnes, Balvu, Gulbenes novadi);
- SIA "MARSS OGRES" (Ogres pilsēta, Lielvārdes pilsēta, Baldones pilsēta);
- SIA "Vilkme" (Ropažu pagasts).

Līdz ar to var secināt, ka vairāki tirgus dalībnieki no privātā sektora ir guvuši pieredzi līdzvērtīgas infrastruktūras apsaimniekošanā. Papildus jāpiemin, ka sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktus bieži nodrošina tas pats pakalpojuma sniedzējs, kas nodrošina arī nešķiroto sadzīves atkritumu savākšanu. Tā kā atkritumu nodošana nelielos apmēros lielākoties ir bez maksas, uzņēmumi savā starpā tiešā veidā nekonkurē, bet drīzāk nodrošina plašāku pieejamību atkritumu šķirošanas iespējām.

Kā atsevišķu konkurentu dalīto atkritumu vākšanas jomā var uzskatīt arī SIA "Depozīta Iepakojuma Operators", kurš nodrošina depozīta sistēmu, jo sniedz iespēju iedzīvotājiem nodot dalītos atkritumus

⁴⁴ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Valsts vides dienests, Latvijas vides aizsardzības fonds (2023). Šķirošanas punktu karte. Pieejams: <https://skiroviegli.lv/#/>

⁴⁵ Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam", skatīts 2022.gada 27.jūlijā. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476>

saņemot atlīdzībā iepakojuma depozīta maksu, nododot atbilstošo taru, tādējādi samazinot atkritumu apjomu dalīto atkritumu laukumos.

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu PAAR nodrošina divi komersanti, apkalpojot trīs atkritumu apsaimniekošanas zonas – Kapitālsabiedrība, pakalpojumu nodrošinot vienā atkritumu apsaimniekošanas zonā Talsu un Tukuma novados, un SIA “Clean R”, pakalpojumu nodrošinot vienā atkritumu apsaimniekošanas zonā – Jūrmalas valstspilsētā. Vērtējot Kapitālsabiedrības tirgus daļu PAAR ietvaros, var secināt, ka tā ir 53 %, galvenokārt vērtējot pēc kopējā savākto atkritumu apjoma stacijās un poligonā “Janvāri”, ņemot vērā, ka 47 % no visiem savāktajiem atkritumiem ir stacijā “Jūrmala”, kur nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu nodrošina SIA “Clean R”. Šobrīd aktuālais tarifs nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanā Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās ir 22,65 EUR / m³ bez PVN^{46,47}.

Savukārt, Latvijā kopumā ir vairāki komersanti, kas nodrošina nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumus:

- Citu pašvaldību kapitālsabiedrības, tai skaitā SIA “ZAAO” Vidzemes reģionā (astoņu pašvaldību kapitālsabiedrība), daļā Dobeles novada to nodrošina SIA “Dobeles komunālie pakalpojumi”, Ventspils valstspilsētā un novadā SIA “Ventspils labiekārtošanas kombināts”;
- Privātie pakalpojuma sniedzēji, no kuriem lielākie ir SIA “Clean R” (nodrošina sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu vairākās pašvaldībās, tai skaitā Jūrmalas valstspilsētā, Ķekavas novadā, daļā Rīgas valstspilsētas, daļā Ropažu novada), SIA “Pilsētvides Serviss” (nodrošina sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu vairākās pašvaldībās, tai skaitā, Gulbenes novadā, Alūksnes novadā, Balvu novadā), SIA “Eco Baltia vide” (nodrošina sadzīves atkritumu savākšanas pakalpojumu vairākās pašvaldībās, tai skaitā, daļā Liepājas valstspilsētas, daļā Dienvidkurzemes novada, daļā Saldus novada, daļā Rīgas valstspilsētas), SIA “Vides pakalpojumu grupa” (daļā Liepājas valstspilsētas, daļā Dienvidkurzemes novada).

Pakalpojuma cenas šajā segmentā būtiski atšķiras atkarībā no atkritumu zonas atrašanās vietas, iedzīvotāju skaita, blīvuma un citām prasībām, kas noteiktas pašvaldību saistošajos noteikumos par atkritumu izvešanu, kā arī izvirzītajos līgumu nosacījumos.

TABULA 4. SADZĪVES ATKRITUMU MAKSA PAŠVALDĪBĀS

AAR	PAŠVALDĪBA	APSAIMNIEKOTĀJS	TARIFS, M ³ / EUR (BEZ PVN)
Ventspils	Kuldīgas novads (Skrundas pilsēta, Skrundas, Raņķu, Nīkrāces, Rudbāržu pagasti)	SIA “Eco Baltia Vide”	23,14 ⁴⁸
Ventspils	Ventspils novads	PSIA “Ventspils kombināts”	14,49 ⁴⁹

⁴⁶ Tukuma novada pašvaldība (30.03.2023). Protokola Nr. 4, 14. §. Par nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksas palielinājumu un grozījumiem Tukuma novada domes 2017. gada 30. maija lēmumā “Par Tukuma novada pašvaldībā sniegto pakalpojumu atkritumu apsaimniekošanas jomā nozīmīguma izvērtēšanu un atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā”

⁴⁷ Talsu novada pašvaldība (30.03.2023.). Protokola nr. 16§. Par grozījumiem 31.01.2018. atkritumu apsaimniekošanas līgumā Nr. 9-23/12/2018 ar SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “PIEJŪRA”” un nešķirotu sadzīves atkritumu savākšanas maksas apstiprināšanu.

⁴⁸ Kuldīgas novada dome (2023). Par grozījumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksā līgumā ar SIA “Eco Baltia Vide” par atkritumu apsaimniekošanu Skrundas pilsētā un Skrundas, Raņķu, Nīkrāces un Rudbāržu pagastos. Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/publiskie-dokumenti/kuldigas-novada-domes-lemumi>

⁴⁹ PSIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts”. Sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <http://vlk.lv/sanitaras-tirisanas-iecirknis/norekinu-tarifi-un-rekviziti/>

AAR	PAŠVALDĪBA	APSAIMNIEKOTĀJS	TARIFS, M ³ / EUR (BEZ PVN)
Liepājas	Saldus novads (Saldus pilsēta, Saldus, Lutriņu, Jaunlutriņu, Šķēdes, Zirņu, Pampāļu, Novadnieku, Kursišu, Zaņas, Nīgrandes, Ezeres, Rubas, Jaunaucē, Vadakstes, Zvārdes pagasti)	SIA "Eco Baltia Vide"	22,73 ⁵⁰
Liepājas	Dienvidkurzemes novads (Nīcas pagasts)	SIA "Clean R"	19,49 ⁵¹
Zemgales	Dobeles novads (Dobeles pilsēta, Auru, Annenieku, Bikstu, Bērzes, Dobeles, Jaunbērzes, Krimūnu, Naudītes, Penkules, Zebrenes, Tērvetes, Augstkalnes, Bukaišu pagasti)	SIA „Dobeles komunālie pakalpojumi”	20,47 ⁵²
Zemgales	Jelgavas novads (Elejas, Glūdas, Jaunsvirlaukas, Kalnciema, Lielplatones, Līvberzes, Platones, Sesavas, Svētes, Valgundes, Vilces, Vircavas un Zaļenieku pagasti)	SIA "Jelgavas novada KU"	22,96 ⁵³
Piejūras	Talsu un Tukuma novadi	Kapitālsabiedrība	22,65
Piejūras	Jūrmalas valstspilsēta	SIA "Clean R"	141,35 EUR / t ⁵⁴
Rīgas un Pierīgas	Ropažu novads (Ropažu un Garkalnes pagasts)	SIA "Clean R"	22,70 ⁵⁵
Rīgas un Pierīgas	Ķekavas novads (Baldones pilsēta un pagasts)	SIA "Marss"	23,62 ar PVN ⁵⁶
Ziemeļvidzemes	Limbažu novads	SIA "ZAAO"	17,34 ⁵⁷
Ziemeļvidzemes	Smiltenes novads	SIA "ZAAO"	22,25 ⁵⁸
Malienas	Gulbenes novads	Pilsētvides serviss SIA	28,74 ⁵⁹ ar PVN
Malienas	Alūksnes novads	Pilsētvides serviss SIA	26,43 ⁶⁰ ar PVN

⁵⁰ Saldus novada pašvaldība (26.01.2023). Par SIA „Eco Baltia vide” nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifa apstiprināšanu. Pieejams: <https://saldus.lv/dome/domes-sedes/>

⁵¹ Dienvidkurzemes novada pašvaldība (30.06.2022). Par nešķirotu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma maksas izmaiņām. Pieejams: <https://www.dkn.lv/lv/domes-sedes-2022-gads>

⁵² SIA „Dobeles komunālie pakalpojumi” (2023). Atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <https://www.dobeleskomunali.lv/atkritumu-apsaimniekosana/>

⁵³ SIA "Jelgavas novada KU" (2023). Atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <https://www.jnku.lv/sausie-sadzives-atkritumi/>

⁵⁴ Jūrmalas valstspilsēta (2023). Jūrmalā noteikts jauns sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tarifs. Pieejams: <https://www.jurmala.lv/lv/jaunums/jurmala-noteikts-jauns-sadzives-atkritumu-apsaimniekosanas-tarifs>

⁵⁵ Elektronisko iepirkumu sistēma (2023). Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Ropažu novada Ropažu pagastā un Garkalnes pagastā. Pieejams: <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/Procurement/92425>

⁵⁶ Ķekavas novada pašvaldība (2023). Vide un atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <https://kekava.lv/vide-un-atkritumu-apsaimniekosana/>

⁵⁷ Limbažu novada pašvaldība (2021). Atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <https://www.limbazunovads.lv/lv/atkritumu-apsaimniekosana>

⁵⁸ Smiltenes novada dome (2022). Atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <https://smiltenesnovads.lv/novad/vide/atkritumu-apsaimniekosana/>

⁵⁹ Pilsētvides serviss SIA (2023). Informācija klientiem: Gulbenes novads. Pieejams: <https://www.pilsetvide.lv/lv/informacija-klientiem/gulbenes-novads>

⁶⁰ Pilsētvides serviss SIA (2023). Informācija klientiem: Alūksnes novads. Pieejams: <https://www.pilsetvide.lv/lv/informacija-klientiem/aluksnes-novads>

AAR	PAŠVALDĪBA	APSAIMNIEKOTĀJS	TARIFS, M ³ / EUR (BEZ PVN)
Vidusdaugavas	Madonas novads (Madonas, Lubānas, Cesvaines pilsētas, Aronas, Barkavas, Dzelzavas, Lazdonas, Ļaudonas, Liezēres, Mētrienas, Ošupes, Praulienas, Sarkanu, Indrānu, Ērgļu, Jumurdas, Sausnējas, Cesvaines pagasti)	SIA "Madonas namsaimnieks"	13,75, papildus tiek piemērota maksa par pakalpojuma mainīgo daļu – atkritumu noglabāšanu ⁶¹
Vidusdaugavas	Aizkraukles novads (Kokneses pilsēta, Kokneses, Iršu un Bebru pagasts)	SIA "Ķilupe"	17,56 ⁶²
Austrumlatgales	Rēzeknes novads (Rēzeknes valstspilsēta, Rēzeknes novads, Ludzas novads, Kārsavas pilsētas, Mērdzenes, Malnavas, Salnavas, Mežvidu, Golišēvas, Ciblas, Blontu, Pušmucovas, Zvirgzdenes, Līdumnieku pagasti)	SIA "ALAAS"	17,18 ⁶³
Dienvidlatgales	Augšdaugavas novads	SIA "AADSO"	18,44 ⁶⁴
Dienvidlatgales	Krāslavas novads	SIA "Krāslavas novads"	188,35 EUR / t ⁶⁵

Tomēr jāņem vērā, ka veikt cenu salīdzinājumu dažādās atkritumu apsaimniekošanas zonās nav objektīvi, un tas būtu jāveic vienas atkritumu apsaimniekošanas zonas ietvaros, piemēram, publiska iepirkuma veidā.

Kapitālsabiedrības cenu par pakalpojumu nosaka atbilstoši ar pakalpojumu saistītajām izmaksām, tai skaitā savākšanu, pārkraušanu, pārvadāšanu un uzglabāšanu, tarifu sadzīves atkritumu apglabāšanai poligonā "Janvāri". Tāpat cena par pakalpojumu tiek noteikta reaģējot uz situāciju tirgū un ekonomiku kopumā, piemēram, pieaugot energoresursu izmaksām, attiecīgās izmaksas tiek ņemtas vērā, mainot pakalpojuma cenu.

PAPIĻDU PAKALPOJUMI

Vērtējot Kapitālsabiedrības maksas pakalpojumus, kas ir gan transporta nodrošināšana, gan kravu svēršana, gan nešķiroto sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija, var secināt, ka tirgus dalībnieku skaits Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās nav liels un Kapitālsabiedrības darbība neveido būtisku konkurenci, bet drīzāk nodrošina pieejamību pakalpojumiem to administratīvajā teritorijā. Kopumā cena par pakalpojumu tiek veidota, ņemot vērā visas ar to saistītās izmaksas, tai skaitā nolietojumu, veicot attiecīgos finanšu aprēķinus un tos saskaņojot arī ar pašvaldībām.

⁶¹ SIA "Madonas namsaimnieks" (2022). Atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: <https://madonams.lv/pakalpojumi/atkritumi/>

⁶² Aizkraukles novada dome (2023). Koknesē paaugstina maksu par atkritumu apsaimniekošanu. Pieejams: <https://www.aizkraukle.lv/lv/jaunums/koknese-paaugstina-maksu-par-atkritumu-apsaimniekosanu>

⁶³ Rēzeknes valstspilsētas pašvaldība (24.02.2022). Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksas apstiprināšanu. Pieejams: <https://rezekne.lv/sedes/karteja-domes-sede-24-02-2022-plkst-15-00/>

⁶⁴ SIA "AADSO". Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumi Augšdaugavas novadā. Pieejams: http://www.aadso.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=144&Itemid=128

⁶⁵ Krāslavas novada pašvaldība (2022). Sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Pieejams: https://www.kraslava.lv/lv/sadzives-atkritumu-apsaimniekosana?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

TABULA 5. KONKURENCES IZVĒRTĒJUMS

PAKALPOJUMS	UZŅĒMUMU SKAITS, KAS NODROŠINA PAKALPOJUMU	PAKALPOJUMA SNIEDZĒJI	VIDĒJĀ CENA PAR PAKALPOJUMU, EUR
Transporta pakalpojumi (būvgružu, lielparīžu atkritumu u.c. atkritumu savākšana), tai skaitā, konteineru noma	4	- SIA "Konteineru Serviss" (Tukuma novads) - SIA "Krauzers" (Talsu novads) - SIA "Erde" (Tukuma novads) - SIA "Tukuma Metāls LTD" (Tukuma novads)	Transporta pakalpojumi ar konteineru nomu un atkritumu izvešanu ~ 77,00 EUR par reizi
	Kapitālsabiedrība pakalpojumu nodrošina primāri Tukuma pilsētas ietvaros, piemērojot papildu maksu par attālumu, kas jāveic ārpus tās. Līdz ar to Talsu novada iedzīvotāju gadījumā pieejamāki gan finansiālā, gan teritorijas ziņā ir tie pakalpojuma sniedzēji, kas primāri pakalpojumu nodrošina Talsu novadā. Tukuma pilsētas teritorijā kopumā transporta noma pakalpojumus nodrošina trīs pakalpojuma sniedzēji, un divi Talsu novadā. Tāpat ir vairāki pakalpojuma sniedzēji, kas atrodas ārpus PAAR un kas nodrošina iespēju pakalpojumu saņemt arī Talsu un Tukuma novados, tomēr, ņemot vērā attālumu, arī to cenas ir lielākas. Tāpat arī piedāvātās cenas par pakalpojumu ir līdzīgas kā vidēji tirgū, attiecīgi pakalpojumus nepiedāvājot par nepamatoti zemu cenu. Vidēji transporta pakalpojumus Kapitālsabiedrība nodrošina par 62,00 EUR par reizi, papildus piemērojot maksu par nobraukto attālumu vidēji 2,00 EUR par kilometru, atkarībā no transportlīdzekļa veida, kā rezultātā kopējā pakalpojuma cena ir lielāka par 62,00 EUR. Tāpat jāņem vērā, ka transportlīdzekļu veidi, ko uzņēmumi piedāvā, ir dažādi, līdz ar to arī cenas par pakalpojumu ir dažādas. Kopumā var secināt, ka tirgū ir arī citi pakalpojuma sniedzēji, kas nodrošina līdzīgus pakalpojumus, tomēr pēc publiski pieejamās informācijas, to skaits nav liels, līdz ar to Kapitālsabiedrība drīzāk nodrošina pakalpojumu pieejamību nevis veido būtisku ietekmi uz citiem tirgus dalībniekiem.		
Kravu svēršanas pakalpojumi	–		~5,00 EUR
	Skaidrojums: Publiski nav pieejama detalizēta informācija par atsevišķu pakalpojumu kā kravu svēršanas pakalpojumu PAAR ietvaros. Kapitālsabiedrība pakalpojumu nodrošina par 9,75 EUR, kas ir līdzīgi kā Rīgas valstspilsētā, kur ir atsevišķi pakalpojuma sniedzēji, kas pakalpojumu nodrošina par 8,00 EUR, savukārt Jelgavas valstspilsētā SIA "Zemgales EKO" pakalpojumu nodrošina par mazāku cenu, kas ir 1,71 EUR. Līdz ar to kopumā var secināt, ka PAAR publiski pieejamas informācijas par līdzvērtīga pakalpojuma nodrošināšanu nav, tomēr kopumā Latvijā ir iespējas saņemt pakalpojumu dažādās cenu kategorijās. Tāpat jāpiemin, ka šis pakalpojums tika izveidots un pieejams citiem, reaģējot uz kravu pārvadātāju lūgumu, līdz ar to var secināt, ka konkurence netiek būtiski ietekmēta, bet drīzāk tiek sekmēta citu tirgus dalībnieku pieeja pakalpojumam Talsu un Tukuma novadu teritorijās.		
Nešķiroto sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija	–	Sadzīves atkritumu apsaimniekotāji pašvaldībās	–
	Atkritumu konteineru dezinfekciju lielākoties nosaka pašvaldības savos saistošajos noteikumos vai iepirkumu dokumentos, prakse ir dažāda⁶⁶, daži sadzīves atkritumu apsaimniekotāji pakalpojumu nodrošina bez maksas, piemēram, Saldus novadā dezinfekcija bez maksas ir noteikta vienu reizi gadā. Ventspils novadā pakalpojums tiek nodrošināts arī par maksu, kas attiecīgi ir 23,08 EUR (ar transporta pakalpojumu) un 8,67 EUR (bez transporta pakalpojuma), kas būtībā tiek nodrošināts par augstāku samaksu, kā Kapitālsabiedrībā – 9,45 EUR un 5,65 EUR atkarībā no konteineru izmēra. Tomēr kopumā publiski nav pieejama informācija, vai vēl kāds tirgus dalībnieks nodrošina šādu pakalpojumu atsevišķi par maksu Talsu un Tukuma novadu teritorijās. Līdz ar to kopumā		

⁶⁶ Atkritumi.lv (2021). Ko darīt, ja atkritumu konteiners nelāgi ož. Pieejams: https://www.atkritumi.lv/lv/zinas/20210208_01/

PAKALPOJUMS	UZŅĒMUMU SKAITS, KAS NODROŠINA PAKALPOJUMU	PAKALPOJUMA SNIEDZĒJI	VIDĒJĀ CENA PAR PAKALPOJUMU, EUR
	var secināt, ka šāda pakalpojuma nodrošināšana ir samērā specifiska, lai arī citi tirgus dalībnieki nodrošina līdzīgus pakalpojumus, bieži tie ir noteikti pašvaldību un pakalpojumu sniedzēju līgumu ietvaros un ir bez maksas.		

Apstākļu, kas ierobežo jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu tirgū, izvērtējums

PAMATDARBĪBA

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Saistībā ar Kapitālsabiedrības pamatpakalpojumu, kas ir poligona “Janvāri” apsaimniekošana, būtiskākie šķēršļi jauniem tirgus dalībniekiem ir jau esošais valsts regulējums attiecībā uz poligona darbību, kas vismaz līdz 2028. gadam neparedz jaunu poligona būvniecību. Tāpat līdzvērtīga infrastruktūras objekta izveide ir saistīta ar nozīmīgu investīciju apjomu, kas ir būtisks šķērslis, lai kopumā tirgū ienāktu jauni dalībnieki. Piemēram, poligona “Janvāri” infrastruktūras objektu, tai skaitā staciju, izmaksas ES fondu projekta “Sadzīves atkritumu apsaimniekošana Piejūras reģionā” ietvaros 2009. gadā kopumā sasniedza gandrīz 23,7 miljonus EUR, no kuriem 15,9 miljoni EUR bija ES fondu finansējums⁶⁷. Savukārt attiecībā pret atkritumu reģenerāciju, tās darbību nosaka Latvijas normatīvie akti^{68, 69}, līdz ar to arī šajā gadījumā jaunu dalībnieku ienākšanai galvenais šķērslis ir drīzāk administratīvs, ko paredz valsts politika.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

Staciju darbība ir cieši saistīta ar poligona “Janvāri” darbību, un Kapitālsabiedrība ir vienīgā PAAR, kas nodrošina to apsaimniekošanu, līdz ar to var secināt, ka, līdzīgi kā ar poligona “Janvāri” darbību, galvenie šķēršļi jaunu dalībnieku ienākšanai ir saistīti ar esošo normatīvo regulējumu valstī, kā arī nepieciešamajām investīcijām izveidot līdzvērtīgus infrastruktūras objektus.

Saistībā ar dalīto atkritumu punktu un šķirošanas laukumu pakalpojumu nodrošināšanu šķēršļi jaunu dalībnieku ienākšanai tirgū ir saistīti ar administratīviem ierobežojumiem, kas ir atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam, kas nosaka pašvaldībām nodrošināt attiecīgo pieejamību šķirošanas iespējām saviem iedzīvotājiem. Līdz ar to ir nepieciešams plānot šo infrastruktūras objektu izvietojumu, ko daļēji var identificēt kā administratīvu šķērslī jauniem tirgus dalībniekiem. Tāpat kā šķērslī jauniem tirgus dalībniekiem var identificēt nepieciešamās investīcijas, lai nodrošinātu gan laukumu, gan dalīti savāktu atkritumu vākšanas punktu darbību un apsaimniekošanu, tas ir, konteineru iegādi vai nomu, ņemot vērā Talsu un Tukuma novadu teritoriju lielumu.

Nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Būtiskākais šķērslis jaunu dalībnieku ienākšanai tirgū ir administratīvs. Talsu un Tukuma novadu pašvaldības, neorganizējot publisku iepirkumu, nedod iespējas citiem tirgus dalībniekiem nodrošināt pakalpojumu. Papildu šķēršļi līdzīgi kā dalīto atkritumu savākšanas punktu nodrošināšanā, būtu saistīti ar nepieciešamajām investīcijām, lai iegādātos vai nomātu papildu atkritumu konteinerus, kā arī loģistikas izaicinājumus, ņemot vērā Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritoriālo lielumu, salīdzinoši zemo iedzīvotāju blīvumu un šķembu un grants seguma autoceļu specifiku dažādos gadalaiku apstākļos.

⁶⁷ Es fondi (2009). KF ziņas: Piejūras reģionā tiks atklāti vairāki nozīmīgi atkritumu apsaimniekošanas objekti. Pieejams: <https://www.esfondi.lv/jaunumi/kf-zinas:-piejuras-regiona-tiks-atklati-vairaki-nozimigi-atkritumu-apsaimniekosanas-objekti>

⁶⁸ Ministru kabineta 2011. gada 26. aprīļa noteikumi Nr. 319 "Noteikumi par atkritumu reģenerācijas un apglabāšanas veidiem". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/229378>

⁶⁹ Atkritumu apsaimniekošanas likums. Izdots 2010. gada 17. novembrī. Skatīts 2023. gada 12. aprīlī. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/221378>

PAPILDU PAKALPOJUMI

Nodrošinātie papildu pakalpojumi, kā konteineru dezinfekcija un kravu svēršana, ir specifisku jomu pakalpojumi, līdz ar to, lai arī potenciālās investīcijas šādu pakalpojumu ieviešanā nav lielas, tie nav pietiekami bieži izmantojami, lai būtu uzņēmumu pamatdarbība, līdz ar to, būtisku šķēršļu tirgū, lai nodrošinātu šos pakalpojumus nav, tomēr tiem ir jābūt saistītiem ar citiem līdzīgu jomu pakalpojumiem. Savukārt, transporta pakalpojumu nodrošināšanā, galvenais šķērslis jaunu dalībnieku ienākšanai tirgū, ir nepieciešamās investīcijas, lai iegādātos atbilstošu tehniku un nodrošinātu to darbību atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Kapitālsabiedrības darbība tirgū ietekme uz konkurenci

PAMATDARBĪBA

Nodrošinot pamatpakalpojumu, poligona “Janvāri” un staciju apsaimniekošanu, Kapitālsabiedrība apsaimnieko stratēģiski svarīgu infrastruktūras objektu, kas ir svarīgs ne tikai Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām, bet valsts atkritumu apsaimniekošanas politikas veidošanā kopumā. Ņemot vērā, ka nav līdzvērtīgu citu tirgus dalībnieku, kas spētu nodrošināt šo pakalpojumu, Kapitālsabiedrība neveido būtisku ietekmi uz konkurenci un citiem tirgus dalībniekiem. Līdzīgi arī pārējā darbība, kā dalīto atkritumu vākšanas punktu un šķirošanas laukumu apsaimniekošana, neveido būtisku konkurenci, jo šobrīd nodrošina tādu pakalpojumu pieejamību, kas ir bez maksas vai pieejami par nelielu samaksu, tāpat Kapitālsabiedrība atkritumu šķirošanas jomā aktīvi sadarbojas ar citiem tirgus dalībniekiem.

Atkritumu reģenerācija un pārstrāde ir daļa no atkritumu apsaimniekošanas procesa. Iegūtos šķirotos materiālus, Kapitālsabiedrība pārdod tālākai apstrādei, sniedzot iespēju pārējiem tirgus dalībniekiem attiecīgos materiālus realizēt tālākā tirgū, tādā veidā arī ļaujot materiāliem iegūt augstāku pievienoto vērtību.

Saistībā ar nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu pakalpojuma nodrošināšana no Kapitālsabiedrības puses konkurenci neietekmē, jo sniedz pakalpojumu attiecīgajās atkritumu apsaimniekošanas zonās, balstoties uz noslēgtajiem līgumiem ar Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām. Tomēr negatīvo ietekmi veido aspekts, ka pakalpojums tiek īstenots neveicot publisko iepirkumu pakalpojuma sniedzēja noteikšanai, kā rezultātā citiem dalībniekiem netiek dota iespēja piedāvāt savu dalību pakalpojuma nodrošināšanā.

Konkurences padome 2016. gada ziņojumā identificēja, ka, iespējams, vertikāli integrēta kļūs Kapitālsabiedrība, ja tās kapitāldaļu turētājas – pašvaldības lems par papildu funkcijas – sadzīves atkritumu apsaimniekošana pašvaldību teritorijās – deleģēšanu savai kapitālsabiedrībai, kā arī noslēgs līgumu uz in-house⁷⁰ principa piemērošanas pamata, tādējādi slēdzot konkurencei daļu vai visu pašvaldību, kas ir kapitāldaļu turētājas Kapitālsabiedrībā, administratīvās teritorijas⁷¹. Ņemot vērā, ka Talsu un Tukuma novadu pašvaldības noslēdza līgumu ar Kapitālsabiedrību, tās tobrīd daļēji sekmēja Kapitālsabiedrības kā pakalpojumu sniedzēja vertikālo integritāti, līdz ar to šobrīd Talsu un Tukuma novada pašvaldību teritorijas ir lielākoties slēgtas konkurencei tādos atkritumu apsaimniekošanas posmos, kā nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana, kā arī dalīti vāktu sadzīves atkritumu apsaimniekošana. Līdz ar to, lai Talsu un Tukuma novada pašvaldības nesekmētu vertikāli integrētu uzņēmumu veidošanos savās administratīvajās

⁷⁰ Publisko iepirkumu likumā noteiktos gadījumos valsts vai pašvaldības var nesludināt publiskos iepirkumus. Tā vietā konkrētu preču vai pakalpojumu sniegšana tiek uzticēta savai kapitālsabiedrībai, kas nozīmē “in house” principa īstenošanu. Piemēram, tā vietā, lai pašvaldība izsludinātu publisko iepirkumu, pašvaldība atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu nodod savai kapitālsabiedrībai. Lai nodrošinātu pilnvērtīgu konkurenci, “in house” princips ir vēlams tikai tādos gadījumos, kad pastāv tirgus nepilnība un tirgū šo preču vai pakalpojumu pieejamību nespēj nodrošināt privātie tirgus dalībnieki. (Konkurences padome)

⁷¹ Konkurences padome, (2016). Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tirgus uzraudzība, Noslēguma ziņojums, 82.lpp. Pieejams: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/kp_old/oldfiles/38/citi/atkritumu_tu.pdf

teritorijās, būtu nepieciešams izvairīties no līguma slēgšanas uz in-house principa piemērošanas pamata, ņemot vērā, ka minētajos pakalpojumu gadījumos nepastāv tirgus nepilnība⁷².

PAPILDU PAKALPOJUMI

Piedāvātos papildu pakalpojumus Kapitālsabiedrība nodrošina līdzīgi kā citi tirgus dalībnieki, piemēram, pakalpojuma cenā iekļaujot visas ar to saistītās izmaksas, līdz ar to arī maksa par pakalpojumu ir līdzīga kā vidēji tirgū. Kopumā pakalpojuma sniedzēju skaits nav liels, līdz ar to Kapitālsabiedrība drīzāk nodrošina pieejamību pakalpojumiem nevis ietekmē citu tirgus dalībnieku darbību.

Kapitālsabiedrības darbības tirgū pamatotība

PAMATDARBĪBA

Kapitālsabiedrības darbība tirgū ir pamatota, nodrošinot poligona "Janvāri" apsaimniekošanu, kas ir stratēģiski svarīgs infrastruktūras objekts kopējās valsts atkritumu politikas veidošanā un attīstībā. To pamato fakts, ka šobrīd poligonā tiek ievesti aptuveni 8 % no visiem poligonos iestajiem sadzīves atkritumiem⁷³, tāpat poligona darbība ir paredzēta arī atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021.–2028. gadam. Līdzīgi arī pārejās infrastruktūras darbība, kas ir saistīta ar atkritumu apsaimniekošanu (staciju, dalīto atkritumu vākšanas punktu un laukumu apsaimniekošana, atkritumu reģenerācija un pārstrāde, kā arī nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana), ir nozīmīgi uzdevumi, lai nodrošinātu sanitāro tīrību, vides aizsardzību un kārtību Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kā arī veicinātu efektīvu atkritumu apsaimniekošanas attīstību valstī kopumā.

PAPILDU PAKALPOJUMI

Papildu pakalpojumus Kapitālsabiedrība nodrošina esošo resursu ietvaros, tādējādi veicinot savu finanšu plūsmu un neveidojot būtisku ietekmi uz citiem tirgus dalībniekiem. Ņemot vērā, ka plānveidā netiek veicināta šo pakalpojumu attīstība, piemēram, iepirkti transportlīdzekļi tikai, lai nodrošinātu to nomas iespējas, var secināt, ka tiek veicināta citu tirgus dalībnieku pieejamība šiem pakalpojumiem, līdz ar to arī šo pakalpojumu nodrošināšana un darbība tirgū ir pamatota.

Konkurenci mazāk ietekmējošas alternatīvas izvērtējums

Nozīmīgākais aspekts, kas mazinātu ietekmi uz konkurenci, būtu publiskā iepirkuma veikšana nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanā. Tādā veidā tiktu dota iespēja arī citiem pakalpojuma sniedzējiem sniegt savus piedāvājumus un potenciāli nodrošināt pakalpojumu arī Talsu un Tukuma novadu atkritumu apsaimniekošanas zonā.

Tāpat Kapitālsabiedrība var izvērtēt iespēju kādas no funkcijām, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot citiem tirgus dalībniekiem, līdzīgi, kā to dara poligons "Getliņi". Tādā veidā nodrošinot privātā sektora lielāku iesaisti atkritumu apsaimniekošanas jomā Talsu un Tukuma novadu teritorijās un vienlaikus uzņemoties uzraudzību par pakalpojuma īstenošanu, lai nodrošinātu, ka pakalpojums tiek sniegts nepieciešamajā kvalitātē un atbilstoši normatīvajiem aktiem par atkritumu apsaimniekošanu.

Kapitālsabiedrība jau šobrīd veido veiksmīgas sadarbības ar citiem tirgus dalībniekiem atkritumu apsaimniekošanas jomā, gan veidojot sadarbību ar AS "AJ Power Recycling" un Zaļais punkts tekstila atkritumu savākšanā, gan ar SIA "Clean R", nodrošinot pieejamību dalīti savāktu atkritumu punktiem un šķirošanas laukumiem. Kopumā šāda veida sadarbības ir uz attīstību vērstas un pozitīvi ietekmē arī savstarpējo konkurenci atkritumu apsaimniekošanas jomā, lai iedzīvotājiem nodrošinātu daudzveidīgākas iespējas šķirot atkritumus.

⁷² Konkurences padome, (2016). Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tirgus uzraudzība, Noslēguma ziņojums, 82.lpp. Pieejams: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/kp_old/oldfiles/38/citi/atkritumu_tu.pdf

⁷³ SPKR (2021). Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma atkritumu poligonos sniedzēju reģistrs. Pieejams: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMDJhZTc4YjEtNWZkOS00YTnkLTg4ZmEtNWRkODlkZmU1ODE2liwidCI6ImU0MGNhOTA5LTg3YmEtNGQ2NS05MTIILTU1YjVIMGRlODUwNSIsImMiOiJh>

5. JURIDISKAIS IZVĒRTĒJUMS

Publiskās personas parasti darbojas publisko tiesību jomā, un tikai izņēmuma gadījumos tās var darboties privāto tiesību jomā. VPIL 87. panta pirmajā daļā ir noteikti pamatprincipi, kas paredz, kad un kādā veidā publiskas personas drīkst darboties privāto tiesību jomā.

Saskaņā ar VPIL 87. panta pirmo daļu publiska persona privāto tiesību jomā darbojas šādos gadījumos: 1) veicot darījumus, kas nepieciešami tās darbības nodrošināšanai; 2) sniedzot pakalpojumus; 3) dibinot kapitālsabiedrību vai iegūstot līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā.

Savukārt tiesiskais pamats publiskas personas kapitālsabiedrības dibināšanai vai līdzdalībai esošā kapitālsabiedrībā ir noteikts VPIL 88. pantā, proti, atbilstoši VPIL 88. panta pirmajai un otrajai daļai publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem atbilstoši VPIL 88. panta pirmajai daļai: 1) tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā; 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai; 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

PAMATDARBĪBA

Kapitālsabiedrības darbība kopumā ir atbilstoša Atkritumu apsaimniekošanas likumam, Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2021.–2028. gadam, kā arī Ministru kabineta 2011. gada 27. decembra noteikumiem Nr. 1032 “Atkritumu poligonu noteikumi”. Tāpat Kapitālsabiedrības darbība ir atbilstoša Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punktam — organizēt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonda, un 2. punktam — gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (publiskai lietošanai paredzēto teritoriju apgaismošana un uzturēšana; parku, skvēru un zaļo zonu ierīkošana un uzturēšana; pretplūdu pasākumi; kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošana un uzturēšana), kā arī noteikt teritoriju un būvju uzturēšanas prasības, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu.

Saskaņā ar Pašvaldības likumprojekta anotāciju⁷⁴ ar “organizēšanu” vairāk saprotama organizatorisku darbību veikšana, lai attiecīgs pakalpojums būtu pieejams iedzīvotājiem, taču neizslēdz arī pakalpojuma sniegšanu (funkcijas izpildi) no pašas pašvaldības puses, savukārt termins “gādāt” ir salīdzinoši elastīgāks un var izpausties kā konkrēta atbalsta sniegšana vai attiecīgu jomu sekmēšana pašvaldībā.

Talsu novada pašvaldība, pamatojoties uz Atkritumu likuma 8. panta pirmās daļas 3. punktu un 15. panta trešo daļu, ir izdevusi saistošos noteikumus Nr. 42 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu novadā”⁷⁵, kas nosaka sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu novadā. Talsu novada pašvaldība paredz Kapitālsabiedrības īstenošanās darbības un sniegto pakalpojumu turpināšanu, paredzot to attīstības plānošanas dokumentos. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.–2040. gadam⁷⁶ Kapitālsabiedrība ir identificēta kā atkritumu apsaimniekošanas funkcijas veicējs Talsu novadā, tai skaitā, apsaimniekojot poligonu “Janvāri”, tāpat identificētās vadlīnijas turpmākās apdzīvojuma teritorijas plānošanai un attīstībai iekļauj ieteikumus veicināt vides aizsardzību, tai skaitā atkritumu apsaimniekošanu piekrastes ciemos.

⁷⁴ Likumprojekta “Pašvaldību likums” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija), pieejams:

<https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/B6E6044742C8DEF8C2258699003FE189?OpenDocument#B>

⁷⁵ Talsu novada domes 2021. gada 25. novembra saistošie noteikumi Nr. 42 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu novadā”. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/332160>

⁷⁶ Talsu novada pašvaldība (2022). Talsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.–20240. gadam. Pieejams: https://talsunovads.lv/wp-content/uploads/2022/04/Talsu_novada_ilgtspejigas_attistibas_strategija_2022_2040_gadam.pdf

Savukārt vadlīnijas turpmākai inženiertīklu un objektu attīstībai ietver atkritumu apsaimniekošanas, šķirošanas infrastruktūras attīstību. Viens no Talsu novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam⁷⁷ Rīcības virziena “Īpašumu un vides pārvaldība” identificētajiem uzdevumiem ir veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu un šķirošanu. Tā ietvaros Kapitālsabiedrība ir līdzatbildīga par vairākām rīcībām – atkritumu šķirošanas iespēju paplašināšanu publiskajā vidē, uzlabojumiem atkritumu apsaimniekošanā, vienotas atkritumu apsaimniekošanas pārraudzības sistēmas ieviešanu, bioloģisko atkritumu apsaimniekošanas attīstību, kā arī nodrošināt iespējas regulāri nodot lielgabarīta atkritumus. Tāpat Kapitālsabiedrība ir atbildīga par rīcības virziena “Nodrošināt ilgtspējīgu piekrastes apsaimniekošanu” uzdevumu – nodrošināt efektīvu atkritumu apsaimniekošanu piekrastes ciemos.

Tukuma novada pašvaldība, pamatojoties uz Atkritumu likuma 8. panta pirmās daļas 3. punktu un 15. panta trešo daļu, ir izdevusi saistošos noteikumus Nr. 44 “Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā”⁷⁸. Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.–2042. gadam Kapitālsabiedrība ir identificēta kā atkritumu apsaimniekošanas sniedzējs, kas arī nodrošina staciju darbību un atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanu. Ilgtermiņa prioritāte “Racionāli organizēti un sabiedrības vajadzībās balstīti pakalpojumi” iekļauj nepieciešamību ieguldīt atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nodrošināšanā, lai uzlabotu Tukuma novada pievilcību. Ilgtermiņa prioritāte “Zaļais kurss un pielāgošanās klimata pārmaiņām” paredz nepieciešamību pēc atkritumu atkalizmantošanas un efektīvas atkritumu apsaimniekošanas, lai īstenotu videi draudzīgus pasākumus. Tukuma novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam ietvaros Kapitālsabiedrība ir atbildīga par vairāku rīcību īstenošanu – uzdevuma “Attīstīt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu” ietvaros Kapitālsabiedrība ir līdzatbildīga par lielgabarīta atkritumu, elektropreču, bioloģisko, tekstila nodošanas / savākšanas punktu attīstību un atkalizmantošanas un efektīvas atkritumu apsaimniekošanas un atkritumu šķirošanas veicināšanas pasākumu nodrošināšanu.

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Kapitālsabiedrība, apsaimniekojot poligonu “Janvāri”, nodrošina sadzīves atkritumu šķirošanu, sagatavošanu turpmākai apglabāšanai, to apglabāšanu poligonā, kā arī sašķirotu atkritumu realizāciju. Poligona darbība ir atbilstoša Talsu novada saistošo noteikumu Nr. 42 9.5. apakšpunktam, kas nosaka poligonu un tajā ietilpstošo infrastruktūru kā daļu no atkritumu apsaimniekošanas sistēmas Talsu novadā, kā arī Tukuma novada saistošo noteikumu Nr. 44 12.3 apakšpunktam, kas nosaka poligonu un tajā ietilpstošo infrastruktūru kā daļu no atkritumu apsaimniekošanas sistēmas Tukuma novadā. Latvijā šobrīd darbojas 10 šāda veida poligoni un poligons “Janvāri” ir vienīgais PAAR, kas sniedz pakalpojumu. Poligons “Janvāri” ir iekļauts kā galvenais poligons Ziemeļkurzemes AAR saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu⁷⁹.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam Kapitālsabiedrība nodrošina tādu funkciju izpildi, kā organizēt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību. Kapitālsabiedrība, nodrošinot atkritumu reģenerāciju, samazina apglabāto atkritumu daudzumu, kas ir viens no atkritumu apsaimniekošana plāna galvenajiem mērķiem. Kapitālsabiedrība veic bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas laukumu apsaimniekošanu gan poligona “Janvāri” teritorijā, gan vēl divās stacijās ārpus poligona. Saistībā ar šo pakalpojuma nodrošināšanu atkritumu apsaimniekošanas plānā tiek paredzēts, ka nākamajā plānošanas periodā tiks attīstīta kompostēšanas laukumu izveide tieši ārpus poligoniem. Līdz ar to arī šī funkcija nodrošina stratēģiski svarīgu infrastruktūras objektu darbību. Ņemot vērā, ka Kapitālsabiedrība iespēju robežās šķirotos atkritumus nodod pārstrādei citiem tirgus dalībniekiem un savas darbības ietvaros veic ar poligona un staciju darbību saistītu atkritumu reģenerāciju, var secināt, ka tādā

⁷⁷ Talsu novada pašvaldība (2022). Talsu novada Attīstības programma 2022.–2028. gadam. Pieejams: <https://talsunovads.lv/pasvaldiba/attistiba/attistibas-planosanas-dokumenti/attistibas-programma/>

⁷⁸ Tukuma novada domes 2021. gada 29. decembra saistošie noteikumi Nr. 44 "Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/332267>

⁷⁹ Ministru kabineta 2021. gada 22. janvāra rīkojums Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021.–2028. gadam". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/320476>

veidā Kapitālsabiedrība mazina daļēju tirgus nepilnību, jo nav citu tirgus dalībnieku, kas pilnā apmērā veiktu atkritumu reģenerāciju.

Līdz ar to poligona "Janvāri" apsaimniekošana ir atbilstoša VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, apsaimniekojot poligonu "Janvāri", Kapitālsabiedrība darbojas daļējas tirgus nepilnības apstākļos un nodrošina stratēģiski svarīgu pakalpojumu un infrastruktūras objektu atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Pakalpojuma darbības ietvaros tiek sekmēti izvirzītie stratēģiskie nefinanšu mērķi 2020.-2023. periodam, kas saistīti ar kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nodrošināšanu, pilna spektra ar atkritumu apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu sniegšanas nodrošināšanu attiecībā uz atkritumu šķirošanu, reģenerāciju, pārstrādi un apglabāšanu, ievērojot ES un Latvijas normatīvo aktu prasības attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas mērķiem.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

- Trīs atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas apsaimniekošana.

Atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras apsaimniekošana tiek nodrošināta atbilstoši Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, kā organizēt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību. Apsaimniekojot stacijas, Kapitālsabiedrība efektīvi nodrošina atkritumu savākšanas iespējas tālākai nodošanai poligonā "Janvāri" un tālākai šķiroto atkritumu apstrādei. Stacijas "Roja" darbība ir atbilstoša arī Talsu novada saistošo noteikumu Nr. 42 9.6. apakšpunktam, kas nosaka poligonu un tajā ietilpstošo infrastruktūru kā daļu no atkritumu apsaimniekošanas sistēmas Talsu novadā. Līdzvērtīga pakalpojuma sniedzēja PAAR nav, nodrošinātās stacijas izmanto arī privātā sektora tirgus dalībnieki, tādējādi Kapitālsabiedrība ir vienīgā, kas šādu pakalpojumu nodrošina PAAR.

Līdz ar to staciju apsaimniekošana ir atbilstoša VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, nodrošinot stratēģiski svarīgu pakalpojumu un infrastruktūras objektu atkritumu apsaimniekošanas jomā daļējas tirgus nepilnības apstākļos. Staciju darbība ir neatņemama poligona darbības sastāvdaļa, jo ar staciju darbību tiek nodrošināta šķiroto atkritumu laicīga atdalīšana un netiek pārslogota poligona "Janvāri" darbība.

- Šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam Kapitālsabiedrība nodrošina tādu funkciju izpildi, kā organizēt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību. Kapitālsabiedrība nodrošina pieejamību dalīto atkritumu savākšanas laukumiem, sniedz informāciju un izglīto iedzīvotājus par iespējām šķirot atkritumus, kā arī apsaimnieko dalīto atkritumu šķirošanas laukumus. Atkritumu apsaimniekošanas plānā dalītā atkritumu vākšanas sistēmas izveide (gan punktu, gan laukumu pieejamības nodrošināšana) ir viens no atkritumu apsaimniekošanas attīstības virzieniem, paredzot, ka ir jāturpina uzlabot pieejamība šiem punktiem, tai skaitā, vienuviet nodrošinot dažādāka veida atkritumu šķirošanas iespējas, piemēram, tekstila un bioloģiski noārdāmos atkritumus. Talsu novada saistošo noteikumu Nr. 42 2.3. apakšpunktā tiek noteikts par vienu no mērķiem, kas paredz pakāpeniski ieviest atkritumu dalītu savākšanu un atkārtotu izmantošanu. Dalīti savākto atkritumu savākšana kā viens no pasākumiem sadzīves atkritumu daudzuma samazināšanai ir noteikta arī Tukuma novada saistošo noteikumu Nr. 44 10.2. apakšpunktā. Nodrošinot pieejamību dalīto atkritumu laukumiem un punktiem, Kapitālsabiedrība izpilda pašvaldību uzdevumu atbilstoši Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumu Nr. 328 "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem"⁸⁰ 3.1. apakšpunktā noteiktajam, ka novada pašvaldībai jānodrošina vismaz viens sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkts uz katrām 550 iedzīvotājiem, 3.2. apakšpunktā noteiktajam, ka jānodrošina vismaz viens sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkts katrā apdzīvotā vietā ar iedzīvotāju skaitu virs 200 vai uz katrām 450 iedzīvotājiem, un

⁸⁰ Ministru kabineta 2017. gada 13. jūnija noteikumi Nr. 328 "Kritēriji un kārtība, kādā novērtē atkritumu dalītās savākšanas pakalpojuma pieejamību iedzīvotājiem". Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/291534>

3.3. apakšpunktā noteiktajam, ka jānodrošina vismaz viens šķiroto atkritumu savākšanas laukums, ja iedzīvotāju skaits novadā pārsniedz 8 000.

Līdz ar to dalīti savākto atkritumu punktu un laukumu apsaimniekošana ir atbilstoša VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam, nodrošinot stratēģiski svarīgu pakalpojumu atkritumu apsaimniekošanas jomā Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijās.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana sekmē izvirzītos stratēģiskos nefinanšu mērķus 2020.-2023 periodam, veicinot kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, ievērojot ES un Latvijas normatīvo aktu prasības attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas mērķiem. Šķiroto atkritumu savākšana un šķirošana ir viens no nozīmīgiem atkritumu apsaimniekošanas procesa posmiem. Aicinot un sniedzot iespēju iedzīvotājiem Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kā arī Jūrmalas valstspilsētā šķirot atkritumus, Kapitālsabiedrība veicina iedzīvotāju vides apziņas paaugstināšanu un izpratnes veidošanos par nepieciešamību šķirot atkritumus.

Nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Arī nodrošinātie pakalpojumi noslēgtā līguma ar Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām ietvaros ir atbilstoši Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam – nodrošināt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību, nodrošinot nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši Talsu novada pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr. 42 un Tukuma novada pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr. 44. Sadzīves atkritumu apsaimniekošana ir nozīmīga kopējās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas daļa, lai veicinātu tīrību un sakārtotību pašvaldību teritorijās. Ņemot vērā, ka līdzvērtīgu pakalpojumu kopumā Latvijā nodrošina vairāki tirgus dalībnieki gan no privātā, gan no publiskā sektora, var secināt, ka pakalpojums ir atbilstošs VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam, ka, nodrošinot nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, Kapitālsabiedrība veic stratēģiski svarīgu pakalpojumu Talsu un Tukuma novadu pašvaldību attīstībai.

Nešķiroto atkritumu savākšana sekmē izvirzītos stratēģiskos nefinanšu mērķus 2020.-2023 periodam, veicinot kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, ievērojot ES un Latvijas normatīvo aktu prasības attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanas mērķiem. Sadzīves atkritumu savākšana ir viens no atkritumu apsaimniekošanas procesa posmiem.

PAPILDU PAKALPOJUMI

Kapitālsabiedrība papildus piedāvā vairākus pakalpojumus, kas ir saistīti ar Kapitālsabiedrības pamatdarbību, tomēr tirgū ir citi spēlētāji, kas šos pakalpojumus var nodrošināt, tāpēc to atbilstība tiek vērtēta pēc četriem kritērijiem⁸¹:

1. Pakalpojumi būtiski neietekmē tirgu/konkurenci;
2. Pakalpojumi ir racionāli un cieši saistīti ar pamatpakalpojumu;
3. Pakalpojumi nodrošina resursu lietderīgu izmantošanu;
4. Pakalpojumi nav saistīti ar būtiskām investīcijām no Kapitālsabiedrības puses.

TABULA 6. PAPILDPAKALPOJUMU ATBILSTĪBA KRITĒRIJIEM

PAKALPOJUMS	KRITĒRIJU IZPILDE	SKAIDROJUMS
Transporta pakalpojumi	Izpildās visi kritēriji	Kapitālsabiedrība pakalpojumu nodrošina savu jau esošo resursu ietvaros, neradot būtiskas un jaunas investīcijas, kā arī cenā par pakalpojumu tiek iekļauts tehnikas nolietojums. Kopumā transporta pakalpojumu nodrošināšana par maksu veicina resursu lietderīgu izmantošanu, kas veicina arī Kapitālsabiedrības finanšu apriti. Kopumā tirgū ir arī citi dalībnieki, kas nodrošina

⁸¹ Konkurences padome (2021). Publiskas personas līdzdalības kapitālsabiedrībās iegūšana un pārvērtēšana. Pieejams: https://www.lps.lv/uploads/docs_module/1_Z.Leite_VPIL_88_LPS.pdf

PAKALPOJUMS	KRITĒRIJU IZPILDE	SKAIDROJUMS
		pakalpojumu par līdzīgu cenu, līdz ar to var secināt, ka darbība neveido būtisku konkurenci uz citiem tirgus dalībniekiem, bet drīzāk sniedz PAAR iedzīvotājiem plašākas pakalpojuma izmantošanas iespējas.
Kravu svēršana	Izpildās visi kritēriji	Kravu svēršanas pakalpojumu Kapitālsabiedrība nodrošina kā papildu pakalpojumu esošo resursu ietvaros, lai nodrošinātu savu pamatdarbību, tas ir, Kapitālsabiedrībai, lietojot smagos transporta līdzekļus, ir jāievēro ceļu satiksmes noteikumi un noteiktais autotransporta svars. Līdz ar to kravu svēršanas pakalpojums par maksu veicina resursu lietderīgu izmantošanu. Publiski nav pieejama informācija, ka Talsu vai Tukuma novadu teritorijās būtu vēl citi pakalpojuma sniedzēji, kas atsevišķi nodrošina šādu pakalpojumu, līdz ar to var secināt, ka tā nodrošināšana neveido būtisku konkurenci uz citiem tirgus dalībniekiem. Ir būtiski pieminēt, ka šo pakalpojumu Kapitālsabiedrība piedāvā citiem tirgus dalībniekiem, atsaucoties uz kravu pārvadātāju aicinājumu, lai mazinātu viņu izmaksas, iegādājoties sertificētus svarus, bet, izmantojot iespēju, par samaksu kravu nosvērt Kapitālsabiedrības sniegtā pakalpojuma ietvaros.
Nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija	Izpildās visi kritēriji	Nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcijas pakalpojumu Kapitālsabiedrība nodrošina savu esošo resursu ietvaros, jo pakalpojumu Kapitālsabiedrība nodrošina arī nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas, dalīto atkritumu vākšanas punktu un laukumu apsaimniekošanas ietvaros. Papildus pakalpojumu nodrošinot par maksu, Kapitālsabiedrība lietderīgi izmanto savus esošos resursus un veicina savu finanšu apriti. Tāpat pakalpojuma īstenošana neprasa papildu investīcijas. Ņemot vērā, ka līdzīgu pakalpojumu citi nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekotāji nodrošina pakalpojumu līgumu ietvaros arī bez maksas, var secināt, ka būtisku konkurenci attiecībā pret citiem tirgus dalībniekiem nerada.

Kapitālsabiedrības nodrošinātie papildu pakalpojumi, kā transporta noma un kravu svēršana nav tiešā veidā saistīti ar atkritumu apsaimniekošanas jomu un neizriet no pašvaldību autonomajām funkcijām, kas noteiktas Pašvaldību likumā. Minēto pakalpojumu īstenošana nav nepieciešama Kapitālsabiedrības nefinanšu mērķu sasniegšanai 2020.-2023. gada periodā. Tomēr, nodrošinot pieejamību pakalpojumiem, Kapitālsabiedrība racionāli izmanto savus resursus, kas nepieciešami pamatdarbības veikšanai.

Papildu pakalpojums nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija ir saistīts ar atkritumu apsaimniekošanas jomu un atbilst Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam – organizēt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību. Attiecībā uz Kapitālsabiedrības 2020.-2023. gada stratēģiskā perioda mērķiem nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcijas pakalpojums ir atbilstošs tiktāl, kamēr pakalpojums ir saistīts ar kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšanu, kur viens no darbības posmiem ir nodrošināt arī atkritumu konteineru tīrību.

6. KOMPETENTO INSTITŪCIJU KONKURENCES AIZSARDZĪBAS JOMĀ UN KOMERSANTUS PĀRSTĀVOŠO BIEDRĪBU VAI NODIBINĀJUMU VIEDOKĻI

Ievērojot VPIL 88. panta otrajā daļā noteikto, ka “veicot izvērtējumu, publiska persona publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem”, izvērtējums tika nosūtīts atzinumu sniegšanai LTRK, LASUA un KP. Visas minētās institūcijas sniedza savus atzinumus.

Šajā nodaļā tiek iekļauti tikai galvenie secinājumi, kas izriet no LTRK, LASUA un KP atzinumiem, kuri ir pievienoti šim izvērtējumam pielikumos.

LTRK savā atzinumā piekrīt, ka “Reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru pārvaldīšana un valstiski stratēģiski svarīgo infrastruktūras objektu, tai skaitā atkritumu apsaimniekošanas poligonu, apsaimniekošana var būt valsts vai pašvaldības tiešā atbildībā, lai tie varētu tikt atbilstoši pārvaldīti, uzturēti un attīstīti, ņemot vērā Eiropas savienības uzstādītos ambiciozos atkritumu apsaimniekošanas mērķus. Attiecībā par šāda veida kapitālsabiedrības darbību, LTRK ieskatā pašvaldību iesaiste ir jāsaglabā, jo tie ir stratēģiski nozīmīgi attiecīgajam reģionam”.

Taču LTRK arī norāda, ka atkritumu savākšanas pakalpojumus var nodrošināt privātais sektors un ka “pašvaldībām, ir jāpārskata to izraudzītais atkritumu apsaimniekošanas modelis, nošķirot pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts, pašvaldības vai reģiona interesēm, no tādiem, kur nepastāv tirgus nepilnība, un ko var nodrošināt privātais sektors. Un ir jāizbeidz pašvaldību iesaiste tajos Kapitālsabiedrības sniegtajos pakalpojumus, ko var nodrošināt privātais sektors”.

Turklāt LTRK aicina pašvaldības uz tikšanos, lai iepazīstinātu tās ar pētījumu “Administratīvi teritoriālā reforma (ATR) kā piemērots brīdis, lai pārskatītu pašvaldību dalības komercdarbībā tiesisko pamatotību, kā arī novērstu iespējamās konkurences kropļojumus” un runātu par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju izvēles principiem pašvaldību administratīvajā teritorijā.

Saskaņā ar **LASUA** sniegto atzinumu, LASUA uzskata, ka šajā izvērtējumā par Kapitālsabiedrību sniegtā informācija ir pietiekami pamatoti izvērstā, lai “Talsu un Tukuma novada pašvaldības varētu skatīt jautājumu par to līdzdalības saglabāšanu” Kapitālsabiedrībā.

Vienlaikus LASUA atzinumā atzīst par pirmšķietami pamatotiem šajā izvērtējumā norādītos ieteikumus, “atbilstoši kuriem pašvaldībām būtu nepieciešams izvērtēt iespēju nākotnē organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju”, kā arī Kapitālsabiedrībai izvērtēt iespējas “pārskatīt savas funkcijas, analizējot iespējas kādu no tām, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot privātā sektora tirgus dalībniekiem, tādā veidā atkritumu apsaimniekošanas jomā iesaistot arī citus tirgus dalībniekus”.

KP atzīst, ka Kapitālsabiedrības darbība, apsaimniekojot sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonu “Janvāri”, nodrošinot sadzīves atkritumu apglabāšanu, ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, t.i., tirgus nepilnības apstākļos tiek sniegti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un pārvaldīts tāds īpašums, kas ir stratēģiski svarīgs valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai. Vienlaikus KP aicina Kapitālsabiedrību “izvērtēt iespēju ļaut privātajiem tirgus dalībniekiem iesaistīties atkritumu sagatavošanas apglabāšanai pakalpojuma sniegšana kādā pakalpojuma daļā, piemēram, noteiktu atkritumu veida šķirošanas procesā”.

KP piekrīt šī izvērtējuma secinājumam, ka staciju apsaimniekošana, līdzīgi kā atkritumu poligonu apsaimniekošana, atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam un līdz ar to Kapitālsabiedrības darbība šajā darbības jomā ir atbalstāma. Vienlaikus, kā tas jau minēts iepriekš, KP aicina Kapitālsabiedrību

izvērtēt iespēju ļaut piesaistīt privātos tirgus dalībniekus attiecībā uz pakalpojumiem saistībā ar atkritumu sagatavošanu apglabāšanai.

KP piekrīt šī izvērtējuma secinājumam, ka "Kapitālsabiedrības sniegtais šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanas pakalpojums, ir stratēģiski svarīgs pakalpojumi atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam. Vienlaikus, ņemot vērā šajā izvērtējumā norādīto, ka, vērtējot tirgus situāciju sadzīves atkritumu dalītās vākšanas jomā, var secināt, ka Latvijas teritorijā ir vairāki tirgus dalībnieki, kas ir spējīgi nodrošināt līdzvērtīgu pakalpojumu, KP iesaka attiecībā uz šī pakalpojuma sniegšanu rīkot publisko iepirkumu, iespējams, kopā ar iepirkumu par nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu".

KP vērtējumā atkritumu savākšanas un pārvadāšanas pakalpojums "atzīstams par stratēģiski svarīgu VPIL 88. panta izpratnē, vienlaikus KP norāda, ka tās ieskatā, konkrēta pakalpojuma noteikšana par stratēģiski svarīgu ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam publiskai personai būtu tiesisks pamats sniegt šādu pakalpojumu, piemērojot tiesību normā paredzēto izņēmumu. Lai pamatotu šādu izņēmumu, likums (VPIL 88. panta otrā daļa) tieši nosaka, ka publiskai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir pienākums veikt tirgus izpēti, novērtējot pieejamās alternatīvas, tostarp, vai konkrēto pakalpojumu vienlīdz efektīvi sniedz arī privātie tirgus dalībnieki un vai privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi efektīvi nodrošināt konkrētā pakalpojuma pieejamību un tā sniegšanu". Līdz ar to KP savā sniegtajā atzinumā piekrīt šajā izvērtējumā norādītajam ieteikumam - "pēc Līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu termiņu beigām pašvaldībām organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju, t.sk., nosakot uzdevumu nodrošināt sadzīves atkritumu dalīto vākšanu, lai ievērotu normatīvo aktu izpildi, kā arī pēc iespējas efektīvi nodrošinātu pakalpojuma sniegšanu".

7. SECINĀJUMI

1. Pašreizējais Talsu un Tukuma novadu pašvaldību līdzdalības veids Kapitālsabiedrībā ir atbilstošs normatīvo aktu prasībām – Kapitālsabiedrība nodrošina Talsu un Tukuma novadu pašvaldību funkciju organizēt iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus un gādāt par pašvaldības administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību atbilstoši Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, apsaimniekojot poligonu “Janvāri”, nodrošinot staciju apsaimniekošanu, šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanu, kā arī nodrošinot nešķirotu sadzīves atkritumu pakalpojumu.
2. Šobrīd Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritoriju ietvaros Kapitālsabiedrība nodrošina kompleksu atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, veicot atkritumu savākšanu (gan šķirotu, gan nešķirotu atkritumu savākšanu, tai skaitā publiski pieejamos dalīti vāktos sadzīves atkritumu punktus), atkritumu šķirošanu, kā arī to reģenerāciju, nodošanu pārstrādei, apglabāšanu, lai pēc iespējas efektīvāk spētu sasniegt atkritumu apsaimniekošanas plānā izvirzītos mērķus PAAR teritorijā un Latvijā kopumā.
3. Izvērtējot Kapitālsabiedrības sniegtos pamatdarbības pakalpojumus, var secināt, ka Pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā būtu jāsaglabā, jo šobrīd tirgus nav spējīgs nodrošināt pilnīgu sabiedrības interešu īstenošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā. Apsaimniekojot poligonu “Janvāri” un stacijas, Kapitālsabiedrības sniegtie pamatpakalpojumi ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem gan Talsu un Tukuma novadu pašvaldību administratīvajās teritorijās, gan valsts kopējai attīstībai.
4. Kapitālsabiedrības 2022. gada finanšu rādītāji ir pasliktinājušies, salīdzinot ar 2020. un 2021. gada rādītājiem, kas saistīts ar valsts kopējo ekonomiskās situācijas pasliktināšanos – straujš inflācijas kāpums, energoresursu krīze. Pēdējo trīs gadu laikā kopējās likviditātes rādītāji Kapitālsabiedrībai ir zemi, proti, 2020. gadā 0,67, 2021. gadā 0,29 un 2022. gadā 0,33, kas norāda uz Kapitālsabiedrības grūtībām segt īstermiņa saistības un tam ir būtiska loma Kapitālsabiedrības finansiālā līdzsvara novērtēšanā turpmākajā tās darbībā.
5. Kapitālsabiedrības organizatoriskā darbība ir iedalīta trīs nozarēs – ražošanas nozare, savākšanas un šķirošanas nozare un citas nozares. Ražošanas nozare ir kapitālietilpīgāka nekā savākšanas un šķirošanas nozare, līdz ar to savākšanas un šķirošanas nozarē būtu jāuzlabo efektivitāte, tai skaitā cilvēkresursu izmantošanas efektivitāte.

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

6. Kapitālsabiedrības nodrošinātais pakalpojums poligona “Janvāri” un ar to saistīto staciju apsaimniekošana ir stratēģiski svarīgs uzdevums atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, pārvaldot stratēģiski svarīgu objektu, daļējas tirgus nepilnības apstākļos, kur nav citu tirgus dalībnieku, kas varētu nodrošināt līdzvērtīgu pakalpojuma sniegšanu atkritumu apsaimniekošanas jomā.
7. Izvērtējot citu Latvijas poligonu darbību, var secināt, ka ir atsevišķas funkcijas, ko nodrošina privātā tirgus dalībnieki, līdz ar to Kapitālsabiedrība var izvērtēt iespējas atsevišķas funkcijas, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot privātā tirgus dalībniekiem, attiecīgi izvērtējot ekonomisko ieguvumu.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

8. Kapitālsabiedrības nodrošinātie pakalpojumi, kā šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana, ir stratēģiski svarīgi pakalpojumi atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam, nodrošinot sanitāro tīrību un kārtību Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kā arī veicinot iedzīvotāju iespējas šķirot atkritumus, tādējādi sekmējot valsts atkritumu apsaimniekošanas mērķu sasniegšanu.

9. Vērtējot tirgus situāciju sadzīves atkritumu dalītās vākšanas jomā, var secināt, ka Latvijas teritorijā ir vairāki tirgus dalībnieki, kas ir spējīgi nodrošināt līdzvērtīgu pakalpojumu, nereti pakalpojuma sniedzējs to nodrošina līdz ar nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu.

Nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana

10. Nešķirotu sadzīves atkritumu pakalpojuma nodrošināšana ir stratēģiski svarīgs pakalpojums atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam, nodrošinot sanitāro tīrību un kārtību Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, nodrošinot iedzīvotājiem iespējas nodot savus nešķirotus atkritumus tālākai to pārstrādei vai apglabāšanai poligonā "Janvāri".
11. Kapitālsabiedrība nodrošina nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu, pamatojoties uz noslēgtajiem līgumiem starp Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām, kuras Kapitālsabiedrību izvēlējas, neveicot publisko iepirkumu, tādējādi veidojot administratīvu šķērslī savu pakalpojumu piedāvāt citiem tirgus dalībniekiem. Vērtējot konkurences apstākļus un tirgu kopumā Latvijas teritorijā, var secināt, ka tirgū ir citi dalībnieki, kas varētu nodrošināt šī pakalpojuma sniegšanu, tādēļ pašvaldībai būtu ieteicams rīkot publisko iepirkumu, izvēloties saimnieciski izdevīgāko pakalpojuma sniedzēju, saglabājot brīvu un godīgu konkurenci, kā arī nodrošinot visiem tirgus dalībniekiem vienlīdzīgu un konkurētspēju veicinošu uzņēmējdarbības vidi⁸².

Papildu pakalpojumi

12. Papildu pakalpojumus Kapitālsabiedrība īsteno racionāli, izmantojot savus esošos resursus un neveicot atsevišķas investīcijas to attīstībā, taču pakalpojumi, kā transporta noma un kravu svēršana tiešā veidā nav saistīti ar pašvaldību autonomajām funkcijām vai ar Kapitālsabiedrības nefinanšu mērķiem. Pakalpojumi, kā kravu svēršana un nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija, ir specifiski un tiek nodrošināti primāri pamatdarbības veikšanai. Talsu un Tukuma novadu teritorijās nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošinātu līdzīgus pakalpojumus. Saistībā ar transporta pakalpojumiem, tai skaitā konteineru nomu, Talsu un Tukuma novadu teritorijās pakalpojumus piedāvā arī citi tirgus dalībnieki, tomēr to skaits nav liels. Arī Kapitālsabiedrības piedāvātās cenas par pakalpojumu būtiski neatšķiras no citiem tirgus dalībniekiem, un pakalpojuma cenā tiek iekļautas visas ar to saistītās izmaksas. Līdz ar to var secināt, ka, nodrošinot transporta pakalpojumus, Kapitālsabiedrība veicina pieejamību pakalpojumam, neveidojot būtisku konkurenci uz citiem tirgus dalībniekiem un racionāli izmantojot savus resursus.

8. IETEIKUMI

1. Ieteikums ir Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām saglabāt savu līdzdalību Kapitālsabiedrībā, ņemot vērā, ka poligona "Janvāri" darbība ir stratēģiski svarīga abu pašvaldību, PAAR, kā arī valsts atkritumu apsaimniekošanas politikas attīstībai kopumā.
2. Ieteikums ir Talsu un Tukuma novadu pašvaldībām izvērtēt iespēju organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju, tai skaitā, nosakot uzdevumu nodrošināt sadzīves atkritumu dalīto vākšanu, lai ievērotu normatīvo aktu izpildi, kā arī pēc iespējas efektīvi nodrošinātu pakalpojuma sniegšanu. Publisko iepirkumu ir ieteicams veikt abām pašvaldībām kopā, ņemot vērā, ka pašvaldības ir vienojušās par vienotu atkritumu apsaimniekošanas zonu. Ieteikums ir pēc iespējas laicīgi uzsākt gatavot iepirkuma veikšanai dokumentāciju un identificēt prasības, kas sekmē vienlīdzīgu attieksmi pret iepirkuma dalībniekiem, kā arī lai nodrošinātu pietiekamu ilgu pieteikšanās laiku, tādējādi sniedzot iespējas citiem tirgus dalībniekiem izvērtēt savus resursus un iespējas sniegt pakalpojumu Talsu un Tukuma

⁸² Konkurences padome (2019). Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas. Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1066/download>

novadu pašvaldībās. Vienlaicīgi vēršam uzmanību, ka Kapitālsabiedrībai kā tirgus dalībniekam ir tiesības pieteikties iepirkuma procedūrā.

Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18. panta pirmo daļu pašvaldība izvēlas atkritumu apsaimniekotāju publisko iepirkumu regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Atbilstoši Publiskā iepirkuma likuma 4. panta trešajai daļai Talsu un Tukuma novadu pašvaldības ir tiesīgas nerīkot publisko iepirkumu par Kapitālsabiedrības (SIA "AAS "Piejūra") sniegtajiem pakalpojumiem, ja tā atbilst visām šādām pazīmēm, proti:

- 1) tā atrodas tādā vairāku pasūtītāju kopīgā kontrolē, kas izpaužas kā tiesības ietekmēt kontrolētās personas darbības stratēģiskos mērķus un lēmumus;
- 2) vairāk nekā 80 procentus no tās darbībām veido konkrētu uzdevumu izpilde kopīgi kontrolējošo pasūtītāju vai citu minēto pasūtītāju kontrolēto personu interesēs;
- 3) tajā nav tiešas privātā kapitāla līdzdalības, izņemot tādu privātā kapitāla līdzdalības veidu, kas atbilstoši komerciesības regulējošiem normatīvajiem aktiem un Līgumam par Eiropas Savienības darbību neietver tiesības ietekmēt un kontrolēt tās lēmumus un kam nav izšķirošas ietekmes uz to.

Kapitālsabiedrība atrodas trīs publisku personu (pašvaldību) kopīgā kontrolē, kur Talsu novada pašvaldībai pieder 54,54969 % kapitāla daļas, Tukuma novada pašvaldībai pieder 45,25557 % kapitāla daļas un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai pieder 0,19475 % kapitāla daļas. Līdz ar to tiek izpildīts Publiskā iepirkuma likuma 4. panta trešās daļas 1. un 3. punkts. Kapitālsabiedrības ieņēmumus 92,6 % apmērā veido tādu uzdevumu izpilde kā nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās (50 %), atkritumu apglabāšana poligonā "Janvāri" (24,4 %) un pārējo atkritumu, kas nav sadzīves atkritumi, apsaimniekošana (18,2 %), līdz ar to tiek nodrošinātas Talsu un Tukuma novadu pašvaldību intereses, kā rezultātā tiek izpildīts Publiskā iepirkuma likuma 4. panta trešās daļas 2. punkta nosacījums.

No minētā izriet, ka Talsu un Tukuma novadu pašvaldības ir tiesīgas nerīkot publisko iepirkumu par Kapitālsabiedrības (SIA "AAS "Piejūra") sniegtajiem pakalpojumiem, jo Kapitālsabiedrība atbilst Publisko iepirkumu likuma 4. panta trešajā daļā noteiktajām pazīmēm.

3. Kapitālsabiedrībai izvērtēt iespējas pārskatīt savas funkcijas, analizējot iespējas kādu no tām, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot privātā sektora tirgus dalībniekiem, tādā veidā atkritumu apsaimniekošanas jomā iesaistot arī citus tirgus dalībniekus. Tomēr jāņem vērā šo funkciju ekonomiskais ieguvums, tas ir, vai citi tirgus dalībnieki spēj pakalpojumu nodrošināt par zemākām izmaksām nekā Kapitālsabiedrība.
4. Ieteikums ir turpināt nodrošināt papildu pakalpojumus, lai arī tiešā veidā tie nav saistīti ar pašvaldību autonomajām funkcijām vai Kapitālsabiedrības stratēģiskajiem nefinanšu mērķiem 2020.-2023. gadu periodam, tomēr, ņemot vērā, ka šobrīd tirgū ir ierobežots pakalpojumu sniedzēju skaits, Kapitālsabiedrība drīzāk veicina pieejamību pakalpojumiem, nevis negatīvi ietekmē konkurenci. Tomēr Kapitālsabiedrībai ir jāseko līdzi tirgus attīstībai Talsu un Tukuma novada pašvaldībās, īpaši transporta nomas pakalpojuma ietvaros, attiecīgi samazinot savu iesaisti tirgū gadījumā, ja pieaug citu komersantu skaits un pakalpojumu klāsts.
5. Gadījumā, ja publiskā iepirkuma rezultātā Kapitālsabiedrība vairs nenodrošinātu nešķirotu atkritumu savākšanas funkciju, Kapitālsabiedrībai būtu jāveic izmaiņas Kapitālsabiedrības struktūrā, attiecīgi pārvērtējot tās funkcijas, nodarbināto skaitu, izdevumu struktūru un citus aspektus.

PIELIKUMS NR. 1.

BIEDRĪBA "LATVIJAS TIRDZNIECĪBAS UN RŪPNIECĪBAS KAMERA"



Rīgā

SIA "Civitta Latvija"
ingvilda.strala@civitta.com

Zināšanai:
 Talsu novada pašvaldībai
pasts@talsi.lv

Tukuma novada pašvaldībai
pasts@tukums.lv

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai
pasts@jurmala.lv

Konkurences padomei
pasts@kp.gov.lv

Datums skatāms laika zīmogā
 Nr. 2022/609

Par publisku personu līdzdalību kapitālsabiedrībā

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (turpmāk – LTRK) ir saņēmusi SIA "Civitta Latvija", kas veic Talsu un Tukuma novadu pašvaldību izvērtējumus par pašvaldību līdzdalību kapitālsabiedrībā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"", lūgumu sniegt viedokli par Talsu un Tukuma novadu pašvaldību līdzdalības izvērtējumu kapitālsabiedrībā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"."

Publiski pieejamā informācija liecina, ka Kapitālsabiedrība ir vairākām pašvaldībām piederoša kapitālsabiedrība – kapitālsabiedrībā dalībnieki ir Talsu novada pašvaldība, Tukuma novada pašvaldība un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība. Ņemot vērā minēto, iesaiste ir jāvērtē kopsakarā ar visu šo pašvaldību iesaisti un pašvaldību izraudzīto atkritumu apsaimniekošanas modeli katrā novadā.¹

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmo daļu, publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību šā likuma 4.panta nosacījumiem. Atbilstoši šī likuma 4.panta pirmajai daļai, publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantam. Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai. LTRK uzskata, ka publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā izpilda vismaz vienu no diviem kritērijiem: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus,

¹ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003525848>

nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērstas brīvā tirgus nepilnības².

Nozare, kurā darbojas Kapitālsabiedrība, ir atkritumu apsaimniekošana, taču LTRK ieskatā šīs kapitālsabiedrības sniegtie pakalpojumi un pašvaldību iesaiste ir jāvērtē atsevišķi par katru pakalpojuma veidu. Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka viena no pašvaldību autonomajām funkcijām ir organizēt tās iedzīvotājiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanu. Publiskajā pārvaldē ir jāveicina ārpusvaldības izmantošana un LTRK norāda, ka viens no instrumentiem, ar ko pārliecināties, vai kādu pakalpojumu var sniegt privātais sektors, ir veicot publisko iepirkumu.

Arī attiecībā par Kapitālsabiedrības darbību ir jānošķir pakalpojumi, ko var deleģēt privātajam sektoram. Reģionālo atkritumu apsaimniekošanas centru pārvaldīšana un valstiski stratēģiski svarīgo infrastruktūras objektu, tai skaitā atkritumu apsaimniekošanas poligonu, apsaimniekošana var būt valsts vai pašvaldības tiešā atbildībā, lai tie varētu tikt atbilstoši pārvaldīti, uzturēti un attīstīti, ņemot vērā Eiropas savienības uzstādītos ambiciozos atkritumu apsaimniekošanas mērķus. Attiecībā par šāda veida kapitālsabiedrības darbību, LTRK ieskatā pašvaldību iesaiste ir jāsaģlabā, jo tie ir stratēģiski nozīmīgi attiecīgajam reģionam. Arī Konkurences padome savā ziņojumā "Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas tirgus uzraudzība", vērtējot pašvaldībām saistošo konkurences neitralitātes aspektu, konstatējusi, ka tā ievērošanu negatīvi ietekmē tas, ka pašvaldībām atkritumu apsaimniekošanas tirgū ir vairākas lomas – tās ir atbildīgas par reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu izstrādi, nosaka atkritumu apsaimniekošanas kārtību un cenu pašvaldības teritorijā, kā arī virknē gadījumu pašas vienlaikus ir pakalpojuma sniedzējas.³

Taču vienlaikus jāvērtē Kapitālsabiedrības darbība atkritumu savākšanas un pārvaldīšanas jomā kā vienu no Kapitālsabiedrības pamatfunkcijām, un vai tās darbībā tiek ievērots konkurences neitralitātes princips, jo esošā kārtība lielākajā daļā no pašvaldībām neparedz atkritumu apsaimniekošanas cenas noteikšanu konkursa kārtībā, izvēloties saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu. Arī Konkurences padome aicina pašvaldības atbildīgi izvēlēties atkritumu apsaimniekošanas modeli, ļaujot pakalpojumus nodrošināt godīgas konkurences cīņā, piemēram, publiskā iepirkuma veidā izvēlētam atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumam par konkurētspējīgām tirgus cenām. Vienlaikus Konkurences padome vērs pašvaldību uzmanību, ka iepirkuma kritērijiem ir jābūt korektiem un konkurenci neierobežojošiem, kā arī norādītajām prasībām ir jābūt skaidrām un saprotamām, lai abām pusēm nerastos pārpratumi par veicamajiem darbiem. Un LTRK ieskatā atkritumu savākšanas pakalpojumus var nodrošināt privātais sektors. Latvijā ir pietiekams skaits privātu uzņēmumu, līdz ar to nav konstatēta tirgus nepilnība, un tiesības apsaimniekot atkritumus katrā konkrētā zonā (pašvaldībā) nododamas komersantiem publiskā iepirkuma rezultātā, tādējādi objektīvi nodrošinot iedzīvotājiem un komersantiem zemākās cenas un nepieciešamās kvalitātes atkritumu savākšanas pakalpojumu.

Ņemot vērā minēto, LTRK ieskatā pašvaldībām, ir jāpārskata to izraudzītais atkritumu apsaimniekošanas modelis, nošķirot pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts, pašvaldības vai reģiona interesēm, no tādiem, kur nepastāv tirgus nepilnība, un ko var nodrošināt privātais sektors. Un ir jāizbeidz pašvaldību iesaiste tajos Kapitālsabiedrības sniegtajos pakalpojumos, ko var nodrošināt privātais sektors.

Tāpat LTRK vērs pašvaldību uzmanību uz to, ka pēc LTRK nodibinājuma "Krišjāņa Valdemāra fonds" pasūtījuma ir veikts pētījums "Administratīvi teritoriālā reforma (ATR) kā piemērots brīdis, lai pārskatītu pašvaldību dalības komercdarbībā tiesisko pamatotību, kā arī novērstu iespējamās

² LTRK pamatnostādnes publiskas personas dalībai komercdarbībā. Pieejamas šeit: https://www.ltrk.lv/sites/default/files/inline-files/LTRK_pn_publisk%C4%81s%20p%C4%81rvaldes%20dal%C4%abba%20komercd_0.pdf

³ <https://www.kp.gov.lv/lv/media/433/download>

konkurences kropļojumus". 2022. gada 26. oktobrī norisinājās pētījuma prezentācijas konference un plašāk ar to iespējams iepazīties šeit: <https://www.ltrk.lv/lv/content/jaunumi/7027>

Pētījums ir pieejams šeit: https://ej.uz/kvf_petijums

LTRK jau iepriekš ir vērsusies pie pašvaldībām, norādot, ka LTRK labprāt tiktos ar tām, lai iepazīstinātu pašvaldības ar pētījumu un runātu arī par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju izvēles principiem pašvaldību administratīvajā teritorijā. Tukuma novada pašvaldība un Talsu novada pašvaldība iepriekš pauda, ka iespējamā tikšanās varētu būt tikai tad, kad pašvaldību rīcībā būs izstrādāts SIA "AAS "PIEJŪRA"" līdzdalības izvērtējums. LTRK atgādina par šo aicinājumu uz tikšanos un labprāt tiktos ar pašvaldībām pirms tās pieņem lēmumu par līdzdalību kapitālsabiedrībā. Par tikšanās iespējām aicinām sazināties ar LTRK Politikas daļas Direktora vietnieku Krišu Zvirbuli (kriss.zvirbulis@ltrk.lv, 26086316).

Ar cieņu
valdes priekšsēdētājs

Jānis Endziņš

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

PIELIKUMS NR. 2.

BIEDRĪBA "LATVIJAS ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA"



LATVIJAS ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA

Grēcinieku iela 9, LV 1050, Rīga, tālrunis/fakss: + 371 29180647, e-pasts: lasua@inbox.lv, www.lasua.lv

Rīgā
Datums skatāms laika zīmogā
Nr. 12/06-23

SIA "Civitta Latvija"
Krāmu iela 2, Rīga, LV-1050,
ingvilda.strala@civitta.com

Par publiskas personas līdzdalību kapitālsabiedrībā

Biedrība "LATVIJAS ATKRITUMU SAIMNIECĪBAS UZŅĒMUMU ASOCIĀCIJA" (turpmāk – LASUA) ir saņēmusi SIA "Civitta Latvija" 2023. gada 8. jūnija elektroniskā pasta vēstuli, kurā SIA "Civitta Latvija" norāda, ka tā veic Talsu un Tukuma novadu pašvaldību izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) par pašvaldību līdzdalību kapitālsabiedrībā SIA "Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība "Piejūra"" (turpmāk – Sabiedrība). Ievērojot Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta otro daļu, SIA "Civitta Latvija" lūdz sniegt LASUA viedokli par Izvērtējumu.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta otrajā daļā noteikts, ka publiska persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt šā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus. Veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, kā arī ievēro komercdarbības atbalsta kontroles jomu regulējošu normatīvo aktu prasības.

Ievērojot iepriekš minēto, LASUA sniedz savu viedokli par Sabiedrības dalībnieču Talsu un Tukuma novadu pašvaldību tiešās līdzdalības saglabāšanu Sabiedrībā. Vienlaikus LASUA vērš uzmanību, ka tā ir sabiedriskā organizācija, kuras biedri ir profesionāli uzņēmumi, kas nodarbojas ar sadzīves un bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, savākšanu, uzglabāšanu, apstrādi, pārkraušanu, pārstrādi, apglabāšanu un rūpniecisko atkritumu izvešanu, kā arī sniedz virkni citus komunālos pakalpojumus. LASUA misija ir pārstāvēt savu biedru ekonomiskās, sociālās un profesionālās intereses, sekmējot sociāli atbildīgu atkritumu saimniecības uzņēmumu kompleksu attīstību Latvijā.

LASUA norāda, ka tās ieskatā pašvaldībām, lemjot par tās līdzdalības saglabāšanu Sabiedrībā, ir nepieciešams veikt pamatotu un izvērstu rīcības izvērtējumu, lai tādējādi garantētu, ka darbības tiek veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmajai daļai, ciktāl likumā nav noteikts citādi, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojams viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība – situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;

- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. pants no valsts pārvaldes efektivitātes un sabiedrības vispārējo interešu viedokļa ierobežo valsts un pašvaldības komercdarbības veikšanu, paredzot izņēmuma gadījumus, kad šāda darbība ir pieļaujama un ir uzskatāma par atbilstošu tiesību normu jēgai un mērķim.

Normatīvie akti nosaka pašvaldībām virkni pienākumu atkritumu apsaimniekošanas jomā, tostarp Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts noteic nepieciešamību organizēt iedzīvotājiem ūdenssaimniecības, siltumapgādes un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds, bet Atkritumu apsaimniekošanas likums citastarp paredz pašvaldībai pienākumu, organizējot, plānojot un veicot atkritumu apsaimniekošanu, ievērot tiesību aktos noteiktos mērķus, kas vērsti uz vides aizsardzības veicināšanu. Saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmo daļu pašvaldība savā administratīvajā teritorijā atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu un reģionālos plānus, organizē visu sadzīves atkritumu, tai skaitā sadzīvē radušos bīstamo atkritumu, kā arī būvdarbu veikšanas procesā radušos ražošanas atkritumu, uz kuriem neattiecas normatīvie akti par būvniecībā radušos atkritumu un to pārvaldījumu uzskaites kārtību, apsaimniekošanu.

Kā norādīts Izvērtējumā, Sabiedrības pamatdarbību var iedalīt trīs virzienos – sadzīves atkritumu poligona “Janvāri” apsaimniekošana, ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana, nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana.]

[1] Izvērtējumā norādīts, ka kopš 2018. gada Sabiedrība veic nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās. Lēmums par nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nodrošināšanas nodošanu Sabiedrībai Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās tika pieņemts, balstoties uz to, ka pakalpojums ir stratēģiski svarīgs un iepriekšējā komersanta, kas bija privātā tirgus sektora pārstāvis, darbībā tika konstatēti vairāki trūkumi, ko identificēja gan pašvaldību iedzīvotāji, gan pašvaldību pārstāvji. Tāpat Izvērtējumā attiecībā uz nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu secināts, ka attiecīgā pakalpojuma nodrošināšana ir stratēģiski svarīgs pakalpojums atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punktam, nodrošinot sanitāro tīrību un kārtību Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, nodrošinot iedzīvotājiem iespējas nodot savus nešķirotos atkritumus tālākai to pārstrādei vai apglabāšanai poligonā “Janvāri”. Līdzīgs secinājums izdarīts arī saistībā ar šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanas pakalpojumu, proti, Izvērtējumā atzīts, ka tie ir stratēģiski svarīgi pakalpojumi atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 2. punktam, nodrošinot sanitāro tīrību un kārtību Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kā arī veicinot iedzīvotāju iespējas šķirot atkritumus, tādējādi sekmējot valsts atkritumu apsaimniekošanas mērķu sasniegšanu.

Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanas modelis ir atkarīgs tieši no konkrētās pašvaldības vēlmēm un iespējām. LASUA nav zināmi tādi apsvērumi, kas liecinātu, ka Talsu un Tukuma novadu pašvaldību iedzīvotāji nebūtu apmierināti ar Sabiedrības sadarbību ar pašvaldībām nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma, kā arī šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un

sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanas pakalpojuma organizēšanas ietvaros. Tāpat saskaņā ar LASUA rīcībā esošo informāciju Sabiedrība minētos atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus veic kvalitatīvi, atbildīgi, kā arī nepārtraukti attīsta un investē līdzekļus atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrā, tādējādi sekmējot atbildīgu atkritumu saimniecības attīstību Latvijā. Kā redzams no Izvērtējuma, tā ietvaros veikta izpēte un izdarītie secinājumi iepriekš minēto LASUA viedokli faktiski apstiprina.

[2] Novērtējot Sabiedrības darbību sadzīves atkritumu poligona "Janvāri" apsaimniekošanas jomā, Izvērtējumā minēts, ka poligona "Janvāri" apsaimniekošana ir stratēģiski svarīgs pakalpojums, kura regulējumu nosaka Latvijas normatīvie akti. Sabiedrība pakalpojumu nodrošina visā Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģionā, līdz ar to līdzvērtīgu citu pakalpojuma sniedzēju reģionā nav un, ņemot vērā normatīvo regulējumu atkritumu apsaimniekošanas jomā, šādu pakalpojumu nebūtu iespējams iepirkt no citiem tirgus dalībniekiem, jo to rīcībā nav atbilstošas infrastruktūras un tehnoloģiskie risinājumi atkritumu apglabāšanai. Ņemot vērā minēto un Izvērtējumā konstatētos apsvērumus kopsakarā, atzīts, ka Sabiedrības nodrošinātais pakalpojums poligona "Janvāri" un ar to saistīto staciju apsaimniekošanā ir stratēģiski svarīgs uzdevums atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, pārvaldot stratēģiski svarīgu objektu, daļējas tirgus nepilnības apstākļos, kur nav citu tirgus dalībnieku, kas varētu nodrošināt līdzvērtīgu pakalpojuma sniegšanu atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Valsts vai pašvaldība ir tiesīga noteikt, kuram pakalpojumam vai precei ir piešķirams stratēģiski svarīga pakalpojuma statuss, kas galvenokārt ir atkarīgs no ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, kā arī normatīvajiem aktiem. Liela daļa pašvaldību ir atzinušas atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu par stratēģiski svarīgu pakalpojumu.

Novērtējot sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nozīmi un tā atbilstību stratēģiski svarīgu pakalpojumu statusam, jāņem vērā attiecīgā pakalpojuma būtība un šajā sakarā pašvaldībām noteiktie pienākumi. Atkritumu apsaimniekošanas likums nosaka pašvaldībām būtisku pienākumu kopumu atkritumu apsaimniekošanas jomā, tajā skaitā saistībā ar dažādu lēmumu pieņemšanu attiecībā uz sadzīves atkritumu poligonu, kas atrodas attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā, tostarp, tā darbības uzraudzību un kontroli. Turklāt jāņem vērā, ka atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam un Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānam 2021.–2028. gadam paredzēts izveidot atkritumu apsaimniekošanas reģionālos centrus, kuru izveides pamatā būs sadzīves atkritumu apsaimniekošanas poligoni, izmantojot pieejamo atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru un veicinot simbiozi starp reģiona komersantiem un pašvaldībām aprītes ekonomikas ieviešanai. Tādējādi nākotnē paredzams, ka sagaidāma pašvaldību papildu iesaiste jautājumos, kas saistīti ar atkritumu apsaimniekošanas reģionālo centru izveidi un darbības organizēšanu. Ņemot vērā iepriekš norādīto kopsakarā ar Izvērtējumā minēto, LASUA nesaskata objektīvus apstākļus, lai apšaubītu Izvērtējumā ietverto secinājumu pamatotību.

Lai gan tikai pašvaldības var izvērtēt tās dalības Sabiedrībā ieguvumus, iespējams, pašvaldībām noteiktos pienākumus atkritumu apsaimniekošanas jomā un kontroli pār atkritumu apsaimniekotāja darbību, tostarp sagaidāmās saistības, izveidojot atkritumu apsaimniekošanas reģionālos centrus, efektīvāk ir realizēt, īstenojot dalībniekiem paredzētās pilnvaras. Ievērojot visu iepriekš minēto un ņemot vērā Izvērtējumā, kā arī spēkā esošajos normatīvajos aktos noteikto, LASUA ieskatā Izvērtējumā ietvertais novērtējums ir atbilstošs normatīvajiem

aktiem, kā arī pietiekami pamatots un izvērts, lai Talsu un Tukuma novadu pašvaldības varētu skatīt jautājumu par to līdzdalības saglabāšanu Sabiedrībā.

Vienlaikus LASUA atzīst par pirmšķietami pamatotiem Izvērtējumā norādītos ieteikumus, atbilstoši kuriem pašvaldībām būtu nepieciešams izvērtēt iespēju nākotnē organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju, kā arī Sabiedrībai izvērtēt iespējas pārskatīt savas funkcijas, analizējot iespējas kādu no tām, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot privātā sektora tirgus dalībniekiem, tādā veidā atkritumu apsaimniekošanas jomā iesaistot arī citus tirgus dalībniekus.

Izpilddirekcijas vadītājs,
Valdes loceklis

Armands Nikolajevs

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

PIELIKUMS NR. 3.

KONKURENCES PADOME



Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

~~Rīgā~~

18.08.2023. Nr. 1.7-2/991
Uz 19.07.2023. Nr. b/n

**SIA “Atkritumu apsaimniekošanas
sabiedrība “PIEJŪRA””**

Talsu novada pašvaldībai

Tukuma novada pašvaldībai

Informācijai: SIA “Civitta Latvija”

Par līdzdalības izvērtējumu

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Talsu un Tukuma novada pašvaldību vēstules, kurās tiek norādīts, ka Talsu novada pašvaldība un Tukuma novada pašvaldība iepirkuma rezultātu ietvaros 13.03.2023. ir noslēgusi līgumu ar SIA “Civitta Latvija” par Talsu novada pašvaldības un Tukuma novada pašvaldības līdzdalības izvērtēšanu SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “PIEJŪRA”” (turpmāk – Kapitālsabiedrība).

Izpildot minēto uzdevumu, SIA “Civitta Latvija” (turpmāk arī – Izvērtējuma veicējs) ir 19.07.2023. iesniegusi KP Talsu novada pašvaldības un Tukuma novada pašvaldības (abas turpmāk kopā – Pašvaldības) līdzdalības Kapitālsabiedrībā izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums), aicinot KP sniegt par to atzinumu.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskajai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, un konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem.

SIA “Civitta Latvija” ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī Izvērtējumam pievienots biedrības “Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera” (turpmāk – LTRK), kā arī biedrības “Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija” (turpmāk – LASUA) viedoklis par Pašvaldību līdzdalības saglabāšanas Kapitālsabiedrībā nepieciešamību.

Kapitālsabiedrības kapitāldaļu turētāji ir trīs pašvaldības – Talsu novada pašvaldība

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

(54.54969 %), Tukuma novada pašvaldība (45.25557 %) un Jūrmalas valstspilsētas pašvaldība (0.19475 %)¹. Kapitālsabiedrības darbības mērķis atbilstoši 2020. – 2023. gada stratēģijai ir īstenot atkritumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanu Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģionā (turpmāk – PAAR), iekļaujot arī atkritumu apsaimniekošanas investīciju projektu īstenošanu un izveidotās infrastruktūras apsaimniekošanu. Kapitālsabiedrības vīzija un stratēģiskais mērķis ir būt PAAR līderi atkritumu apsaimniekošanā, sniedzot ilgtspējīgus atkritumu savākšanas, reģenerācijas un apglabāšanas pakalpojumus PAAR atkritumu radītājiem.

Izvērtējumā sniegta informācija, ka Kapitālsabiedrības 2022. gada finanšu rādītāji ir pasliktinājušies, salīdzinot ar 2020. un 2021. gada rādītājiem, kas saistīts ar valsts kopējo ekonomiskās situācijas pasliktināšanos – straujš inflācijas kāpums, energoresursu krīze. Pēdējo trīs gadu laikā kopējās likviditātes rādītāji Kapitālsabiedrībai ir zemi, proti, 2020. gadā 0,67, 2021. gadā 0,29 un 2022. gadā 0,33, kas norāda uz Kapitālsabiedrības grūtībām segt īstermiņa saistības un tam ir būtiska loma Kapitālsabiedrības finansiālā līdzsvara novērtēšanā turpmākajā tās darbībā.

Vienlaikus Izvērtējuma veicējs ir ieteicis Pašvaldībām saglabāt savu līdzdalību Kapitālsabiedrībā, ņemot vērā, ka poligona “Janvāri” darbība ir stratēģiski svarīga abu pašvaldību, PAAR, kā arī valsts atkritumu apsaimniekošanas politikas attīstībai kopumā.

LASUA, sniedzot viedokli, norādījusi, ka, tās ieskatā, Izvērtējumā ietvertais novērtējums ir atbilstošs normatīvajiem aktiem, kā arī pietiekami pamatots un izvērst, lai Pašvaldības varētu skatīt jautājumu par to līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā.

Savukārt LTRK norādījusi, ka kopumā pašvaldībām, ir jāpārskata to izraudzītais atkritumu apsaimniekošanas modelis, nošķirot pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts, pašvaldības vai reģiona interesēm, no tādiem, kur nepastāv tirgus nepilnība, un ko var nodrošināt privātais sektors. Un ir jāizbeidz pašvaldību iesaiste tajos Kapitālsabiedrības sniegtajos pakalpojumos, ko var nodrošināt privātais sektors.

Kapitālsabiedrības pamatdarbība

Saskaņā ar Izvērtējumā norādīto informāciju, par Kapitālsabiedrības pamatdarbību uzskatāma, pirmkārt, poligona “Janvāri” apsaimniekošana, otrkārt, ar atkritumu savākšanu un ar šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana, kā arī, treškārt, nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošana.

Poligona “Janvāri” apsaimniekošana

Izvērtējumā skaidrots, ka kopš 28.10.2014. Kapitālsabiedrība ir reģistrēta Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma atkritumu poligonos sniedzēju reģistrā, nodrošinot atkritumu apglabāšanu sadzīves atkritumu apglabāšanas poligonā “Janvāri”, Laidzes pagastā, Talsu novadā. Tādējādi Kapitālsabiedrība apsaimnieko vienu no 10 sadzīves atkritumu poligoniem Latvijā, nodrošinot, ka atkritumu apsaimniekotāji no PAAR nešķirotos sadzīves atkritumus ved uz šo poligonu. Kapitālsabiedrībai ir izsniegtas A un B kategorijas atļaujas piesārņojošu darbību veikšanai.

Atkritumu poligona “Janvāri” apsaimniekošana sevi ietver tādas darbības kā atkritumu apglabāšana, nešķirotu sadzīves atkritumu sagatavošana pārstrādei, dalīti savākto otrreizējo izejvielu sagatavošana pārstrādei, liela izmēra atkritumu un būvniecības atkritumu apstrāde, kā arī atkritumu reģenerācija un pārstrāde, tai skaitā bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrāde ar kompostēšanas metodi.

Izvērtējumā norādīts, ka, vērtējot Kapitālsabiedrības tarifu par sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu, kas ir 83,82 EUR par tonnu, var secināt, ka, lai arī tas ir trešais

¹ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003525848>

zemākais tarifs salīdzinājumā ar citiem poligoniem Latvijā, tas tomēr vidēji ir līdzīgs kā lielākai daļai citu poligonu.

Izvērtējumā sniegta informācija, ka atbilstoši 22.01.2021. Ministru kabineta rīkojumam Nr. 45 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2021. – 2028. gadam" nolemts optimizēt atkritumu apsaimniekošanas reģionu skaitu no 10 uz 5, paredzot, ka poligons "Janvāri" būs galvenais poligons jaunizveidotajā Ziemeļkurzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā.

Izvērtējumā uzsvērts, ka līdz ar to Pašvaldību līdzdalība ir nozīmīga, lai poligona "Janvāri" darbība tiktu turpināta, nodrošinot pakalpojuma nepārtrauktību arī jaunā atkritumu apsaimniekošanas reģiona robežās, ņemot vērā Kapitālsabiedrības uzkrātās zināšanas, pieredzi un materiāltehnisko bāzi, apsaimniekojot šādu infrastruktūras objektu.

Attiecībā uz riskiem, kas iestātos Pašvaldību līdzdalības Kapitālsabiedrībā pārtraukšanas gadījumā, tiek norādīts, ka varētu veidoties situācija, ka poligona darbība netiek nodrošināta pilnvērtīgi, potenciāli veidojoties situācijai, ka netiek nodrošināta atbilstoša atkritumu apsaimniekošana, kas varētu rezultēties ne tikai ar valsts plānu neizpildi atkritumu apsaimniekošanas plānā, bet arī kopējās sanitārās tīrības, veselības un vides drošības riskiem visā PAAR.

Papildus Izvērtējumā sniegta informācija, ka 2022. gadā Kapitālsabiedrība uzsāka Eiropas Savienības fondu projektu Nr. 5.2.1.2/21/I/002 "Tādu bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādes iekārtu izveide poligonā "Janvāri", kas izmanto anaerobo pārstrādes metodi", ar kopējo finansējumu 10 469 162,00 EUR apmērā, no kā 5 702 182,50 EUR ir Kohēzijas fonda finansējums un 1 006 267,50 EUR ir nacionālais privātais finansējums. Projekta mērķis ir attīstīt bioloģiski noārdāmo atkritumu pārstrādi, veicināt atkritumu kā resursa izmantošanu, tā rezultātā samazinot apglabāto atkritumu apjomu, palielinot atkritumu pārstrādes īpatsvaru, kā arī nodrošinās atkritumos esošu resursu atgriešanu tautsaimniecības apritē. Projekta ieviešanas rezultātā, Kapitālsabiedrībai būs atbilstoši tehnoloģiskie risinājumi, lai pārstrādātu bioloģiski noārdāmos atkritumus, kā rezultātā tiks iegūti tādi resursi, kā komposts, kā arī biogāze, kas rodas bioloģisko noārdāmo atkritumu noārdīšanās procesā. Projektu ir plānots īstenot līdz 2023. gada beigām. Projekts paredz piecu gadu uzraudzības termiņu un liegumu atsavināt iekārtas, kas iegūtas projekta realizācijas rezultātā.

Izvērtējuma veicēja ieskatā, poligona "Janvāri" un ar to saistīto staciju apsaimniekošana ir stratēģiski svarīgs uzdevums atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, pārvaldot stratēģiski svarīgu objektu, daļējas tirgus nepilnības apstākļos, kur nav citu tirgus dalībnieku, kas varētu nodrošināt līdzvērtīgu pakalpojuma sniegšanu atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Vienlaikus, Izvērtējuma veicējs, izvērtējot citu Latvijas poligonu darbību, secinājis, ka ir atsevišķas funkcijas, ko nodrošina privātā tirgus dalībnieki, līdz ar to aicinājis Kapitālsabiedrību izvērtēt iespējas atsevišķas funkcijas, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot privātā tirgus dalībniekiem, attiecīgi izvērtējot ekonomisko ieguvumu.

LTRK savā atzinumā cita starpā paudusi viedokli, ka valstiski stratēģiski svarīgo infrastruktūras objektu, tai skaitā atkritumu apsaimniekošanas poligonu, apsaimniekošana var būt valsts vai pašvaldības tiešā atbildībā, lai tie varētu tikt atbilstoši pārvaldīti, uzturēti un attīstīti, ņemot vērā Eiropas savienības uzstādītos ambiciozos atkritumu apsaimniekošanas mērķus. Attiecībā par šāda veida kapitālsabiedrības darbību, LTRK ieskatā pašvaldību iesaiste ir jāsaglabā, jo tie ir stratēģiski nozīmīgi attiecīgajam reģionam.

Ņemot vērā, ka Kapitālsabiedrības darbību atkritumu apglabāšanas jomā regulē SPRK un Kapitālsabiedrībai izsniegta sadzīves atkritumu apglabāšanas atkritumu poligonos pakalpojumu sniedzēju licence, kā to KP vairākkārt atzinusi savos atzinumos – atkritumu apglabāšana un atkritumu poligonu apsaimniekošana atbilst VPIL 88. panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem, kas pamato publisku personu kapitālsabiedrību darbību tirgū, ņemot vērā, ka šajā jomā pastāv tirgus nepilnība, kas izriet no normatīvā regulējuma.

Līdz ar to KP atzīst, ka Kapitālsabiedrības darbība, apsaimniekojot sadzīves atkritumu

apglabāšanas poligonu “Janvāri”, nodrošinot sadzīves atkritumu apglabāšanu, ir uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, t.i., tirgus nepilnības apstākļos tiek sniegti pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai un pārvaldīts tāds īpašums, kas ir stratēģiski svarīgs valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Vienlaikus KP vērš uzmanību, ka KP, vērtējot SIA “Getliņi EKO” sniegto pakalpojumu atbilstību VPIL 88. panta prasībām, ir atzinīgi vērtējusi tās sadarbību ar SIA Vides resursu centrs”, kas darbojas SIA “Getliņi Eko” teritorijā, pārvaldot sadzīves atkritumu šķirošanas nolūkam uzbūvēto šķirošanas centru/rūpnīcu.

Līdz ar to KP aicina arī Kapitālsabiedrību izvērtēt iespēju ļaut privātajiem tirgus dalībniekiem iesaistīties atkritumu sagatavošanas apglabāšanai pakalpojuma sniegšana kādā pakalpojuma daļā, piemēram, noteiktu atkritumu veida šķirošanas procesā.

Ar atkritumu savākšanu un šķirošanu saistītās infrastruktūras apsaimniekošana

Izvērtējumā skaidrots, ka šī pamatdarbības veida ietvaros Kapitālsabiedrība, pirmkārt, apsaimnieko trīs atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas un, otrkārt, apsaimnieko šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu.

Izvērtējuma veicēja ieskatā, gadījumā, ja Talsu un Tukuma pašvaldību līdzdalība Kapitālsabiedrībā tiktu pārtraukta, risks varētu būt attiecībā uz nepieciešamās infrastruktūras nodrošinājumu un pakalpojuma nepārtrauktību, rodoties situācijai, ka nav citu tirgus dalībnieku, kas būtu gatavi tādā apjomā un laikā nodrošinot pilnīgu infrastruktūras apsaimniekošanu. Vienlaikus pastāv risks, ka nododot privātajam pakalpojumu sniedzējam, netiek sasniegti mērķi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā, jo, kā norādīts EK Agrinās brīdināšanas ziņojumā un OECD novērtējuma ziņojumā – Latvija tiek aicināta veidot politiku, kas palīdz palielināt pašvaldību atbildību par normatīvajos aktos un politikas plānošanas dokumentos noteikto atkritumu dalītās savākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un pārstrādes mērķu izpildi².

Trīs atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas staciju un vienas pārkraušanas stacijas apsaimniekošana. Atkritumu šķirošanas – pārtraukšanas stacijas atrodas Jūrmalas valstspilsētā, Tukuma pilsētā un Rojas pagastā, savukārt pārkraušanas stacija atrodas Kandavas pilsētā. Kapitālsabiedrība pakalpojuma ietvaros arī organizē atkritumu pārvadājumus uz poligonu “Janvāri”. Kapitālsabiedrība veic arī dalīti savākto atkritumu sagatavošanu reģenerācijai un pārstrādei. Izvērtējumā tiek skaidrots, ka pārstrādei derīgie materiāli tiek nogādāti pārstrādes uzņēmumiem. Stacijā Jūrmalas valstspilsētā papildus tiek veikta arī nešķiroto atkritumu reģenerācija.

Izvērtējuma tiek skaidrots, ka Kapitālsabiedrība ir vienīgā PAAR, kas nodrošina staciju darbību, ko izmanto arī pārējie tirgus dalībnieki, kas nodrošina sadzīves atkritumu apsaimniekošanu PAAR ietilpstošajās pašvaldībās. Stacijas ir nozīmīgi infrastruktūras objekti, kas ļauj efektīvāk veikt atkritumu apsaimniekošanu. Ņemot vērā, ka PAAR nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošina līdzvērtīgu funkciju, iepirkt šo pakalpojumu no privātā sektora tirgus dalībniekiem nav iespējams, taču, Izvērtējuma veicēja ieskatā, pašu šķirošanas funkciju ir iespējams veikt arī citiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to Kapitālsabiedrība var vērtēt iespējas atsevišķas funkcijas nodot citiem tirgus dalībniekiem, vērtējot ekonomisko ieguvumu un paturot iespējas uzraudzīt pakalpojuma kvalitāti.

Izvērtējumā skaidrots, ka staciju darbība ir cieši saistīta ar poligona “Janvāri” darbību, un Kapitālsabiedrība ir vienīgā PAAR, kas nodrošina to apsaimniekošanu, līdz ar to var secināt,

² Saeimas 2023. gada 16. martā pieņemto grozījumu “Atkritumu apsaimniekošanas likums” anotācijā, 4.lpp. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS14.nsf/0/420FB807C8236FD2C225890B0023B6A7?OpenDocument>

ka, līdzīgi kā ar poligona “Janvāri” darbību, galvenie šķēršļi jaunu dalībnieku ienākšanai ir saistīti ar esošo normatīvo regulējumu valstī, kā arī nepieciešamajām investīcijām izveidot līdzvērtīgas infrastruktūras objektus.

Izvērtējuma veicēja ieskatā Līdz ar to staciju apsaimniekošana ir atbilstoša VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam, nodrošinot stratēģiski svarīgu pakalpojumu un infrastruktūras objektu atkritumu apsaimniekošanas jomā daļējas tirgus nepilnības apstākļos. Staciju darbība ir neatņemama poligona darbības sastāvdaļa, jo ar staciju darbību tiek nodrošināta šķirotu atkritumu laicīga atdalīšana un netiek pārslogota poligona “Janvāri” darbība.

LASUA savā atzinumā norādījusi, ka ir atzinusi par ~~pirmšķietami~~ pamatotu Izvērtējumā norādīto ieteikumu, atbilstoši kuram Kapitālsabiedrībai būtu vēlams izvērtēt iespējas pārskatīt savas funkcijas, analizējot iespējas kādu no tām, piemēram, šķirošanas funkciju, nodot privātā sektora tirgus dalībniekiem, tādā veidā atkritumu apsaimniekošanas jomā iesaistot arī citus tirgus dalībniekus.

Izvērtējot Izvērtējumā sniegto informāciju, KP piekrīt Izvērtējuma veicēja secinājumam, ka staciju apsaimniekošana, līdzīgi kā atkritumu poligonu apsaimniekošana, atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3. punktam un līdz ar to Kapitālsabiedrības darbība šajā darbības jomā ir atbalstāma.

Vienlaikus, kā tas jau minēts iepriekš, KP aicina Kapitālsabiedrību izvērtēt iespēju ļaut piesaistīt privātos tirgus dalībniekus attiecībā uz pakalpojumiem saistībā ar atkritumu sagatavošanu apglabāšanai.

Šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošana. Izvērtējumā tiek skaidrots, ka šī pamatdarbības veida ietvaros Kapitālsabiedrība nodrošina vairākus pakalpojumus, kuri iedzīvotājiem publiskās vietās ir bez maksas, tai skaitā, iedzīvotājiem ir iespējams bez maksas dalīto atkritumu savākšanas laukumos un punktos nelielos apjomos nodot vairāku veidu atkritumus, piemēram, papīru, metālu, elektroniku. Tas veicina iedzīvotāju iespējas šķirot atkritumus, kā arī samazina viņu maksu par nešķirotu sadzīves atkritumu pakalpojumu. Tāpat arī par maksu nododamie atkritumi veicina PAAR iedzīvotāju iespējas nodot tādus atkritumus, kas tiks attiecīgi reģenerēti vai apglabāti atbilstoši normatīvajam regulējumam.

Kopumā PAAR ir pieejami pieci atkritumu savākšanas laukumi, no kuriem četrus apsaimnieko tikai Kapitālsabiedrība (Talsu pilsētā, Rojas pagastā, Tukuma pilsētā un Kandavā) un vienu apsaimnieko gan Kapitālsabiedrība, gan SIA “Clean R” (Jūrmalas valstspilsētā), un vairāk kā 500 sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punkti PAAR, aptuveni 71 % no tiem apsaimnieko Kapitālsabiedrība, 28 % SIA “Clean R” un 1 % SIA “Eco Baltia vide”³. Tāpat pieejamību Jūrmalas valstspilsētas teritorijā šķirotu atkritumu savākšanas laukumam un dalītās savākšanas punktiem nodrošina SIA “Clean R”, savukārt tekstila materiālu nodošanas iespējas tiek nodrošinātas sadarbībā ar AS “AJ Power Recycling” un SIA “3R”^{4,5}, kā arī Latvijas Zaļais punkts un SIA “Eco Baltia”⁶.

Izvērtējuma veicējs secinājis, ka vairāki tirgus dalībnieki no privātā sektora ir guvuši pieredzi līdzvērtīgas infrastruktūras apsaimniekošanā. Papildus Izvērtējuma veicējs secinājis, ka sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktus bieži nodrošina tas pats pakalpojuma sniedzējs,

³ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Valsts vides dienests, Latvijas vides aizsardzības fonds (2023). Šķirošanas punktu karte. Pieejams: <https://skiroviegli.lv/#/>

⁴ Talsu novads (2022). Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība „Piejūra” paplašina tekstila šķirošanas iespējas. Pieejams: <https://www.talsunovads.lv/lv/jaunums/atkritumu-apsaimniekosanas-sabiedriba-piejura-paplasina-tekstila-skirosanas-iespejas>

⁵ Tukuma novads (2022). Paplašinātas tekstila šķirošanas iespējas. Pieejams:

<https://www.tukums.lv/lv/jaunums/paplasinatas-tekstila-skirosanas-iespejas>

⁶ Eco Baltia Vide (2022). Piejūras reģionos paplašinās tekstila šķirošanas iespējas. Pieejams:

<https://www.ecobaltiavide.lv/blog/piejuras-regionos-paplasinas-tekstila-skirosanas-iespejas/>

kas nodrošina arī nešķiroto sadzīves atkritumu savākšanu. Tā kā atkritumu nodošana nelielos apmēros lielākoties ir bez maksas, uzņēmumi savā starpā tiešā veidā nekonkurē, bet drīzāk nodrošina plašāku pieejamību atkritumu šķirošanas iespējām.

Kā galvenos šķēršļus, lai šo pakalpojumu iepirktu no jauna tirgus dalībnieka, Izvērtējuma veicējs identificējis, nepieciešamo investīciju apjomu jaunam tirgus dalībniekam, kas nepieciešams, lai nodrošinātu pakalpojuma pieejamību nepieciešamajā apmērā Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kā arī loģistikas izaicinājumus, ņemot vērā arī Talsu un Tukuma novadu pašvaldību lauku teritorijas un iedzīvotāju blīvumu tajās, kā arī iespējamās pakalpojuma kvalitātes riskus.

Izvērtējumā secināts, ka Kapitālsabiedrības sniegtais šķiroto atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanas pakalpojums, ir stratēģiski svarīgs pakalpojumi atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam.

Ņemot vērā Izvērtējumā sniegto informāciju, KP piekrīt, ka pakalpojums atzīstams par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam. Vienlaikus, ņemot vērā Izvērtējumā norādīto, ka, vērtējot tirgus situāciju sadzīves atkritumu dalītās vākšanas jomā, var secināt, ka Latvijas teritorijā ir vairāki tirgus dalībnieki, kas ir spējīgi nodrošināt līdzvērtīgu pakalpojumu, KP iesaka attiecībā uz šī pakalpojuma sniegšanu rīkot publisko iepirkumu, iespējams, kopā ar iepirkumu par nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu.

Nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošana

Izvērtējumā norādīts, ka kopš 2018. gada Kapitālsabiedrība veic nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās. Lēmums par nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma nodrošināšanas nodošanu Kapitālsabiedrībai Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās tika pieņemts, balstoties uz to, ka pakalpojums ir stratēģiski svarīgs un iepriekšējā komersanta, kas bija privātā tirgus sektora pārstāvis, darbībā tika konstatēti vairāki trūkumi, ko identificēja gan pašvaldību iedzīvotāji, gan pašvaldību pārstāvji.

Attiecībā uz noslēgto līgumu starp Pašvaldībām un Kapitālsabiedrību termiņiem Izvērtējumā sniegta informācija, ka līgums par pakalpojuma nodrošināšanu Talsu novadā tika slēgts 31.01.2018. uz septiņiem gadiem, vienlaikus pēc administratīvi teritoriālās reformas Talsu novada pašvaldība kā Rojas, Mērsraga un Dundagas novadu pašvaldību saistību pārņēma 28.02.2022. slēdza vienošanos ar Kapitālsabiedrību par grozījumiem līgumā, tostarp atzīstot iepriekš minēto pašvaldību līgumus par spēku zaudējušiem. Attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu Tukuma novadā līgums tika noslēgts 01.06.2017., taču pēc administratīvi teritoriālās reformas tas tika pārslēgts 25.02.2022., līguma darbības termiņš ir līdz 01.06.2024. (turpmāk – Līgumi par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu).

Līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ietvaros Kapitālsabiedrībai ir jānodrošina nešķiroto sadzīves atkritumu savākšanu un izvešanu atbilstoši Talsu un Tukuma novadu pašvaldību saistošajiem noteikumiem par atkritumu apsaimniekošanu, jānodrošina atkritumu dalītās vākšanas sistēmas uzturēšanu un pilnveidošanu, jānodrošina lielpasūtītā, būvniecības un celtniecības, ražošanas, bioloģisko un zaļo atkritumu savākšanu iedzīvotājiem pēc atsevišķas vienošanās, jāinformē un jāizglīto iedzīvotājus par aktualitātēm atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Kopumā PAAR ir divi pakalpojuma sniedzēji, kas nodrošina nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu (Kapitālsabiedrība un SIA "Clean R" Jūrmalas valstspilsētas administratīvajā teritorijā).

Izvērtējumā norādīts, ka šobrīd būtiskākais šķērslis pakalpojumu nodrošināt citam tirgus dalībniekam ir administratīvs, tas ir, Pašvaldības nav veikušas publisko iepirkumu, bet līgumu ar Kapitālsabiedrību slēgušas, pamatojoties abu pašvaldību domju lēmumiem. Savukārt, kā papildu šķēršļus var identificēt saistībā ar ģeogrāfisko novietojumu un teritoriālo platību,

iedzīvotāju blīvumu un piekļuvi pašvaldību teritorijām, ņemot vērā šķembu un grants seguma autoceļus un ielas un to izmaiņas dažādos laika apstākļos, kas jaunam tirgus dalībniekam var prasīt papildu investīcijas – iegādāties nepieciešamo tehnisko nodrošinājumu (atkritumu savākšanas transports) un infrastruktūru (atkritumu konteineri, t.sk. dalītai savākšanai), lai nodrošinātu līdzvērtīgas kvalitātes pakalpojumu par lētāku cenu.

Izvērtējumā veicēja ieskatā nešķirotu sadzīves atkritumu pakalpojuma nodrošināšana ir stratēģiski svarīgs pakalpojums atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam.

LASUA, sniedzot atzinumu par Kapitālsabiedrības darbību, ir norādījusi, ka atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanas modelis ir atkarīgs tieši no konkrētās pašvaldības vēlmēm un iespējām. LASUA nav zināmi tādi apsvērumi, kas liecinātu, ka Talsu un Tukuma novadu pašvaldību iedzīvotāji nebūtu apmierināti ar Kapitālsabiedrības sadarbību ar Pašvaldībām nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma, kā arī šķirotu atkritumu savākšanas laukumu un sadzīves atkritumu dalītās savākšanas punktu apsaimniekošanas pakalpojuma organizēšanas ietvaros. Tāpat saskaņā ar LASUA rīcībā esošo informāciju Kapitālsabiedrība minētos atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus veic kvalitatīvi, atbildīgi, kā arī nepārtraukti attīsta un investē līdzekļus atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūrā, tādējādi sekmējot atbildīgu atkritumu saimniecības attīstību Latvijā. Vienlaikus LASUA ir atzinusi par ~~pirmšķietami~~ pamatotiem Izvērtējumā norādītos ieteikumus, atbilstoši kuriem Pašvaldībām būtu nepieciešams izvērtēt iespēju nākotnē organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju.

Arī LTRK savā atzinumā norādījusi, ka, tās ieskatā, atkritumu savākšanas pakalpojumus var nodrošināt privātais sektors. Latvijā ir pietiekams skaits privātu uzņēmumu, līdz ar to nav konstatēta tirgus nepilnība, un tiesības apsaimniekot atkritumus katrā konkrētā zonā (pašvaldībā) nododamas komersantiem publiskā iepirkuma rezultātā, tādējādi objektīvi nodrošinot iedzīvotājiem un komersantiem zemākās cenas un nepieciešamās kvalitātes atkritumu savākšanas pakalpojumu.

Arī Izvērtējuma veicējs sniedzis ieteikumu Pašvaldībām izvērtēt iespēju organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju, tai skaitā, nosakot uzdevumu nodrošināt sadzīves atkritumu dalīto vākšanu, lai ievērotu normatīvo aktu izpildi, kā arī pēc iespējas efektīvi nodrošinātu pakalpojuma sniegšanu. Ieteikums ir pēc iespējas laicīgi uzsākt gatavot iepirkuma veikšanai dokumentāciju un identificēt prasības, kas sekmē vienlīdzīgu attieksmi pret iepirkuma dalībniekiem, kā arī lai nodrošinātu pietiekamu ilgu pieteikšanās laiku, tādējādi sniedzot iespējas citiem tirgus dalībniekiem izvērtēt savus resursus un iespējas sniegt pakalpojumu Pašvaldībās.

KP vērtējumā atkritumu savākšanas un pārvadāšanas pakalpojums atzīstams par stratēģiski svarīgu VPIL 88. panta izpratnē, vienlaikus KP norāda, ka tās ieskatā, konkrēta pakalpojuma noteikšana par stratēģiski svarīgu ir atzīstama tikai par vienu no priekšnoteikumiem, lai atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam publiskai personai būtu tiesisks pamats sniegt šādu pakalpojumu, piemērojot tiesību normā paredzēto uzdevumu. Lai pamatotu šādu uzdevumu, likums (VPIL 88. panta otrā daļa) tieši nosaka, ka publiskai personai ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir pienākums veikt tirgus izpēti, novērtējot pieejamās alternatīvas, tostarp, vai konkrēto pakalpojumu vienlīdz efektīvi sniedz arī privātie tirgus dalībnieki un vai privātie tirgus dalībnieki ir spējīgi efektīvi nodrošināt konkrētā pakalpojuma pieejamību un tā sniegšanu.

Ņemot vērā, ka atkritumu savākšanas pakalpojumus Latvijā sniedz arī privātie tirgus dalībnieki, KP piekrīt Izvērtējuma veicēja ieteikumam attiecībā uz nepieciešamību Pašvaldībām pēc Līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu termiņu beigām organizēt publisko iepirkumu, lai izvēlētos nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniedzēju, tai skaitā, nosakot uzdevumu nodrošināt sadzīves atkritumu dalīto vākšanu, lai ievērotu normatīvo aktu izpildi, kā arī pēc iespējas efektīvi nodrošinātu pakalpojuma sniegšanu.

Kapitālsabiedrības papilddarbība

Izvērtējumā tiek norādīts, ka par Kapitālsabiedrības sniegtajiem papildu pakalpojumi ir uzskatāmi, pirmkārt, transporta pakalpojumi, tai skaitā konteineru noma, otrkārt, kravu svēršana, kā arī nešķirotu sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija. Tāpat Kapitālsabiedrība veic izglītojošu darbu PAAR, informējot sabiedrību par nepieciešamību šķirot atkritumus, kā to pareizi darīt, kā arī organizējot pasākumus un konkursus, lai veicinātu iedzīvotāju prasmes un vēlmi šķirot atkritumus.

Izvērtējumā skaidrots, ka kopumā ieņēmumi no papildu pakalpojumiem ir mazi, veidojot 0,6 % no visiem ieņēmumiem.

Izvērtējumā secināts, ka papildu pakalpojumus Kapitālsabiedrība īsteno racionāli, izmantojot savus esošos resursus un neveicot atsevišķas investīcijas to attīstībā, vienlaikus pakalpojumi, kā transporta noma un kravu svēršana tiešā veidā nav saistīti ar pašvaldību autonomajām funkcijām vai ar Kapitālsabiedrības ~~nefinanšu~~ mērķiem.

Izvērtējuma veicējs ir ieteicis turpināt nodrošināt papildu pakalpojumus, norādot, lai arī tiešā veidā tie nav saistīti ar pašvaldību autonomajām funkcijām vai Kapitālsabiedrības stratēģiskajiem ~~nefinanšu~~ mērķiem 2020. – 2023. gadu periodam, tomēr, ņemot vērā, ka šobrīd tirgū ir ierobežots pakalpojumu sniedzēju skaits, Kapitālsabiedrība drīzāk veicina pieejamību pakalpojumiem, nevis negatīvi ietekmē konkurenci.

Transporta pakalpojumi

Izvērtējumā kā transporta pakalpojumi norādīti ~~atkritumveidēja~~ pakalpojumi (būvgрузу, lielgabari atkritumu u.c. atkritumu savākšana), traktortehnikas izmantošana, transporta (~~kūpera~~) pakalpojumi. Transporta pakalpojumus izmanto fiziskas un juridiskas personas. Šie pakalpojumi pamatā tiek sniegti Tukuma pilsētas teritorijā, savukārt, sniedzot pakalpojumus ārpus Tukuma pilsētas robežām, tiek piemērota papildu maksa. Galvenie labuma saņēmēji ir Tukuma pilsētas fiziskās un juridiskās personas, kas nepieciešamības gadījumā var izmantot transporta pakalpojumus.

Izvērtējumā skaidrots, Tukuma pilsētas teritorijā kopumā transporta nomas pakalpojumus nodrošina trīs pakalpojuma sniedzēji, un divi Talsu novadā. Arī Kapitālsabiedrības piedāvātās cenas par pakalpojumu būtiski neatšķiras no citiem tirgus dalībniekiem, un pakalpojuma cenā tiek iekļautas visas ar to saistītās izmaksas. Līdz ar to var secināt, ka, nodrošinot transporta pakalpojumus, Kapitālsabiedrība veicina pieejamību pakalpojumam, neveidojot būtisku konkurenci uz citiem tirgus dalībniekiem un racionāli izmantojot savus resursus.

Salīdzinot ar 2020. gadu, Kapitālsabiedrības ieņēmumi par transporta pakalpojumiem ir pieauguši par 23 % (2020. gadā ieņēmumu apjoms bija aptuveni 26 tūkstoši EUR, un 2022. gadā 34 tūkstoši EUR).

Ņemot vērā, ka transports, kas tiek izmantots transporta pakalpojumu sniegšanai, tiek izmantots arī Kapitālsabiedrības pašu vajadzībām un pamatpakalpojumu sniegšanai, kā arī saskaņā ar Izvērtējumā sniegto informāciju transporta pakalpojumi veido salīdzinoši nelielu Kapitālsabiedrības ieņēmumu daļu, kas ~~pirmšķietami~~ nevarētu būtiski ietekmēt konkurenci tirgū, kā arī tirgus šajā pakalpojuma segmentā nav piesātināts un Kapitālsabiedrība veicina pakalpojuma pieejamību Tukuma novadā, KP neiebilst pret pakalpojuma sniegšanas turpināšanu. Vienlaikus KP aicina Kapitālsabiedrību un Pašvaldības regulāri vērtēt situāciju transporta pakalpojumu tirgū un, ienākot jauniem tirgus dalībniekiem vai esošajiem paplašinot savu darbību, vērtēt iespējamību par transporta pakalpojumu sniegšanas pārtraukšanu.

Kravu svēršana

Kravu svēršanas pakalpojumus izmanto kravu pārvadātāji, kuriem nepieciešams noskaidrot kravas svaru, lai varētu ar smago kravas transportu piedalīties satiksmē. Pakalpojums tiek sniegts pārkraušanas – šķirošanas stacijās Tukuma pilsētā (Dienvidu iela 1), Jūrmalas valstspilsētā (Ventspils šoseja 61), Talsu novadā (Rojas pagastā) un poligonā “Janvāri” Talsu Tukuma novadā (Laidzes pagastā). Pakalpojuma nodrošināšana tika uzsākta pēc kravu pārvadātāju, kas atrodas Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijās, pieprasījuma, līdz ar to tā ir arī galvenā labuma saņēmēju grupa. Tādā veidā tiek sekmēta sertificētu svaru pieejamība kravu pārvadātājiem Talsu un Tukuma novadu pašvaldību teritorijā.

Ieņēmumi no kravas svēršanas pakalpojuma salīdzinoši ar 2020. gadu ir nedaudz sarukuši (2020. gadā ieņēmumu apjoms bija aptuveni 320 EUR, un 2022. gadā 290 EUR).

Izvērtējumā norādīts, ka kravu svēršana ir specifisks pakalpojums, kas tiek primāri nodrošināts saistībā ar pamatdarbības veikšanu. Turklāt Izvērtējumā norādīts, ka Talsu un Tukuma novadu teritorijās nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošinātu līdzīgu pakalpojumu.

Nemot vērā Izvērtējumā sniegto informāciju, ka kravu svēršanas pakalpojums ir nesaraujami saistīts ar Kapitālsabiedrības sniegtajiem pamatpakalpojumiem, kā arī apsvērumu, ka tirgū nedarbojas citi tirgus dalībnieki, KP nav iebildumu attiecībā uz minētā pakalpojuma sniegšanas turpināšanu.

Nešķiroto sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcija

Izvērtējumā norādīts, ka konteineru dezinfekcijas pakalpojuma saņēmēji ir fiziskas un juridiskas personas, kurām Kapitālsabiedrība nodrošina nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās. Galvenie labuma saņēmēji ir fiziskas un juridiskas personas Talsu un Tukuma novadu pašvaldībās, kuriem, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta iespēja dezinficēt savus atkritumu konteinerus, tādā veidā veicinot sanitāro tīrību, kas ir svarīgi sabiedrības veselības nolūkos.

Tiek sniegta informācija, ka pēdējo trīs gadu laikā ir nedaudz samazinājies pieprasījums pēc nešķiroto sadzīves atkritumu konteineru dezinfekcijas pakalpojuma (2020. gadā ieņēmumu apjoms par pakalpojumu bija aptuveni 890 EUR apjomā, un 2022. gadā 580 EUR apjomā).

Izvērtējumā norādīts, ka konteineru dezinfekcija ir specifisks pakalpojums, kas tiek primāri nodrošināts saistībā ar pamatdarbības veikšanu. Turklāt Izvērtējumā norādīts, ka Talsu un Tukuma novadu teritorijās nav citu tirgus dalībnieku, kas nodrošinātu līdzīgu pakalpojumu.

Nemot vērā Izvērtējumā sniegto informāciju, ka atkritumu konteineru dezinfekcijas pakalpojums ir nesaraujami saistīts ar Kapitālsabiedrības sniegtajiem pamatpakalpojumiem, kā arī apsvērumu, ka tirgū nedarbojas citi tirgus dalībnieki, KP nav iebildumu attiecībā uz minētā pakalpojuma sniegšanas turpināšanu.

Sabiedrības izglītošana

KP konstatē, ka Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā 2021.-2028. gadam⁷ ir norādīts: “Pašvaldība veic sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumus un šai jautājumā sadarbojas ar atkritumu apsaimniekotāju, vai arī deleģē šo uzdevumu veikt atkritumu apsaimniekotājam. Pašvaldība, slēdzot līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanu tās administratīvajā teritorijā iekļauj arī nosacījumu atkritumu apsaimniekotājam sniegt informāciju par sabiedrības informēšanas pasākumiem par atkritumu apsaimniekošanu, kā arī informācijas sniegšanas biežumu un komunikācijas veidu.”

Vienlaikus Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8. panta pirmās daļas 9. punkts noteic, ka pašvaldība patstāvīgi vai sadarbībā ar šā likuma 18. panta noteiktajā kārtībā izraudzīto atkritumu apsaimniekotāju vai atkritumu poligona apsaimniekotāju veicina iedzīvotāju aktīvu

⁷ [Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021.-2028. gadam](#), 27.lpp

iesaisti atkritumu šķirošanā, rīkojot izglītošanas pasākumus un atkritumu šķirošanu veicinošas kampaņas, kā arī atbalstot iedzīvotāju iniciatīvas.

Savukārt minēta likuma 41. panta pirmās daļas trešajā punktā noteikts, ka tarifā par atkritumu apglabāšanu poligonos ~~citastarp~~ iekļauj izmaksas to sabiedrības izglītības pasākumu finansēšanai, kuri vērsti uz attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītāju izglītošanu atkritumu apsaimniekošanas jomā.

Līdz ar to, ņemot vērā normatīvajos aktos un plānošanas dokumentos noteikto, KP secina, ka Kapitālsabiedrības sniegtais sabiedrības informēšanas un izglītošanas pakalpojums nodrošina Atkritumu apsaimniekošanas likuma un Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānā noteikto atkritumu ~~apsaimniekotāja~~ uzdevumu izpildi un Kapitālsabiedrībai ir pienākums veicināt sabiedrības izglītošanu ar atkritumu apsaimniekošanu saistītos jautājumos, tostarp organizējot izglītojošus pasākumus. Līdz ar to šī pakalpojuma sniegšanā tirgus klasiska izpratnē nepastāv, un šī pakalpojuma sniegšana ir pamatojama ar VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktu.

Noslēgumā KP atgādina par nepieciešamību Pašvaldībām un Kapitālsabiedrībai regulāri veikt konkurences neitralitātes izvērtējumus, lai novērstu darbības neatbilstības Konkurences likuma 14.¹ pantam riskus.⁸

Ar cieņu

priekšsēdētājs

J. Gaiķis

~~Vitjazeva~~ 67287175
anete.vitjazeva@kp.gov.lv

|

⁸ Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijas, pieejamas <https://www.kp.gov.lv/lv/media/1147/download>

CIVITTA Estonia
info.ee@civitta.com
+372 646 448 8
www.civitta.ee

CIVITTA Latvia
Info.lv@civitta.com
+371 277 055 85
www.civitta.lv

CIVITTA Lithuania
info.lt@civitta.com
+370 685 266 80
www.civitta.lt

CIVITTA Finland
Info.fi@civitta.com
+358 505 261 694
www.civitta.fi

CIVITTA Denmark
Info.dk@civitta.com
+452 762 80 83
www.civitta.com

CIVITTA Poland
Info.pl@civitta.com
+48 690 001 286
www.civitta.pl

CIVITTA Slovakia
info.sk@civitta.com
+421 901 700 574
www.civitta.sk

CIVITTA Ukraine
Info.ua@civitta.com
+380 442 270 140
www.civitta.com.ua

CIVITTA Belarus
Info.by@civitta.com
+375 296 018 517
www.civitta.by

CIVITTA Romania
Info.ro@civitta.com
+403 180 535 88
www.civitta.ro

CIVITTA Moldova
Info.md@civitta.com
+373 797 550 99
www.civitta.md

CIVITTA Armenia
info.am@civitta.com
+374 10 546 434
www.civitta.am

CIVITTA Serbia
Info.rs@civitta.com
+381 11 2435 489
www.civitta.rs

CIVITTA Bulgaria
Info.bg@civitta.com
+359 884 076 576
www.civitta.bg

CIVITTA North Macedonia
info.mk@civitta.com
+389 71 391 957
www.civitta.com

CIVITTA Kosovo
info.ks@civitta.com
+383 493 380 55
www.civitta.com

CIVITTA Sweden
info.se@civitta.com
www.civitta.com

CIVITTA Georgia
info.ge@civitta.com
www.civitta.com